

Kandidata in poslance so seznanili s problemi Bele krajine

V glavnem so to že znana dejstva: nedograjenost podjetij, trdi kreditni pogoji, premalo obratnih sredstev, težave pri nabavi surovin, nedograjena cesta Črnomelj-Vinica in pod.

Poslanska kandidata za zvezno skupščino Ludvika Goloba in dr. Marjana Dermastio ter republiške poslance Viktorja Zupančiča, Nika Belopavloviča in Leopolda Kreseta so na ponedeljkovem razgovoru v Črnomlju seznanili z glavnimi gospodarskimi problemi obeh belokranjskih občin. Za uvod sta predsednika občinskih skupščin inž. Rado Dvoršak in Franc Vrvišar osvetlila nekaj splošnih

ve z reprodukcijskim materialom. To je toliko večji problem, ker ta podjetja (tovarna kondenzatorjev v Semiču, BELT in Beti) tudi izvažajo. BELT ima, so povedali, le za dva dni surovega sivega železa, tovarna v Semiču dela le z dvetretjinsko zmogljivostjo, Beti ne more izpolnjevati izvoznih obveznosti itd. BELT in BETI imata razen tega premalo obratnih sredstev, kar močno otežkoča redno proizvod-

odplačevanje posojil in obresti, zato pa ostane manj za nadaljnje izgrajevanje podjetij in reševanje skupnih družbenih nalog. Obe občini imata velike obveznosti do bivših borcev in aktivistov NOB, ki jih sami ne smoreta zadovoljivo reševati.

V razgovoru so predstavniki izrazili nezadovoljstvo s poslovanjem Jugobanke, kar zadeva razpolaganje z devizami, rekoč, da je mnogih težav pri tem krivo togo poslovanje te banke. Sistem deviznega samofinanciranja je potrebno čimprej uveljaviti, so naglasili. V celotnem našem gospodarskem sistemu pa je treba onemogočiti izvoz tistih surovin, ki jih potrebuje domača industrija za predelavo in izvoz končnih izdelkov.

Kandidata in poslanci so se strinjali, da je treba najti možnosti za izvedbo načrta o premeni belokranjskih stelnikov. Ta elaborat, ki je v praksi preizkušen, je lahko šola načrtnega pogozdovanja tudi v drugih predelih. V razgovoru so predstavniki komun se povedali, da bo vrednost družbenega proizvoda letos v Beli krajini 19 milijard dinarjev. Z odpravo nekaterih ozkih grl proizvodnje in z redno dobavo surovin pa bi bilo moč vrednost proizvodnje v letošnjem letu še povečati za nekaj milijard dinarjev.

Veliko zanimanje za ureditev turističnih sob v brežiški občini

V brežiški občini se ljudje letos izredno zanimajo za urejanje turističnih sob. Za turistično posojilo se je prijavilo kar 67 zasebnikov. Največ jih je v Brežicah in na Čatežu. Kreditni pogoji so ugodni. Vsak lastnik mora oddajati sobo vsaj 45 dni v letu. Za njeno ureditev dobi lahko do 750.000 di-

narjev posojila. Na Čatežu bo do poletja na razpolago 60 sob, v Brežicah 35, v Krški vasi 15 in v Pišecah 8. V primerjavi z lanskim letom je to velik napredek. Ljudje spoznavajo, da nudi turizem zaslužek tudi zasebnikom in da se bodo naložbe v ureditev tujskih sob obrestovale.

Ko zapiramo staro in odpiramo novo banko

V resnici je tako: staro banko bo (kot vse kaže) treba zapreti in odpreti novo. Zategadelj lahko razpravo o novem zakonu o bankah pravzaprav smatramo za navček, ki vabi k pogrebu dosedanjih bank in torej tudi k pogrebu novomeške komunalke. Ko staro banko pokopujemo in zapiramo, upamo, da bomo res odprli novo!

O bankah in o bančništvu smo v našem časniku doslej bolj malo pisali. Nekaj vzrokov za to je v strahospoštovanju, ki preveva običajnega državljana pred banko, nekaj pa so krivi tudi naši bančniki: oni se pač veliko raje pomenkujejo v številkah kot z besedami. Sprehod skozi poslovno poročilo novomeške Komunalne banke nam posreduje vrsto zanimivih podatkov, ki bodo morda malce težje razumljivi za preprostega bralca, toliko več gradiva za razmišljanje pa bodo zato nudili našim gospodarstvenikom.

Poslovno poročilo Komunalne banke Novo mesto (odslej jo bomo na kratko nazivali KB) za 1964 je skopo v besedah; številke, s katerimi se srečujemo na vseh straneh poročila, pa govore zelo prepričljivo in odkrito. Posredu-

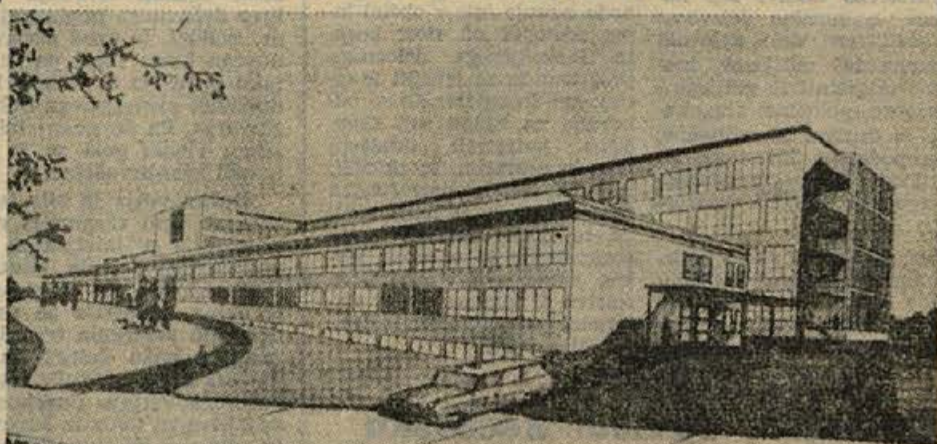
jejo popolno sliko tega, kako so se lani dejansko odrazili pri nas gospodarski ukrepi, ki so jih najvišji organi sprejemali z željo, da bi stabilizirali gospodarstvo. Stolpci številke govore o tem, kako smo gospodarili, kako inve-

stirali, kako varčevali in kako obračali dinar, za katerega se vsak po svoje pehamo. Že v uvodu lahko veselo in brez oklevanja poudarimo, da so milijarde dinarjev, ki se na straneh poslovnega poročila prelivajo skozi razne kredite, opisane velike bolj podrobno:

KB Novo mesto zбира prista denarna sredstva od družbenih in civilnih pravnih oseb in posameznikov, daje kredite družbenim in civilnim pravnim osebam, daje potrošniške in druge kredite posameznikom, opravlja plačilni promet v državi za civilne pravne osebe in posameznike, daje bančne garancije, opravlja druge bančne posle, ki ji jih prepušča Narodna banka ali druge specializirane banke, ter opravlja službo okrajnih in občinskih investicijskih in drugih skladov, če to dovoljuje predpisi.

KB Novo mesto posluje za področje občine Metlika, Novo mesto in Trebnje. Osnovno (Nadaljevanje na 19. str.)

1365 1894 1945 1965

Za napredek zdravstva je bila s skupnimi sredstvi in prizadevanjem delovnih ljudi zgrajena ta stavba in ob 600-letnici Novega mesta, 70-letnici ustanovitve prve dolenske bolnišnice ter 20-letnici osvoboditve od prta

☆☆☆

Prihodnji teden se bodo začele proslave ob 600-letnici Novega mesta in 20-letnici osvoboditve. Med najpomembnejšimi slavnostmi je prav gotovo otvoritev novega kirurškega, otroškega in rentgenološkega oddelka pri Splošni bolnišnici v Novem mestu, ki bo v sredo, 7. aprila 1965 ob 11. uri. Več o tej, za vso Dolenjsko tako zelo pomembni pridobitvi bomo poročali prihodnji četrtek

Aleksandar Ranković - pokrovitelj

Pokroviteljstvo nad proslavljanjem 600 letnice ustanovitve in 20 letnice osvoboditve Novega mesta je prevzel podpredsednik republike, tovariš Aleksander Ranković.

problemov gospodarstva Bele krajine:

Gibanje gospodarstva v obeh občinah je izrazitejša šele v letih 1963-1965. V obeh občinah so letos močno zmanjšali predvidena investicijska vlaganja v gospodarske namene in se omejili le na odpravljane ozkih grl in nekatere manjše strojne izpopolnitve. Sedanja gospodarska razvitost pa še ne more ustvariti dovolj dohodka za pokrivanje vseh družbenih potreb in sta obe občini odvisni od dotacij republike. Vendar ugotavljajo, da so bila do sedaj sredstva za razvoj gospodarstva tako v industriji kot v kmetijstvu smotno uporabljena in je njihov učinek iz leta v leto večji. Začete gospodarske osnove je potrebno razvijati naprej, pri tem pa vsaki gospodarski organizaciji določiti mesto, ki naj ga ima pri ustvarjanju narodnega dohodka. Čedalje bolj so očitni pogoji za razvoj turizma, zato kaže usmeriti napore tudi v razvoj te dejavnosti. Razen usposabljanja gostinstva in trgovine pa je prvi pogoj za večji razmah turizma dokončanje rekonstrukcije ceste do Vinice. Ta nedokončani del ceste je hkrati gospodarski in že tudi politični problem Bele krajine!

Predstavniki gospodarstva pa so razložili svoje probleme, s katerimi se srečujejo vsak dan. Vsa večja podjetja imajo teža-

Vreme

od 1. do 11. aprila

Močnejši dež z ohladitvijo okrog 5. in 11. aprila. V ostalem bo prevladovalo lepo vreme, vendar so včasih možne manjše krajevne plohe. Dr. V. M.

Kočevje: za šole 371 milijonov

Proračunski dohodki občine Kočevje bodo letos znašali 917.200.000 dinarjev, od tega je skoro 48 milijonov proračunske rezerve. Sredstva pa so takole razporejena: za dejavnost šol 371,5 milijona, za kulturno prosvetno dejavnost 33,8 milijona, za socialno skrbstvo 54,7 milijona, zdravstveno varstvo 23,5 milijona, komunalno dejavnost 23 milijonov, delo državnih organov 168 milijonov, krajevne skupnosti 15 milijonov, družbeno politične organizacije in društva 36 milijonov, negospodarske investicije 86 milijonov, za gospodarske poseje 37,4 milijona dinarjev itd.

Občinski šolski sklad bo letos imel nekaj nad 318 milijonov dinarjev (36 odst. več kot lani), za sofinanciranje strokovnega šolstva bodo po-

rabili 50 milijonov din (15 odst. več kot lani), za pomoč za šolanje v osemletkah pa 3,3 milijona ali 41,7 odstotka več kot preteklo leto. V celoti se povečujejo sredstva za šolanje za 32,8 milijona dinarjev, vendar pa s tem še približno ne bodo zadovoljne vse potrebe šol. Prav zaradi pomanjkanja sredstev bodo morale šole v občini letos odstopiti od sicer bogato zastavljenega delovnega programa in se omejiti le na osnovno dejavnost. Ko so odborniki na zadnji seji skupščine potrjevali družbeni plan in proračun, so sklenili, naj bo tekoča proračunska rezerva (skoro 48 milijonov), če se bodo sredstva vanjo enakomerno in v celoti stekla, namenjena v prvi vrsti šolstvu. S tem pa se bo materialni položaj naših šol že precej popravil.

Pomagala bo tudi kočevska občina

Odbornik France Volf iz Fare je na zadnjem zasedanju občinske skupščine Ko-

čevje med drugim povedal tudi tole: ko se je razformiral pred leti obrat zavoda za zaposlovanje invalidov v Fari, je okrog 40 ljudi ostalo brez dela. Zaposlili so se v obratu DIP (Dravno industrijsko preduzeče) Čebbar v Brodu onstran Kolpe, kjer izdelujejo smoči. Iz Fare in ostalih slovenskih vasi je tu zaposlenih okrog 45 ljudi, vsi skupaj pa delajo v nemogočih pogojih. Marijiv kolektiv je sklenil zgraditi nove delovne prostore, vendar mu je sredi dela in načrtov zmanjkalo denarja. Nekaj je prispevalo matično podjetje iz Čabra, večino pa so opravili prostovoljno. Odbornik iz Fare se je zavzel, če bi tudi kočevska občina lahko pomagala kolektivu, ki dela sicer v drugi občini in drugi republiki, pač z ozirom na to, da so v obratu zaposleni ljudje iz naše občine, ki se sicer ne bi mogli zaposliti nikjer drugje. Na seji so sklenili, naj svet za industrijo temeljito prouči možnosti za tako pomoč in če bo le mogoče, bo občina pomagala dograditi delovne prostore.

KOČEVJE: KONČNO SAMOPOSTREŽNICA!

Dolgoletna želja prebivalcev Kočevja po sodobni blagovni hiši se bo letos vendarle uresničila. Ze danes si lahko občani ogledajo na občini maketo bodočega Trga svobode, kjer bo za spomenikom v naslednjih mesecih zrasla velika stavba, kjer bo v ozadju kino, spodaj velika samopostrežna trgovina z delikatno in bifetom, v gornjih prostorih pa sodobna konfekcijska trgovina. Mogoče bo v sklopu tega objekta tudi nov hotel. S to stavbo in pa s predvideno novo šolo v neposredni bližini bo ta del mesta veliko pridobil.

Zvedeli smo tudi, da bodo v prostorih sedanje kavarne Zvezda uredili sodobno samopostrežno restavracijo (Dajdam). Adaptacija bo opravljena predvidoma do 1. maja.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V tretjič gre rado, pravi star slovenski pregovor. Dr. Josef Klaus pa je hotel dokazati, da ta pregovor le ne drži vselej kajti, če bi držal, bi moral tudi on odpovedati svoj obisk v Jugoslaviji. Tako pa je on prvi avstrijski kancler, ki je po dveh odpovedanih obiskih uradno obiskal našo državo.

Se dve znamenji njegove dobre volje lahko opazimo ob tej priložnosti: z njim sta bila tudi deželna glavarja Koroške in Štajerske; obiskali so Beograd, kljub temu da je naša sosedna Avstrija pravzaprav brez državnega poglavarja. Prejšnji, dr. Schärff, je pred nedavnim umrl, novega bodo volili pa šele maja in tako opravlja dr. Klaus hkrati tudi dolžnost avstrijskega državnega poglavarja. Pa še nekaj lahko zabeležimo: visoki gost se je kar dobro naučil srbohrvaščine.

Dobra volja je bila torej očitna, zato so tudi razgovori v Beogradu potekali v prijateljskem vzdušju in pričakovati je, da bodo pokazali tudi sadove. Nas predvsem zanima trgovina. Avstrija je namreč lani nenadno pretrgala trgovinska pogajanja z našo delegacijo, že dolgo pa ima spisek raznih vrst blaga, za katerega veljajo posebne carine in omejitve za uvoz iz Jugoslavije. Naša država je seveda protestirala zlasti še, ker je tudi Avstrija članica splošnega sporazuma o trgovini in carinah, ki mu pravijo tudi GATT in v katerem velja določilo največjih ugodnosti. To pomeni, če Avstrija dovoli eni državi, članici GATT, uvoz nekega blaga brez carine, velja ta ugodnost avtomatično za vse članice GATT. To seveda tudi pomeni, da ne morejo veljati za

eno take carine in take omejitve uvoza, za druge države pa drugačne. In prav to se dogaja v naših trgovinskih odnosih z Avstrijo. Zdaj je slišati, da Avstrija pristaja na to, da bo listo blaga, za katerega veljajo posebne omejitve za uvoz iz Jugoslavije, skrčila. Pravijo: močno skrčila, in da Avstrija še ne more

govorili, da bodo do leta 1966 uklenili vizume.

Proces zblizevanja je vsekakor postopen, toda je vztrajen, kar ni v prid samo Avstriji in Jugoslaviji temveč miru in sodelovanju na svetu sploh.

V Vietnamu pa divja umazana vojna naprej. Pa je res umazana. Zdaj so začeli Američani uporabljati ne le zažigalne bombe pa nepalmske bombe ampak še bojne pline. Vojna vse bolj prerašča v pravi spopad. Najprej so razširili geografski pojem Vietnam, potem pa so vojno strateško razširili (z uporabo baz v Laosu, na Tajskem in Japonskem), potem so to taktično razširili na uporabo novih vrst orožja in z odločitvijo, da smejo letalci napadati vse, kar se jim bi zdelo primerno, in to dan in noč. Tako se letalski napadi vrste dan na dan, v Južnem Vietnamu pa so s plini zastrupili precejšen kos dežele. Skrajša so kaj takega sploh zanikali. Naslednji dan so le priznali in zraven dejali, da sploh niso vojni plini ampak taki, zaradi katerih človek le začasno oslepi, bruha in podobno. To je »humani način čiščenja sovražnega položaja« so še licemersko pristavili, pa »to sploh ni v nasprotju z ženevsko konvencijo« in da so ZDA to konvencijo sicer podpisale, toda senat je nikdar ratificiral in tako naprej. Lažni humanizem je morda pomiril ostanek lastne amariške vesti, ne pa mednarodne javnosti, ki je odločno protestirala. Tudi Jugoslavija je izjavila, da najodločneje obsojamo uporabo plinov, da o »humanosti« vojne sploh ne govorimo.

Dobro sosedstvo

povsem sprostiti svoje trgovine z Jugoslavijo zaradi »razvoja omejenih pokrajin« (torej Koroške in Štajerske!). Sicer je to tudi nekaj in vsekakor dobro znamenje za izboljšanje sosednih odnosov.

Druga stvar, za katero sta zainteresirani obe državi, pa je izgradnja hidroenergetskega sistema v Djerđapu. Avstrija bo imela kot donavska država tudi koristi od ureditve Železnih vrat na Donavi in so pristali, da bodo nekaj prispevali za dograditev teh naprav.

Potlej so še manjšinska vprašanja, za katere so zadnje čase pokazali v Avstriji precej razumevanja. Sam dr. Klaus pa je dejal, da so manjšine obogatitev za Avstrijo. Te naj bodo most za čim tesnejše zblizevanje med sosedmi. Med drugim so govorili tudi o sprostitvi potovanja iz ene države v drugo in se do-

Rejenčki v šoli slabo napredujejo

Novomeški Center za socialno delo se je lani lotil pomembne naloge. Junija so socialni delavci obiskali vse rejenčke s področja občine, da bi ugotovili, kako živijo in zbrali podatke za analizo o rejništvu.

Ti podatki so pokazali, da je bilo ob začetku julija 1964 s področja naše občine v reji 24 otrok, od tega 11 deklic in 13 dečkov. Med njimi je 5 dojenčkov, 3 otroci so stari od 2-7 let, 16 otrok pa je v starosti med 7. in 15. letom.

Ob obisku so bili vsi rejenčki zdravi, razen treh, za katere pravijo rejniki, da so

živčni, da nemirno in slabo spijo. Tudi stanovanja, v katerih otroci žive, so primerena. Šest otrok ima svojo sobo, 13 jih ima svoje ležišče, 5 pa jih spi skupaj z drugimi otroki v družini.

Bolj zaskrbljujoč je podatek, da od vseh rejenčkov 16 otrok obiskuje osnovno šolo in da vsi bolj slabo napredujejo. Dva sta imela popravne izpite, trije razred ponavljajo, drugi pa sicer izdelujejo, vendar zelo težko. Kje je vzrok za tako stanje? Verjetno jim rejnice ne morejo nuditi ustrezne pomoči pri učenju. Rejnice so v vseh primerih žene, večina teh je

starih nad 50 let, dve imata celo več kot 70 let. Ugotovljeno je bilo, da rejenčki sicer pomagajo v družinah delat, vendar niso z delom preobremenjeni in jih to pri učenju ne more posebej ovirati. Prav gotovo pa na rejenke in rejence vpliva tudi to, da nimajo nobenih stikov s starši, razen dečka, katerega oče redno obiskuje.

Na podlagi tako dobljenih podatkov je Center za socialno delo v Novem mestu sestavil predloge za izboljšanje rejniške službe: v prihodnje bodo socialni delavci vsaj enkrat na leto obiskovali rejenčke in se v šoli vsaj dva-

krat na leto zanimali za njihov učni uspeh. Rejnino bodo skušali zviševati skladno z naraščanjem življenjskih stroškov (zdaj znaša povprečno rejnina med 5.000 in 10.000 dinarji), v zaostale predele, posebno v vinorodne kraje, ne bodo rejenčkov več pošiljali, skušali pa bodo pridobiti nove rejnice v okolici Sentjerneja in Straže. Vzoredno z vsemi temi novimi ukrepi bodo nasploh poostriili izbor rejniških družin.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

• Tudi Američana v vesolju. Istega dne, ko so v Moskvi pozdravili kozmonavta Beljajeva in Leonova, so v Cape Kennedyju izstrelili ameriška kozmonavta Virgila Grissoma in Johna Younga. To je bilo prvič, da sta dva Američana potovala z isto raketo. Pohvalila sta se, da sta sama upravljala ladjico. Vsega skupaj sta bila skoraj pet ur v vesolju. Padla sta, kot vsi Američani doslej, v morje.

• Podaljšanje za štiri leta in pol. Zahodnonemški parlament je pretekli teden podaljšal rok za preganjanje nacističnih vojnih zločincev za štiri leta in pol. To je praktično toliko kot skoraj nič. Dejstvo je le, da so morali zaradi pritiska svetovnega javnega mnjenja rok vendarle podaljšati; no, minister za pravosodje Bucher, ki je bil najbolj vnet zagovornik podaljšanja, je zaradi take odločitve Bundestaga odstopil. Pomeni, da se solidalizira z nacističnimi vojnimi zločinci.

• Novo vodstvo v Romuniji. Namesto umrlega predsednika državnega sveta Romunije in prvega sekretarja Romunske delavske partije Gheorghiu Deja so izvolili za prvega sekretarja CK Nicholau Ceausca, za predsednika državnega sveta LR Romunije pa Chivu Stoica.

• Habib Burgiba v Jugoslaviji. Predsednik republike Tunizije Habib Burgiba je prisel na uradni obisk v Jugoslavijo. Na obisku bo ostal teden dni in bo med drugim obiskal tudi Slovenijo.

• Plenum CK KP Sovjetske zveze. Te dni je zasedal plenum centralnega komiteja KP Sovjetske zveze. Razpravljali so o kmetijstvu in o nedavnem posvetovanju 19 komunističnih partij.

• Kravve demonstracije v Casablanci. V tem maroškem mestu so bile hude demonstracije. Začeli so jih dijaki, ki jim niso dovolili vpisa na višje šole. Policija je streljala na demonstrante, pri čemer je bilo ubitih, kot poročajo tuje agencije, 109 ljudi, maroško veleposlanstvo v Beogradu pa je sporočilo, da so vse te številke pretirane in da so ustrelili le sedem ljudi.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

• Pred dnevi je začel veljati odlok ZIS o ohranitvi cen proizvodov in storitev na ravni z dne 22. marca. Do ukrepov o zamrznjenju cen je prišlo zaradi naraščanja cen in življenjskih stroškov, kar je vnašalo v našo gospodarstvo nestabilnost. Zamrznjenje cen je sevedačasno. Njegov namen je preprečiti nadaljnje neskladnosti v blagovnodenskih odnosih in pripraviti vse potrebno za stabilnost našega gospodarstva. Treba je bilo torej stopiti korak nazaj, da bi v bližnji prihodnosti lahko dva koraka naprej. Za izpolnjevanje storjenih ukrepov so odgovorne predvsem gospodarske organizacije. Velika odgovornost pa je tudi na tržnih inšpekcijah in zavodih za cene, ki so dolžni preprečiti vsak ušpek izigravanja predpisov. Ti organi morajo biti v stalnem stiku tudi z družbenopolitičnimi organizacijami. Ukhreptom ZIS je potrebna zlasti močna podpora sindikatov.

Da bi ustvarili neogibno potrebne pogoje za stabilnost našega gospodarstva, pa ne zadošča samo ukrep o zamrznjenju cen. Potrebno je bilo tudi omejiti vse oblike potrošnje. V ta namen so bili sprejeti naslednji ukrepi: zmanjšanje dinamike vlaganj v investicije, obvezni 10-odstotni depozit od višine celotnih investicij, uvedba 5-odstotne proračunske rezerve itd.

• V petek in nedeljo so bile v Sloveniji občinske volitve: v petek smo volili odbornike občinskih zborov delovnih skupnosti, v nedeljo pa odbornike občinskih zborov, seveda le tam, kjer so bili pred dvema letoma izvoljeni odborniki z dveletnim mandatom. Volilna udeležba je bila ugodna. V mnogih krajih in delovnih organizacijah so volili že v zgodnjih dopoldanskih urah. Za vsak občinski mandat je kandidiralo povprečno nekaj več kot dva kandidata.

Na nedeljskih volitvah v občinske zore je glasovalo 91,7 odstotka volilnih upravičencev. Se ugodnejša je bila volilna udeležba v kmetijski podskupini zborov delovnih skupnosti, saj je znašala 95,4 odstotka. Menijo pa, da bi bila volilna udeležba marsikje še večja, če ne bi bilo toliko pomanjkljivosti pri sestavljanju volilnih imenikov in če bi bilo ljudem bolj pojasnjeno, kdo letos voli in kdo ne.

Na seji volilne komisije zveznega odbora SZDLJ so med drugim ugotovili, da je med kandidati premalo žensk in delavcev. Ker je

Ukrepi za stabilizacijo gospodarstva

sedaj že prepozno, da bi karkoli popravili, si je treba vsaj prizadevati, da bodo volivci dovolj preudarili potrebo po večjem številu žensk in delavcev v skupščinskih telesih, ko bodo izpolnjevali glasovalnice.

• Novinar Bogdan Finžgar piše v običajnem uvodniku na prvi strani »Dela«, da je treba še bolj na široko odpreti vrata zasebni gostinski pobudi. Naraščajoči turistični promet terja od nas, da izrabimo vse rezerve. Tudi zasebna gostišča so neogibno potrebna, toda ne le kot vir sredstev za zadovoljevanje proračunskih potreb, temveč kot dopolnilo hotelom in drugim večjim go-

stinskimi in turističnimi organizacijam v družbeni lasti.

Predlog zagona o zasebnem gostinstvu je bil predmet obravnave na republiški skupščini v torek in sredo.

• V Skopju je bil kongres ZK Makedonije, na katerem je 350 delegatov zastopalo okrog 70.000 članov Zveze komunistov. V imenu izvršnega komiteja CK ZKJ in tovariša Tita je kongres pozdravil član izvršnega komiteja Boris Kraigher. Referat je prebral sekretar CK ZKM Krste Crynkovski.

• Na posvetovanju slovenskih pedagogov v Ljubljani so odločno terjali enotno osnovno šolo. Menili so, da je sedaj ta enotnost močno okrnjena. Ta okrnjenost se kaže v različnih kvalitetah učnih kadrov v mestih in na podeželju, v različnih učnih uspehih, materialnih možnostih itd. Da bi dosegli želeni cilj — enotno osnovno šolo, je treba odpraviti vzroke, ki ustvarjajo njeno neenotnost.

• Tik preden je bil sprejet odlok ZIS o zamrznjenju cen je uspelo tovarni avtomobilov v Kragujevcu podražiti »zastavo 750« in »zastavo 1300« — prvega za 170.000 din in drugega za 200.000 din. Svojo odločitev je kolektiv »opravičil« s podražitvijo surovin in kooperacijskih storitev. Po novem stane sedaj »zastava 750« 1.260.000 din in »zastava 1300« 2.250.000 din.

• Založba Mladinska knjiga je ob jubilejnem dvajsetem letu svojega obstoja pripravila simpozij o problemih naše povojne književnosti za otroke in mladino. Udeleženci simpozija so se zelo pohvalno izrazili tako o odličnih pripravah kot tudi o dobri in tehtni udeležbi vseh, ki jim je knjiga za otroke in mladino pri srcu. Zgledu Mladinske knjige naj bi sledile tudi ostale slovenske založbe.

„Slepe miši“ okrog uvoza in izvoza?

Pisati o izvozu in uvozu je na prvi pogled naloga kot vsaka druga, čeprav zelo neprijetna. Letos je v vseh pogovorih, ki jih v kolektivnih načrtovanju o tem, zaslediti precej negotovosti. Slišati je pikre opazke na račun zelo zavilnih predpisov, birokracije in odmaknjenosti od življenja. Tu in tam je že čutili nezainteresiranost, ki je posledica negotovosti v oskrbi s surovinami iz uvoza. V tem sestavku nanizane misli so nabrane v podjetjih tekstilne stroke.

Stalno se izpreminjajoča navodila povzročajo zmedo

Vodilni strokovnjaki iz proizvodnje, ki imajo že tako dela čez glavo, se mučijo poleg tega še s kopico izvezno uvoznih določil in predpisov. Izvoz in uvoz sta že od lani v reorganizaciji. Po tovarnah ne govorijo radi o tem. Vsako izjavo je treba skoraj s silo izkopati in izbrskati, ker se po podjetjih (kot je videti) boje, da bi jim škodovalo, če bi rekli kaj preveč...

V resnici pa gre pri precejšnji zmedbi v zvezi z uvozom in izvozom oziroma izpremembam predpisov za odločitve in napake višjih organov, ki jih, kot je videti, še nismo vajeni kritizirati. Najbrž bo to kar držalo.

Stališča, kolikšen del uvoza surovin si mora tekstilna industrija zagotoviti z izvozom svojih izdelkov, se izpreminjajo že od novembra lani. Najprej je bilo rečeno, da 50 odst., nato je bilo določeno, da bo morala tekstilna industrija svoj uvoz surovin v celoti pokriti z izvozom svojih izdelkov. Če bi celotni jugoslovanski izvoz bil 100-odstotno uresničen, bi dobila še 85 odst. deviz več. Pozneje je obveljalo stališče, da se morata izvoz in uvoz pokrивati v razmerju 50:50, ta navodila pa so se spet izpremenila in kot je slišati zdaj, bo dobila tekstilna stroka za eno tretjino surovin manj kot lani (ob 100-odstotno izpolnjenem planu izvoza!).

Kaj pomeni takšna negotovost za volnarske tekstilne obrate, ki vse surovine uvažajo, si lahko mislimo. In še to: na koncu leta izvedeti, da bo moral prihodnje leto vsaj uvoz pokriti z izvozom (še boljše: konec marca se ne vedeti za gotovo, kako bo s tem), pač ni prijetno. Toliko težje pa je s tem, ker dobro vemo, da pogodb s kupci na tujih tržiščih ni mogoče skleniti kar preko noči.

Nekaj podatkov o NOVOTEKSOVEM izvozu

Novoteks bi moral letos po planu, ki je bil izdelan pred enim mesecem, pa danes ne drži več, izvoziti za 832.000 dolarjev svojih izdelkov. Če upoštevamo, da porabi za približno 1 milijon 700.000 dolarjev surovin iz uvoza, bi s

Plaz odnesel pot

Med vasmi Papeži in Zurge pri Osilnici je nedavno odnesel plaz del vozne poti. Zda je vas z 11 hišami brez dovozne poti, kar bo treba čimprej popraviti.

Zadnja leta je bilo v Kolpški dolini elektrificiranih že precej vasi, vendar nekatere še vedno niso. To so majhni zaselki z le nekaj hišami in precej oddaljeni od ceste. Kljub vsemu pa tu žive ljudje in otroci imajo zelo daleč v šolo, doma pa se morajo zvečer učiti ob petrolejkah. Ko je na zadnji seji skupščine govoril o problematiki Osilniške doline, je odbornik štimatec dejal, da je letos nujna elektrifikacija vasi ce dovo pri Osilnici. Za to so se zavzeli tudi volivci na zadnjih zborih.

Cene prašičkom neizpremenjene

839 mlajših in 43 starejših prašičkov so kmetovalci pripeljali na semenj 29. marca v Novem mestu. Odkupljenih je bilo 781 pujskov, ki so zaradi večjih ponudb obdržali ceno, kakršna je veljala prejšnji teden. Manjši pujski so veljali od 10.000 do 14.500 din, večji pa od 15.000 do 25.000 dinarjev.

takšnim izvozom pokrili približno polovico uvoza. Neposredno ali posredno bi preko trikotazne industrije prodali na tujih tržiščih preko 100 ton preje v vrednosti 500 tisoč dolarjev, neposredno ali posredno preko konfekcijske industrije pa bi izvozili 140 tisoč metrov tkanin v skupni vrednosti 350 tisoč dolarjev. Te planske številke seveda zdaj ne držijo več.

Tkanine že izvažajo, največ preko konfekcijske industrije. Zda, konec marca, pa imajo podpisane njih pogodbe za okoli 150 tisoč metrov tkanin v skupni vrednosti 390 tisoč dolarjev. Te količine bodo prodane na zahodnih tržiščih. Za izvoz preje so že sklenjene pogodbe za prodajo v vrednosti 325 tisoč dolarjev, do zdaj pa je prodane preje za 450 tisoč dolarjev, ker se ni sezona. 70. odst. preje naj bi bilo po pogodbah prodane na zahodna tržišča, kot vse kaže, pa bodo morali zaradi potreb po uvozu surovin iz zahoda izvoziti vso prejo na zahodna tržišča. NOVOTEKS ima torej za zaključeni 935 tisoč dolarjev izvoza v 1963. Moramo reči, da se je kolektivni potrdil, saj bo njihov letošnji izvoz za skoraj trikrat večji kot lanski!

Kako izvažati brez avansa za uvoz surovin?

Za prejo in tkanine so potrebne surovine. Preden proizvajalec lahko proda na tujih tržiščih bodisi prejo ali tkanine, so potrebne surovine. Metliška BETI na primer ni do konca marca dobila še niti enega kilograma surovin iz uvoza, čeprav ima sklenjenih za 320 tisoč dolarjev pogodb in je v prvem tromesečju že odposlala za 75 tisoč dolarjev blaga na tujih tržiščih! Po pogodbi je imela konec februarja odobren devizni avans v znesku 90 tisoč dolarjev za prvo četrtletje, toda akreditiv pri podružnici Jugobanke v Ljubljani še ni odprt, ker slednja zahteva poročilo o tem, koliko so izvozili. V BETI se upravičeno vprašujejo, če je avans bil odobren za prvi kvartal, ko v prvem kvartalu še niso dobili niti dolarja od nje.

Za uvoz volne so potrebne tuje valute. V navadi je, da banka odobri podjetju za začetek leta devizni avans, bolj po domače: odobri mu prodajem v tujih valutah. Avans mora proizvajalec po določenem obdobju (največkrat po treh mesecih) obračunati. Od septembra lani pa do konca marca letos pa ni nobena tekstilna tovarna v Jugoslaviji dobila nobenega deviznega avansa za uvoz surovin! Po eni strani torej vpijemo, da je izvoz ena prvih nalog v proizvodnji, po drugi strani pa tovarnam, ki naj bi izvažale, do konca februarja in celo do konca marca nismo zagotovili niti sredstev za uvoz surovin!

Pod takšnimi pogoji se izvoz pač ne more enakomerno razvijati

V tekstilni stroki si doslej še niso na jasnem, kolikšne devizne avanse za uvoz surovin bodo dobili. Tudi tu se navodila in stališča stalno spreminjajo. Po pr-

vočnih podatkih naj bi dobile tekstilne tovarne volnarske stroke odobrene avanse za 42 odst. vseh surovin, ki jih uvažajo. Nato je bilo stališče izpremenjeno tako, da dobijo samo 70 odst. od prvotno odobrenih 42 odstotkov., to stališče pa se je nato še nekajkrat izpremenilo na slabše. Preden je na odobreni avans odprt akreditiv, je treba oskrbeti potrdilo od Jugobanke, od centrale Jugobanke iz Beograda in od NB iz Ljubljane, 14 dni se hitro obrne, preden so takšna potrdila skupaj, toda kdo ve, če ne bo medtem kdo spet vsega postavil na glavo?

Obeti za prihodnost žal niso nič lepši: vzemimo, da bo katerikoli tekstilni tovarni avans res odobren in da bo z njim lahko nabavila surovine, ki jih potrebuje v svoji proizvodnji. Izdelali bodo prejo in tkanine in oboje prodali na tujih tržiščih. Preden bodo dobili naslednji avans, bodo

Novi prispevek od kosmatega dohodka

Ko smo v zadnji številki poročali o proračunskem prispevku za prva dva meseca tega leta in o plačevanju novega prispevka, sta bili v zadnjem odstavku zamenjani dve besedici: delovne organizacije bodo namreč plačevale prispevek v višini 17,5 odstotka od kosmatega dohodka zaposlenih.

Za boljše avtobusne zveze

Prebivalce Koprivnika v kočevski občini še vedno najbolj žulijo slabe avtobusne zveze s Kočevjem. Avtobusa pravzaprav sploh nimajo. Samo enkrat na mesec pride ponje avtobus KGP, ko dobijo delavci posestva osebne dohodke in jih odpelje v Kočevje. Pravijo, naj bi vsaj nekajkrat na teden prišel v Koprivnik črnomaljski avtobus, ki ima zvezo za Kočevje. Urediti bi bilo treba tudi prevoz otrok v šolo, vodovod in kopalnice. Zda prihaja v Koprivnik enkrat na teden zdravnik, prebivalci pa bi radi, da bi enkrat tedensko prihajal k njim tudi zobozdravnik.

morali prvega obračunati in predložiti potrdilo o realizaciji. To ni preprosta stvar! Jugobanka mora registrirati carinsko deklaracijo in o tem obvestiti izvoznika. Ta mora obvestiti o tem prodajalca (v tekstilni stroki, kjer se odvijata pretežni del izvoza posredno, je to bodisi trikotazna, bodisi konfekcijska industrija, ki nastopa proti izvozniku kot proizvajalec), ta po mora spet obvestiti neposrednega proizvajalca — tekstilno tovarno, da je dobil potrdilo o opravljenem izvozu.

Hkrati s tem poteka drugi, enako kompliciran postopek, v katerem si partnerji, ki so v izvozu sodelovali, delijo med seboj ustvarjeni priliv. Ko je vse to urejeno, šele lahko dobijo potrdilo v realizaciji. Upoštevati moramo še to, da se celotna pošiljka ne dobavi naenkrat, da je lahko vmes več tujih kupcev, itd. Skratka, »normalno« traža postopek, v katerem lahko dobi podjetje, ki je nekaj izvozilo, potrdilo o realizaciji izvoza, tri mesece... in potem? Nato šele lahko dobi naslednji avans... Kaj če bo to šele v avgustu letos? Mar torej ni smešno in hkrati zelo neravno govoriti o tem, naj podjetja stremijo, da bi se njihov izvoz odvijal enakomerno? M. J.

V Črnomlju: jajca po 25 din

Zadnji četrtek je bil črnomaljski trg kar dobro založen, največ pa je bilo napredaj jajc, katere so ženske kar ponujale po 25 din. Razen tega so prodajali čebulo po 150 din kg, špinačo po 300 din, solato po 500 din, motovilec na merice po 50 din, fižol po 200 din liter ter razna semena.

LETOS ŠEST NOVIH GOSTIŠČ

Med najvažnejšimi nalogami, ki stoje letos pred gostinstvom v ribniški občini, je dokončanje začetih gradenj ter dopolnitev in modernizacija gostinskih objektov. Letos nameravajo adaptirati prostore v starem delu restavracije v Ribnici. V načrtu je ureditev letnega prostora v gostišču »Pri Cenetu« in v gostišču »Ugare« ter ureditev gostinskih prostorov »Pri Amerikancu«.

Privatni sektor gostinstva se je lani povečal za eno gostišče, ustvarjeni promet pa je znašal 96.000.000 din. Privatniki nameravajo letos povečati dejavnost s šestimi novimi gostinskimi lokali v Ribnici, Rakitnici, Bukovici, Vinicah, Dolenjih Lazih in Travniku v Loškem potoku. Vsekakor bo povečanje gostinskih lokalov pozitivno vplivalo na povečanje turizma, saj v nekaterih krajih do zdaj gostinskih lokalov ni bilo.

Vso skrb bodo posvetili tudi turizmu. Predvidevajo, da bodo razširili turistični dom na Grmad in uredili cesto do doma. Postojanki na Travniki gori bo treba omogočiti boljše dostop, turističnemu društvu v Loškem potoku pa bo treba nuditi razen moralne tudi materialno pomoč, da bo lahko začelo uresničevati načrt o gradnji turističnega doma na Bell vodi. R.

Prizorček iz tkalnice v BETI — Več berite o uspehih, načrtih in težavah tega prizadevnega metliškega kolektiva na 4. strani današnje številke Dolenjskega lista!

IZUMITELJSTVO — ŽAL ŠE VEDNO NAŠ PASTOREK

Ze številne skupščinske razprave so opozorile na pomen izumiteljstva za hitrejši napredek proizvodnje, za povečevanje produktivnosti, za uspešnejše gospodarjenje ipd. Zato je gospodarski zbor republiške skupščine uvrstil na dnevni red prihodnjega zasedanja obravnavanje problematike izumiteljstva in drugih področij industrijske lastnine.

Podatki o številu prijavljenih izumov in registriranih domačih patentov nam kažejo, da izumiteljska dejavnost pri nas rahlo stagnira; v primerjavi z razvitimi državami je celo na zelo nizki ravni. Tako je bilo npr. 1962. leta pri nas prijavljenih skupno 1730 izumov in registriranih 686 patentov (od tega 266 ali 40. odst. domačih), v Avstriji 10.147 izumov in 6053 patentov, v Italiji 32.398 izumov in 20.720 patentov, v Franciji 40.063 izumov in 36.398 patentov, v Zahodni Nemčiji 59.783 izumov in 18.508 patentov itd.

Še zgovornejša je primerjava števila prijavljenih izumov na milijon prebivalcev: pri nas približno 40 prijavljenih izumov, v Avstriji 143, v Italiji 647, v Franciji 380, v Zahodni Nemčiji 740 itd. Nedvomno moremo torej ugotoviti, da razvoj izumiteljstva v naši državi zelo močno zaostaja za razvojem te pomembne dejavnosti v svetu.

Kje so vzroki za takšno stanje? Eden izmed glavnih je prav gotovo to, da raziskovalna in izumiteljska dejavnost v našem gospodarstvu še ni dobila takega mesta, kot bi ga morala imeti, tj. da bi jo obravnavali kot sestavni del proizvodnega procesa oziroma pomembno področje strokovnega izobraževanja. O tem nam zgovorno pričajo izredno skopa in splošna določila, ki v statutih delovnih organizacij urejajo področje izumiteljstva. Le redke — predvsem večje — delovne organizacije so sprejele tudi posebne pravilnike o postopku za prijavljanje, ocenjevanje, za preizkušnjo in uporabo izumov in tehničnih izboljšav, o določanju odškodnine avtorjem izumov in izboljšav itd.

Tudi v programih srednjih, višjih in visokih tehniških šol le redko zasledimo predavanja s področja izumiteljstva in industrijske lastnine. Prav tako je to pomembno področje izpuščeno tudi iz programov za izobraževanje odraslih. Prav gotovo zavira uspešnejši razvoj izumiteljstva tudi destimulativno nagrajevanje izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Nesorazmerno nizke odškodnine so pogosto posledica podcenjevanja tega dela v kolektivih, delno pa tudi gospodarskih instrumentov, ki v nekaterih primerih bremenijo z njimi osebne dohodke.

Na stagnacijo izumiteljske dejavnosti v zadnjih letih prav gotovo vplivajo tudi močno povišane patentne takse, visoki stroški za tisk patentnega spisa (od 25.000 do 100.000 dinarjev), trikratna obdavčitev odškodnine za izum in tehnične izboljšave (15-odst. davek na avtorske pravice, 2,3-odstotni dopolnilni prispevek in končno še progresivni pri- Ugotovljeno stanje terja zato temeljito proučitev in obravnavo. Le-ta naj bi predložila ustrezne ukrepe za pospeševanje in hitrejši razvoj te pomembne dejavnosti. spevek iz skupnega osebnega dohodka) ipd.

(Iz Večera)

TRGOVSKO PODJETJE TKANINA LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 10

s svojimi poslovalnicami:

- Poslovalnica I. — Nazorjeva 4
- Poslovalnica II. — »Pri Janezu«, Vodnikov trg 3
- Poslovalnica III. — »Pasaža«, Cankarjeva 3
- Poslovalnica IV. — »Tkanina«, Miklošičeva 10

nudi bogato izbiro vsega tekstilnega blaga.

KLOPOTEC

BETI: premalo obratnih sredstev

Belokranjska trikotna industrija BETI v Metliki predeluje volneno, bombažno, sintetično in svileni prejo vseh vrst v moške, ženske in otroške puloverje, v otroške garniture, razne vestije, majice, žensko perilo, čipke in zavese. Obrati v Metliki, Črnomlju, Mirni peči in Dobovi so lani predelali 290 ton surovin v razne prej našte izdelke. BETI se je od leta 1960, ko se je kolektiv preselil v nove proizvodne prostore v Metliki, nesluteno razvila.

stalnih obratnih sredstev z upoštevanjem osnovnega sklada.

Po opravljeni drugi stopnji rekonstrukcije v 1964. je podjetje planiralo za leto 1965 3 milijarde 275 milijonov družbenega bruto proizvoda. Po izračunih bi potrebovali za tolikšno proizvodnjo približno 550 milijonov din obratnih sredstev, da bi bil količnik obračanja 6. Razpoložljiva stalna obratna sredstva na dan 1. januarja 1965 pa so bila 230 milijonov in

jih je torej za 320 milijonov din premalo.

Lani so si pomagali s krediti za občasna obratna sredstva, letos pa bodo, kot vse kaže, takšni krediti veliko težje dosegljivi, kolikor bodo sploh na razpolago. Vrh vseh imajo za 230 milijonov din stalnih obratnih sredstev kar 26 raznih kreditov z odplačilnim rokom od 3 do 15 let! Prav bi bilo, ko bi lahko te kredite združili v enega, saj bi jim to samo olajšalo poslovanje.

Kje dobiti 55 milijonov za tretjo stopnjo rekonstrukcije?

Kot smo že omenili, so v 1964 v BETI opravili drugo stopnjo rekonstrukcije. Letos bi radi skončali še tretjo stopnjo, s čimer bi bil obrat dograjen. V ta namen bi potrebovali 10 milijonov din investicijskih sredstev. 50 odstotkov ima kolektiv že zagotovljenih v svojih skladih, za ostalih 50 odstotkov, to je za 55 milijonov din, pa bi morali najeti kredit.

S temi 10 milijoni bi v BETI zgradili oplemenilnico in kompletirali strojno opremo, tako da bi odpravili ozka grla v proizvodnji. S 10 milijoni naložb bi se pri približno 10 odst. povečanju števila zaposlenih (okoli 80 delavcev bi sprejeli na novo), povečal družbeni bruto proizvod za novo milijardo din. Vsak investicijski dinar bi v tretji stopnji rekonstrukcije dal več kot 9 dinarjev družbenega bruto proizvoda. Te številke so brez dvoma zadostno spričevalo gospodarnosti njihovega investiranja.

Nemajhne zasluge prizadevnega in skromnega kolektiva

Prizadevni kolektiv metliške BETI je lahko tolikšno uspehe dosegal v nemajhnih meri zato, ker si je vsa leta izgradnje pritrgoval od ust. Lani na primer so v delitvi v kolektivu ustvarili razmerje med osebnimi dohodki in skladi 61:39. Po planu za 1965 se bo razmerje izpremenilo v 75:25, osebni dohodki pa se bodo nekoliko povečali. To je razumljivo, saj je lansko povprečje osebnih dohodkov v kolektivu bilo 27.500 din na zaposlenega, letos pa predvidevajo povprečje 38.000 din. Na nizko lansko povprečje so v nemajhnih meri vplivali zelo nizki osebni dohodki v priključnih obratih v Mirni peči in v Dobovi, kjer so bili v prvem polletju povprečni osebni dohodki samo 16.000 din na zaposlenega. V zadnjem tromesečju lani se je stanje izboljšalo, da so povprečni osebni dohodki v celim kolektivu bili 33.300 din.

Bruto proizvod na zaposlenega v 1964 je bil 2 milijona 874 tisoč din, neto proizvod na zaposlenega pa 1 milijon 173 tisoč din. Letos se v načrtu precejšnja povečanja, saj bo bruto proizvod na zaposlenega po planu za 1965 že 3 milijone 793 tisoč din, neto proizvod pa 1 milijon 449 tisoč din. K tolikšnemu povečanju, ki je kolektivu BETI lahko v ponos, bodo največ pripomogli specializacija proizvodnje po obratih ter povečana produktivnost dela, za kar je ustvarila pogoje opravljena druga stopnja rekonstrukcije.

Za 7-krat večji bruto proizvod!

Vrednost proizvodnje se je od takrat povečala za 7-krat, vrednost osnovnih sredstev pa hkrati samo za 3-krat. Lani je kolektiv s svojo proizvodnjo ustvaril za 2 milijarde 142 milijonov din vrednosti. Število zaposlenih se je pri tem povečalo od 212, kolikor jih je bilo 1960., na 767 ljudi, kolikor jih je v BETI delalo lani, povprečno preko vsega leta. Kolektiv se je torej povečal za tri in polkrat. Vse investicijske naložbe so bile torej zelo rentabilne, pa tudi kolektiv se je na račun investicij v zadnjih letih odpovedoval marsičemu.

Obratnih sredstev je za 320 milijonov premalo

Po planu za 1965 bodo v BETI naredili za 3 milijarde 200 milijonov din izdelkov. Za normalno poslovanje bi potrebovali že lani 450 milijonov din obratnih sredstev, tako da bi bil količnik obračanja 5. Lani pa so imeli in imajo še vedno le za 230 milijonov dinarjev

15 odst. obvezno posojilo in za 5 odst. povečane rezerve bank še poslabšujejo že tako težavno stanje

V kolektivu so zelo zaskrbljeni, ko razmišljajo o ukrepih, ki jih bodo nemalo prizadeli. Gre za plačilo 15-odstotnega obveznega posojila v SRS, ki naj zagotovi obveznosti, nastale z odpravo družbenih investicijskih sklada.

Dober potek volitev v delovnih organizacijah

V delovnih organizacijah sevniške občine so petkove volitve v zbor delovnih skupnosti potekale zelo dobro. Podjetja, ki so jim še pred nedavnimi očitali premajhno zavzetost pri pripravah, so na dan volitev pokazala brezhibno organiziranost. Vsa volišča so bila okrašena in volilni odbori so povsod dobro opravili svojo dolžnost. Vseh volišč v občini je bilo 8 in na starih so zaključili volitve že do 9. ure dopoldne. Tam, kjer delajo v dveh izmenah, so končali volitve v popoldanskih urah.

Pogodbe za 320.000 dolarjev izvoza so sklenjene, toda...

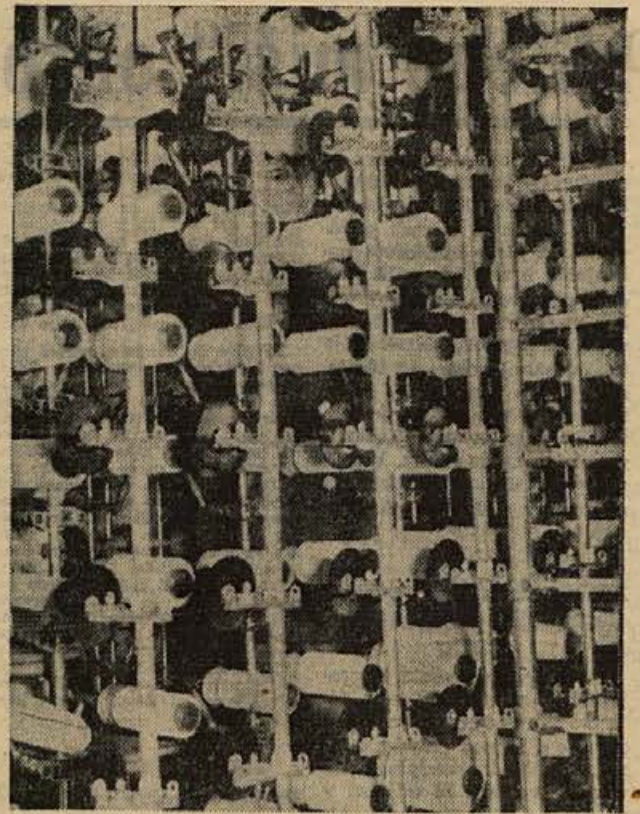
Lani so v BETI izvozili za 239 tisoč 415 dolarjev svojih izdelkov na tuja tržišča. Letos jih nameravajo izvoziti za 425 tisoč dolarjev. Za 75 odst. te kvote ali za približno 20 tisoč dolarjev izvoza so pogodbe že sklenjene, v prvem tromesečju pa so že odposlali za 75 tisoč dolarjev izdelkov na tuja tržišča. Izvažajo v 15 tujih držav (na Norveško, Island, Švedsko, v Avstrijo, Švico, Češko itd.). Še vedno raziskujejo tuja tržišča, iščejo primerne vzorce in se skušajo kar najbolj prilagoditi zahtevam na mednarodnem tržišču. V izvozu na vzhodno tržišče dosegajo cene, v izvozu na zahod pa v večini primerov komajda pokrivajo lastno ceno.

Letos niso dobili iz uvoza še niti enega kilograma surovine! Prvi devizni avansi v znesku 90 tisoč dolarjev so jim bili odobreni po predpogodbi konec februarja letos. Akreditiva pri podružnici Jugobanke v Ljubljani doslej niso uspeli odpreti. Jugobanka povprašuje najprej za to, koliko je posamično podjetje izvozilo. Ker je prvo tromesečje 1965 že za nami, se v BETI vprašujejo če je bil odobreni avans res odobren za to tromesečje...

Škoda še ni ugotovljena

V TOREK JE PRICELA NAGLO NARASČATI KRKA OKROG GRADU OTOČEC IN V NEKAJ URAH POPLAVILA VES OTOK. VCERAJ ZJUTRAJ, KO SMO POSNELI TOLE SLIKO, SE NI BILO NEVARNOSTI ZA GRAD, SINOCI PA SO MORALI NOVOMESKI GASILCI IN PRIPADNIKI JLA IZPRAZNITI VSE SPODNJE PROSTORE, KER JE VODA ZE ZALILA RECEPCIJO IN KUHINJO. STROKOVNJAKI, KI SO VCERAJ DOPOLDNE PRICELI RAZSKOVATI VZROK NENADNEGA NARASČANJA KRKE, TRDIJO, DA JE PODZEMELJSKA KRASKA REKA, KI JO JE OMENJAL ZE VALVAZOR, PREBILA STENE IZ LEHNJAKA IN MULJA TER SE POD VASJO OTOČEC PRIDRUŽILA KRKI. KER OB ZAKLJUČKU ŠTEVILKE NISMO MOGLI VEČ DOBITI INFORMACIJ, BOMO O POJAVU IZCRPNEJE POROČALI V PRIHODNJI ŠTEVILKI.

V metliški Beti so lahko ponosni na sodobno opremo v svoji tkalnici. Na sliki vidite delavko ob najmodnejšem stroju v tkalnici

NAŠ OBISK

»Z lepo besedo se povsod največ opravi...«

Pismonoša Franci Glogovšek iz Brežic je pridobil 30 novih naročnikov - Vse občane vabi, da se pridružijo veliki družini zvestih bralcev Dolenjskega lista.

»V tekmi za naročnike ni lahko zmagati,« pravi brežiški pismonoša Franci Glogovšek.

»Na vaši pošti ste vendarle prvi. Ali s tem še niste zadovoljni?«

»To je vse res, a mislim sem na celotno področje Dolenjske in Spodnjega Posavja, kjer so me mnogi prehiteli.«

»Koliko novih naročnikov ste zbrali do sedaj v Brežicah?«

»Na seznamu jih imamo 30. Mednje sem prišel že tudi vašo sosedo, tovarišico Vučakovo onkraj ceste, ki sem jo ravno danes prepračil, da se je vpisala med naročnike. Lepo sva se pogovorila. List pozna, saj ga že dolgo bere, čeprav ni naročena nanj.«

»Kako najlaže pridobite ljudi za naše glasilo?«

»Vedno in povsod z lepo besedo s primerno razlago o programu lista. Lepa beseda naju

»Voljo so pokazali vsi in vsak se je po svoje potrudil. Začeto delo bomo nadaljevali in še naprej ustvarjali kar najbolj tesne vezi med občani in njihovim glasilom. Dolenjski list si je v naši občini prav s pomočjo PTT delavcev pridobil številne prijatelje. Vsem tistim, ki se še niso uvrstili med naročnike, želim da se čimprej pridružijo veliki družini njegovih zvestih bralcev.« Jt.

NESREČE

Tovornjak na njiv.

Z avtomobilske ceste na odseku Bregana-Brežice je 25. marca ob 18.20 zdrsnil tovornjak BJ-21-94, ki ga je vozil Stjepan Leban iz Čazme. Leban je prehitel neki osebni avtomobil, v tem trenutku pa je prišlo naproti neko osebno vozilo. Tovornjak se je zato umaknil povsem na desno, odkoder pa je zdrsnil po nasipu in obstal na njivi. Voznik se je lažje ranil. Škoda na tovornjaku so ocenili na 800.000 dinarjev.

Spregledal je motorista

Na križišču Zagrebške in Ravgovske ceste v Novem mestu je avtomobilist Stanislav Pavlin z osebnim avtomobilom NM-28-64 trčil v mopedista Jožeta Lenarčiča. Avtomobilist je spregledal mopedista, ki je pripeljal po prednostni cesti. Ranjen ni bil nihče. Škoda cenijo na 20.000 dinarjev.

BENCIN EKSPLODIRAL V KUHINJI

V novomeško bolnišnico so morali odpeljati Dragico Cavlovic iz Metlike, ki je 26. marca poleg štedilnika v kuhinji prala krilo v bencinu. Blizu ognja je bencin eksploziral in poškodoval strop v kuhinji. Cavlovicova pa je dobila hude opekline. Škoda cenijo na 150 tisočakov.

Nevešč pri krožni žagi

Na krožni žagi si je 27. marca obrezal roko Jože Perla, delavec v obratu lesne galanterije ZORA v Črnomlju, zato so ga prepeljali v novomeško bolnišnico. Perla si je roko poškodoval pri razžaganju lat na krožni žagi, čeprav temu delu ni bil več.

Storilec odnesel zamaščen bankovec

Neznavec, ki je v noči od 27. na 28. marec vlomil v trgovsko poslovalnico MERCATOR v Pristavi pri Velikem Gabru, je med drugim odnesel tudi bankovec za 5000 dinarjev, ki je razen na sredi vseskozi zamaščen. Kdor bi tak bankovec kje videl, naj to prijavljuje na najbližji postaji Ljudske milice.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Jože Surla, član kolektiva Cestno podjetje Novo mesto; Franc Puhček, dijak ESS v Novem mestu; Stanko Vapolič, član kolektiva Novoteks Novo mesto; Jožica Prudič, gospodinja iz Bele cerkve; Franc Lušina, posestnik iz Bele cerkve; Anica Janko, gospodinja iz Gradišča; Alojzija Krnc, gospodinja iz Dolnjega Karteljeva; Jožica Drobež, član kolektiva Merkator poslovalnica Bela cerkev; Albina Zamida, gospodinja iz Gornje Gornje; Pepca Andrejčič, gospodinja iz Vinjega vrha; Ivanka Civič, član kolektiva Hotel Kandija; Janez Kopina, posestnik iz Družinske vasi; Anton Cinkole, posestnik iz Dolnjega Kronova; Franc Zorko, posestnik iz Cadraž; Alojz Bele, posestnik iz Drage; Justi Rabzelj, gospodinja iz Občice; Anton Copič, Vinko Dragman, člana kolektiva Pionir Novo mesto; Marjeta Jožef, delavka v Vinjega vrha.

činkoviteje deluje. Marsikdo se naroči na list samo zaradi tega, da bi bil sproti seznanjen z novicami iz domačega kraja. Za to delo moramo tmeti pismonoše tudi dovolj časa. Na hitro se nič ne opravi. Kadar smo preobremenjeni s svojim delom, si kljub dobru volji ne moremo privoščiti zbiranja novih naročnikov. Najslabši dnevi so okrog prvega v mesecu, ko raznašamo denar, pobiramo naročnino za časopise in podobno.»

»Kako ocenjujete prizadevanja vaših sodelavcev na pošti v Brežicah pri pridobivanju novih naročnikov?«

Odkar sta se spoznali, se je Cipora popolnoma spremenila. »Srečnice« v baraki si na tihem šepetajo, da je zblaznela. Saj ne bi bila prva, ki je odšla po tej poti. Bojijo se, da bo slovaška zdravničica to opazila in jo zaklenila v KB-izolacijsko barako med spolno bolne. Zadnje čase se je Cipora sprehajala po taborišču kot neprizadeta obiskovalka; kakor da se je pravila Barake s punčkami nič več ne tičejo. Sreča, ki jo je bila tako dolgo spremljala, jo je na mah zapustila. Naenkrat je dobila kar dva »raporta« v dveh zapovrstnih dneh. In od tistega časa ji ni ničesar več mar. Niti ne poje več. Njena usta so zaprta. Vse, kar zdaj pa zdaj reče, je: »Ubila sem Marcela« — in spet stisne usta.

ponjo. Njo iščejo. O tem ni nobene dvoma. Slutila je. A prej je mislila, da gre za splošno nevarnost, ki grozi vsem. Zdaj je nevarnost osredotočena, kot kopje naperjena vanjo. Samo vanjo. Tokrat je ona žrtev. Tokrat bodo vse oči uprte skozi bodočo žico — vanjo. Pod hrbtom stiska z rokami svinčnik in zvezek. Ni časa, da bi ju skrila. Nadzornice gledajo številko na njeni postelji. V hipu ji preblisnejo spomin vprašanja in odgovori: Kje je dobila zvezek? Fela. Tako ali tako jo bodo ubili. Toda ona ne bo omenila Felinega imena. Nadzornice so stopile v prehod ob njeni postelji. Zdaj so tik nje. Pripravljena je. Čudno, kako mirna je. Za nič na svetu ne bo izdala Fele. Mirna je. Oči ima za-

strašnega. Cipora ni zakričala. Vse se je zgodilo s takšno vrtoglavo naglico, takšno strahotno tišino.

Vse gledajo na Ciporino prazno posteljo:

Elsa je bila v baraki! ...

Kdaj se je vse to zgodilo? ...

Kdo je videl ves prizor? ...

Kaj je rekla Elsa? ...

Kaj se bo zgodilo danes zjutraj? ...

Preplašene oči mežikajo, strmi jo. Mogoče so jo odpeljale v KB! Mogoče je slovaška zdravničica kaj slišala o Ciporinem stanju ...

Dekleta tekajo sem in tja in z grozo pogledujejo na Ciporino prazno posteljo. Zdaj Danijela ne bo mogla skriti zvezka. Zakaj so vzlele Ciporo? Saj so vendar prišle ponjo! Kaj, če bi našle njen zvezek? In kaj, če se spet vrnejo? Življenje je zanjo že zdavnaj brez pomena. Česa se je potemtakem tako bala?

Potegnila je prazne roke izpod hrbita. Bile so brezčutne, otrple kakor vse njeno telo.

2

Na praznem morišču je stalo deset stolov. Njihovi četverkotni sedeži so prazni zijali proti nebu. Čakanje. Prednje noge stolov so bile okorne v svoji nelegnosti.

Nasprotni, onkraj morišča, se zbirajo jetnice iz Delovne divizije v velikansko množico boljšečih oči. Gumijevke nadzornic se dvigajo in padajo na glave v zadnjih vrstah. Oči strmiijo — ne zaradi strahu pred moriščem, marveč zaradi gumijevk: Lejte, saj pazimo! Saj gledamo! Sredi morišča stoji deset stolov in njihovi prazni sedeži zro v nebo. Lejte, nadzornice, saj gledamo naravnost v stole! Ne odmaknemo oči z njih! Če hočete, jih bomo celo prešteli: en... dva... tri... Poglejte, kako gledamo naravnost v stole in jih štejemo, samo ne tepite nas po glavah. Za božjo voljo, nikar!

Skozi vrata je pripeljal tovorni avtomobil in se ritenski postavil na morišče. Šofer je pogledal skozi okno. Z eno roko je upravljal volan in peljal tovornjak nazaj na pravo mesto, da bi olajšal nadzornicam natovarjanje. Nato je skočil iz kabine, pregledal tovorni avto s strokovnjaškim pogledom izkušenega šoferja, ki je ustavil natanko na mestu natovarjanja, da ne bodo imeli nosači preveč dela. Temna, zadnja odprtina tovornega avtomobila je bila zdaj v ravni vrsti s stoli. Šofer si je potisnil svojo SS-čepico na tilnik, vzela cigareto, ki jo je imel za ušesom, jo prižgal, se s prekrižanimi nogami naslonil na blatnik in zajel v pljuča cigaretni dim; ravnodušno je gledal vrsto praznih stolov, medtem ko je na stežaj in zaspano zehal.

»Med očiščevanjem« boš videla, kako debele so... Množica boljšečih oči onkraj morišča se je zdaj zčila v en sam par oči. »Moje ime je Renja, Renja Zeidner...« Uničujoče sovraštvo vseh oči se je zdaj

strnilo v en sam par. »Naš kruh!... Naša margarinala!... Z našimi življenji se redijo.« Oči Renje Zeidner nepremično strmiijo vanjo s sovraštvom in studom. Danijela jo je opeharila. Renja ji je verjela, ji zaupala takoj spočetka. A Danijela jo je pustila na cedilu. Izdala jo je. Zapustila jo je in odšla v Barako s punčkami, kjer žro juho in džem Delovne divizije. Zdaj, ko se bo zanka kmalu zadržila, se počuti osamljena in zapuščena. Ampak zdaj je ne bo nihče pomiloval! Naj trpi! Vsem »punčkam« se bo iztekel čas! Vsaka bo sprejela svoje — na stoli! Me pa, muselmonke iz Delovne divizije, bomo vsakokrat gledale skozi bodočo žico, kako »očiščujejo« njihova debela telesa, ki so se nazrla našega kruha in nam izpila možeg!

Danijela ni mogla več gledati na drugo stran. Odvrnila je glavo.

Na tej strani so bila dekleta obležena v čiste modre progaste halje; na drugi strani je bila nepopisna skupina žensk, katerih cunje so se zčile v dolgo, preperelo krpo, obešeno na bodočo žico. V zabrisani in brezoblični gmoti nisi mogel razločiti posameznih udov in obrazov. Punčke iz barake so gledale na drugo stran tako, kot gledajo sorodniki čez rob velikanskega skupnega groba ob izkopavanju okostnjakov. Vsak drobec te trohobe je lahko tvoja sestra.

Danijela ni mogla več gledati na drugo stran.

Odvrnila je pogled —

In jih zagledala:

Korakale so. Z obrazi proti morišču. Prihajale so bliže in bliže.

Na čelu je korakala Elsa. Za njo v gosjem redu gola dekleta.

Nebo je mrko in pusto viselo nad moriščem. Kakor da se je vse nebo zbralo na tem mestu. Na desnici vsakega dekleta je korakala nadzornica v slavnostni, praznični obleki kakor družica, ki spremlja nevesto k oltarju. Elsinu brazgotinasto lice je bilo od daleč videti tako, kot da bi ji bila polovica krinke zdrsnila z obraza. Koža med surovimi vbodi je bila zdaj krvavo rdeča, podobna živi rani. Druga polovica obraza je bila toga, praznična, slavnostna. Konice škornjev so se ji nedeljsko svetile in ob desnem škornju je bingljajal konec pletenega biča.

Prva v vrsti je bila Civija iz Chebina. Podoba je bila, da ji je vse skupaj še vedno uganka. Očitno se ni bila ničesar naučila in ni postala tukaj, v Baraki s punčkami, nič modrejša. Njena nedolžnost ni bila niti za las omadeževana. Kakor da je ne bi prav zdaj gole peljali iz Elsinе sobe, kakor da bi tako šla naravnost iz večerne šole »Hčera sv. Jakoba« v Chebinu. Njeno drobno, nežno telo je izžarevalo devišstvo in čistost — nedotaknjenost. Njena trdovratna otroška nedolžnost jo je branila, kot varuje lupina orehovo jedro. Ni bilo druge izbire kot streti lupino.

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

...Zunaj se nekaj dogaja. Od nekod je slišati Elsin glas. Za barako je slišati hitre noge nadzornic. Gotovo je, da se nekaj pripravlja. Danijela čuti nevarnost, ki preži nanjo iz zasede.

Dekleta še vedno trdno spiijo, kakor da jih ne more nič na svetu zbuditi. Toda kakor hitro bo udaril prvi gong, bodo vse hkrati skočile iz postelj: Postiljanje! Tako je vsako jutro. Če bi se na primer vojna iznenada končala in bi Nemci čez noč zbežali ter gong ne bi več udaril budnice — ali bi dekleta za vedno takole obležala?

Zmešnjava zunaj narašča. Le kaj delajo? Fela ji je bila zaupno povedala, da bodo nemara premaknili taborišče bliže fronti. Fela že ve. Nanjo se lahko zaneseš. Jaga se je morala zmotiti. Ne! Tokrat ne bo čakala, da jo ponovno prepeljejo. Končala bo s tem življenjem. Bila je že skoraj v vseh židovskih taboriščih na tem področju. Z jetniki ni mogoče govoriti. Niti videti jih ni mogoče. Nemci žive zunaj bodoče žice in na noben način ne moreš priti noter, k jetnikom. Nikoli ne bo našla Harryja. Ali je bilo vse njeno trpljenje —

Vrata barake so se na stežaj odprla. Prva je vstopila Elsa s pletenim bičem v eni in koščkom papirja v drugi roki. Nadzornice iščejo med posteljami pravo številko. Urno in neslišno kot demoni opravljajo svoje delo. Od postelje do postelje stopajo — zdajle se bližajo njeni. Danijela drži z obeh rokama zvezek in svinčnik pod hrbtom. Ve, da prihajajo to pot

prte. Smrt. Tako jo torej občutiš...

Nadzornice so potegnile odejo s Cipore in jo prijele za lase. Deklica ni niti črhnila. Dovolila jim je, da počno z njo, kar hočejo. Elsa je stala s prekrižanimi rokami in strmela naravnost v njene steklene oči. Obe sta molčali. Nemo sta se gledali. A videti je bilo, kot da se pogovarjata v nekem zaupnem, strahotnem jeziku.

Elsa je odšla — in Cipora ji je molče sledila. Tega ji ni nihče ukazal. Za njo so šle nadzornice. Sprevod je zapustil barako.

Danijela leži nepremično. Nasprotna stena se nagiba skupaj z vzdanimi omarami. Vsak trenutek se bodo prevrnila nanjo. Posteljne stranice in bele številke na njih ji druga za drugo v kolobarjih švigajo pred očmi — kakor svetlobni oglasi v izložbi, ki jim ni ne konca ne kraja.

Nekatere deklice so skočile s postelj. Zdaj tekajo vzdolž Ciporine postelje. Vse se je zgodilo kakor pod vodo. Danijela ni slišala Ciporinega krika. Ne spominja se, da bi bila sploh kaj črhnila. Vsa stvar se je zgodila kot v brezračnem prostoru. Odpeljale so jo iz barake, a brezračni prostor je ostal in napolnil vso barako. Deklice so razburjeno begale po prostoru, se ustavljale, videti je bilo, kot da se pogovarjajo — a ona ni ničesar slišala. Mirno je ležala v postelji in držala v rokah zvezek ter svinčnik pod svojim hrbtom. Ciporo so že odpeljali iz barake, a prvi udarec na gong se še ni razlegal. Danes se bo zgodilo nekaj

»Nič! Nič!« ponovil je nehote in še enkrat preobrnil suknjo.

Drugi so strmeli vanj.

»Kaj vam je, gospod Topolščak?« dejal je plaho debeli sodnik; vsiljevala se mu je slutnja, da je Miklavž zblaznel.

»Oh — vrag vedi — da ni nič,« dejal je ta, težko premaguje razburjenost. »Mislil sem res — ker ste tako govorili — pa nič ni, nič!«

Vtem je vrgel suknjo na zaboj.

»Raki so gotovi, gospod sodnik,« oglašil se Urša med vrati.

»Dobro, dobro, sedaj le pojdimo! Stojte, da denarjev ne pozabim! Saj vem, da se nisem zastoj vozil sem gor! Alo, sedaj pa rakce, rakce! Ali znate, kako se raki jedo?«

Z zadnjimi besedami se je obrnil k pisarju, ki je stopal z Brnotom vred počasi za njim po hodniku.

Topolščak je ostal v sobi, zaprl dur, vzdignil še enkrat tujčevo suknjo in jo pretipal in preobrnil.

»Nič! Nič! Kdo je ukral — kdo mi je ukral?« sikal je med zobmi.

Kmalu popoldne so odhajali Brnotovi. Slovo ni bilo gorko; Brnot je bil sicer malo vinjen in gostobeseden, Miklavž pa ni govoril veliko. Tomaž je vpregel konja in ga držal za brzdi ves čas, ko so oni sedali na voz; nihče ni zapazil, kako zlobno — zadovoljen smehljal se mu je kazal na ustnih, ko ga je Topolščak osorno opozoril, naj se urno suče.

Miklavžu se je odslej dozdevalo, da mu potekajo dnevi s podvojeno silo. Ugibal in premišljeval je venomer, kdo mu je ukral ono važno, zanj tako pomembno pismo in, akoprav se mu je slutnja sukala skoro vedno le ob eni osebi, vendar je ni mogel poprijeti se s sicer mu lastno žilavostjo. Spominjal se je, da je onega usodepolnega večera videl Tomaža na spodnjih stopnicah, a kaj hoče, kaj more ta reva,

Janko Kersnik: TESTAMENT

to hlapče, ki ne loči papirja od cunje? A kdo drugi bi mogel biti? Miši niso snedle testamenta, sicer bi se lotile tudi suknje, druga žival ali golazen tudi ne, torej le človek. Pa kateri — ko nihče ni prihajal v podstrešje in nihče, celo sestra Urša ne, ni znal za oni skrivni kotiček. Da bi bil Miklavž babjeveren in strahopeten, prišel ni bil morda do prepričanja, da mu je to napravil sam zlodej, a mož je bil pre-trezen.

Najhuje je bilo, da si ni upal, da ni smel nikdar povprašati, kaj mu je storiti; sam, sam je moral nositi to silno skrb in bojazen in od nikoder ni bilo nade, rešiti se. A sklenil je biti vztrajen do zadnjega trenutka; za nevesto, za Metko mu ni bilo; brez denarja, brez njenega premoženja — kaj bo ž njo? Seve, ko bi se našel pozneje oni tujčev testament — pa kaj, ko bi ga ne bilo? Poraz njegove imovine je pred durmi, pomaga si lahko le z bogato ženitvijo, in taka bi se morda sklenila še drugod. Z ubožno nevesto pa le pospeši propad.

A hotel je čakati do zadnje ure; zato tudi ni ustavil drugega oklica, da je šlo vse redno pot. Enkrat mu je bilo že na jeziku vprašanje do Tomaža — hotel ga je staviti odkrito, prijateljsko, pro-se, češ dam mu, kolikor hoče, ako ima on to pismo in mi ga vrne — a premislil se je; spomin na minule dni mu je zavezal jezik. Tega moža si ni

upal kaj prositi, on je moral biti, moral ostati njegov — hlapec. Poleg tega pa se vendar ni mogel iznebiti misli: kaj ko bi vendar Tomaž bil pravi — ?

V ponedeljek po drugem oklicu je imel Topolščak zopet več gostov okrog mize pod lipama. Vračali so se s sejmov s Štajerskega in Ogrskega in med njimi, večinoma mešetarji, imel je prvo besedo naš znanec Klander. Može so bili baje dobro opravili in nihče se ni branil vreči svojo petico za vino. Sredi glasnega razgovora krikne zdajci Klander mimo gredočemu krčmarju:

»I, kje pa spi danes tista tvoja kljusa, tisti Tomaž, ki ga rediš na svojo škodo — in paseš?«

Miklavža je to vprašanje neprijetno streslo.

»Ne vem, kje se klati!« zavrnil je skoro neprijazno.

»Morda zopet pisma in papirje in cunje pobira ob cesti.«

Eden iz družbe je sunil mešetarja, naj pije ter povprašal, koliko je dal koroški kupec za par volov, katera je bil Klander pomagal prodajati, in zato nihče ni pazil na one besede, niti na to, da je Topolščak za en trenutek omahnil, kakor bi ga bila strela udarila. Vrnil se je v hišo, a sam ni znal, kako je prišel tja; v veži pod stopnicami je obstal in se prijel ob steber.

»Torej, vendar, vendar — da, to, to mora biti!« šepetal je.

Malo pozneje je korakal s polnim bokalom med pivec ter ga postavil pred Klandra.

»Za tega bom pa jaz dal!« dejal je dobrovoljno.

»Halo, glej ga!« vpil je eden. »Ti je li prvenica storila ali kaj, da si tako radodaren?«

»Oj, možje, ženi se, ženi in sedaj se hoče odkupiti,« menil je Klander moški in jel točiti.

»Res je, res — toda tako poceni nam ne uide; z enim bokalom ne bo nič!« vpili so drugi.

Mladinska knjiga: Levstikovi nagrajenci za leto 1964

Mladinska knjiga že vrsto let podeljuje Levstikove nagrade za najboljša leposlovna in poljudnoznanstvena dela, namenjena predvsem mladini, ki izidejo pri založbi, kakor tudi za najboljše ilustracije. Tako so tudi letos podelili Levstikove nagrade šestim oziroma sedmim avtorjem in ilustratorjem. Nagrade so prejeli:

Za leposlovno delo: prof. dr. inž.

France Avčin:

KJER TIŠINA ŠEPETA

Knjiga **KJER TIŠINA ŠEPETA** je po svoji snovi in obdelavi, po ljubezni do gora in naše zemlje sploh, vzgojno izredno pozitivno vplivala na mlado generacijo. Čeprav je knjiga planinsko potopisna in sodi med čisto beletristiko, ima polno mest, ki kažejo pisateljevo sposobnost do pazornega oblikovanja. Opis lepote slovenske pokrajine, ki jih je avtor doživljal tudi kot partizan med vojno, sodijo med najlepša pričevanja o slovenski zemlji.

France Avčin

Za poljudnoznanstveno delo: prof. Miroslav Adlešič:

SVET ZVOKA IN GLASBE

Knjiga **SVET ZVOKA IN GLASBE** je pravi priročnik za vse, kar se nanaša na zvok in njegovo uporabo; v njej je zbrano vse, kar je na tem področju bistvenega s fizičnega in fiziološkega stališča, pa tudi s tehniškega in glasbenega, velik del knjige je namenjen glasbilom. Za sestavo takšne knjige mora imeti pisec posebno nagajenje in veliko ljubezen do predmeta, v konkretnem primeru pa mora biti tudi dovteten za glasbo. Razen tega mora imeti pisateljsko pero in sluh za jezik, kajti obdelana snov je bila po velikem delu pri nas ledina in avtor je moral za marsikateri pojem in predmet izbrati ali ustvariti primeren izraz.

Miroslav Adlešič

Za ilustracije v knjigi **ZLATA PTICA** in **O TRESH GRAHIH** ter v knjigi **Ele Peroci ZA LAHKO NOC**:

ANČKA GOŠNIK — GODEC:

Ilustracije izražajo pravilno, pa tudi vsakdanjo resničnost, o kateri govori tekst s podobami, ki so zveze vsebinski, toda po moči in bogastvu fantazije nikoli ne zastajajo za tekstom. Ilustracije so oblikovno primerne starosti otrok, ki jim je knjiga namenjena; po bogastvu prizorov, majhnih, zabavnih detajlov, različnosti prizorišč in izbranosti kostumov, pa te podobe presegajo starost otroka, mu prinašajo novo znanje in poglobljajo doživljanje.

Ančka Gošnik — Godec

Za ilustracije v knjigi **Ele Peroci HIŠICA IZ KOCK**

LIDIJA OSTERC:

Ilustracije so ustvarile več kot le novo obleko za pripovedko **Ele Peroci: HIŠICA IZ KOCK**. Realizirane so v najkvalitetjši sodobni grafični opremi, kjer sodelujejo velikost knjige, razprtost tiska in velikost črk. Bogastvo in ubranost likovnih elementov sta v knjigi približani otroku, ki ima občutek, da bi kaj podobnega zmoget tudi sam in se tako uvaja na zahtevnejšo stopnjo estetskega doživljanja.

Lidija Osterc

Za izvirne ilustracije v učbenikih **NEMŠKA VADNICA ZA V. razred** in **NEMŠKA VADNICA ZA VI. razred**:

SAVO SOVRE:

V zbirki črno belih in deloma barvno poudarjenih slikah je živahno, tudi duhovito ilustriran tekst. Podobe so likovno dosledno izdelane kot celotni prizori in v detajlu, enotne, vendar žive in neposredne. Nemška vadnica je z ilustracijami pridobila na svoji učinkovitosti.

Savo Sovre

Za izvirne ilustracije v učbeniku **V. Pirc: NAUK O ČLOVEKU** prejme Levstikovo nagrado

TONE ŽNIDARŠIČ:

Ilustriranje poljudnoznanstvenih in znanstvenih del omejuje v največji meri ilustracija. Ziriša smatra, da je po zaslugi ilustratorja učbenik **NAUK O ČLOVEKU** dosegel svoj namen. Risba je trdna in čista, kar je važno in samoosvojiteljevo. Odločil se je za predstavnike z naravoslovnega področja: za matematika in fizika M. Getaldica, botanika J. Pančiča, biologa F. Erjavca, paleontologa D. Gorjanovića-Krambergerja ter geografa in geologa J. Cvičiča.

Tone Žnidaršič

Na razpis za prireditve **IZREDNIH LEVSTIKOVH NAGRAD ZA POLJUDNOZANSTVENA DELA** je žirija pregledala in prebrala tekst, ki ga je založba prejela in odločila, da ga nagradijo. Naslov dela je

PIONIRI JUGOSLOVANSKE NAUKE

(Poslan je bil anonimno, po predpisih.)

Avtor je izbral za svoj spis življenje in delo petih jugoslovanskih znanstvenikov, ki so se udeleževali na domačih tleh in tam postavili temelje znanstvenega dela med lastnim narodom in tako pokazali njegovo zrelost in samoosvojiteljevo. Odločil se je za predstavnike z naravoslovnega področja: za matematika in fizika M. Getaldica, botanika J. Pančiča, biologa F. Erjavca, paleontologa D. Gorjanovića-Krambergerja ter geografa in geologa J. Cvičiča.

Šopov v madžarščini

Novosadsko založniško podjetje Forum je te dni izdalo v madžarščini zbirko pesmi makedonskega pesnika Aca Šopova pod naslovom »Ta, ki večno čaka«. Pesmi je prevedel Ferenc Feher.

MIRENSKA ŠOLA NA NATEČAJU?

Ce bo pravočasno pripravljen program za novo šolo na Mirni, se bo trebanjska občina udeležila natečaja za gradnjo osnovnih šol, ki ga je razpisala Splošna gospodarska banka. Občina je v ta namen že pripravila minimalna sredstva. Načrte za šolo so naročili pri »Pionirju«.

»DIALOGI« — nova slovenska revija

V Mariboru je izšla t dni prva številka nove slovenske revije za kulturna in družbeno politična vprašanja. »Dialogi«, kot je naslov novi reviji, izdaja zveza kulturnih delavcev v Mariboru. Kulturna javnost z zanimanjem pričakuje rojstvo nove revije, ki je v nekem pomenu naslednik lani ugaslih »Novih obzorij«, revije za kulturna in književna vprašanja, ki je tudi izhajala v Mariboru. Glavni urednik »Dialogov« je mariborski književnik France Filipič.

RAZPRAVA O KULTURI

Občinska skupščina v Sevnici vabi danes vse odbornike, predstavnike podjetij in predstavnike družbenih organizacij na zanimivo razpravo o problemih kulture v občini. Razprava je že tretja po vrsti in zanjo je pripravljenih več poglobljenih analiz o doseganju razmahu kulturno-prosvetne dejavnosti v Sevnici in okolici. Današnji razgovor je še prav posebej pomemben zaradi tega, da bi kar največ ljudi odločalo o perspektivnem programu kulturnega razvoja in da bi bila sredstva za kulturo letos kar najboljše razporejena.

»Filma »Ne joči, Peter« smo bili veseli

Potujoči kino iz Ribnice nam je 8. marca za dan žena predvajal lep slovenski film »Ne joči Peter!«. Polna gostilniška soba v kateri je bil film predvajan je dokaz tega, da si naši ljudje želijo kulturnega razvedrila, kinooperator pa se je zelo potrudil. Velika udeležba in gneča v prostoru, kjer so film predvajali, potrjuje potrebo in upravičenost želja Ortničanov in prebivalcev Poljan po primernem prostoru za takšne prireditve. Prebivalci zato ponovno prosimo, naj na občinski skupščini in v kulturno-prosvetnih organih skušajo našim željam čimprej ustreči! V. P.

Postanite član Prešernove družbe! Za člana rino 1.200 din prejmete vsako leto knjižno zbirko 6 knjig in reprodukcijo umetniškega dela. Če v vašem kraju ni poverjenika ali ne veste zanj, pišite na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, p. p. 41/1

RAZGOVOR TOVARISA TITA Z DELEGACIJO ZVEZE

PEDAGOSKIH DRUŠTEV JUGOSLAVIJE

ŠOLA NAJ OBLIKUJE NOVEGA SOCIALISTIČNEGA, JUGOSLOVANSKEGA ČLOVEKA (3)

Dajte mu torej v tem kratkem obdobju — 30 let pravzaprav ni kratko, ampak dokaj dolgo obdobje — tisto, kar potrebuje za delo, pa naj se kasneje ob svojih dolžnostih, ki jih bo imel kot državljani socialistične Jugoslavije, zana tudi za druge reči. Mislim, da ste se tudi sami prepričali, da pouk ne ustreza našim razmeram, da so programi preobremenjeni in da bi zlasti iz zgodovinskih učbenikov bilo potrebno izpustiti nekatere reči, ki so bile važne za kapitalistično družbo. Preobremenjenega programa se ne da obvladati; pomislite samo, koliko je med diplomiranimi študenti takih, ki zelo malo vedo ali so celo nevedneži.

Imamo torej opravka s celo vrsto problemov, ki jih vi sami ne morete rešiti, zato se bomo morali skupno ukvarjati z njimi. Dobro bi bilo, ko bi se tisto, kar pravim, takoj uveljavilo, toda veste, demokracija je, pa se pojavljajo različna mnenja. Toda nekaj bo sprejeto. Vendar bodite tudi vi vztrajni pri pristojnih ljudeh in faktorjih.

Predsednik Tito je v nadaljnjem razgovoru med drugim dejal:

— Zelel bi nekaj povedati o značaju naših šol sploh. Vzemimo na primer osemletko. Iz osemletke pride učenec, ki se ni sposoben vključiti v moderno proizvodnjo. Osemletka pa bi ga morala usposobiti za to. Tako gre v gimnazijo in že tedaj se orientira na univerzo. Zdaj imamo takšen položaj, da nam narašča število študentov na univerzi, iz univerze pa prihajajo pogosto slabi strokovnjaki, medtem ko nimamo srednjega kadra. Resda imamo tehnične in nekatere druge srednje šole, toda program za osemletno šolo bi moral vsaj pri zadnjih treh razredih biti prilagojen našim potrebam tako, da bi se učenec, ki konča osemletno šolo, lahko takoj vključil v proizvodnjo, v našo industrijo, kar bi hkrati razbremenilo gimnazijo. Zato pri nas tudi prihaja do delitve med intelektualnimi in fizičnimi delavci, ki utegne imeti daljnosežne posledice. Videli ste, da sem se temu na kongresu postavil po robu. Pri tem pride do razlik v plačah, nastajajo problemi, ki jih ne bi smelo biti, vse to pa je povezano z izobraževalnim sistemom.

Ko govorim o gimnazijah, se mi zdi, da so ravno njihovi programi preobremenjeni z različnimi neuporabnimi reči.

Ce bomo imeli v srednjih šolah dobre programe, ki ne bodo preobremenjeni z odvečnimi stvarmi, bomo ustvarili boljše in realnejše možnosti za nadaljnje šolanje teh učencev in tako bo tudi z univerze prihajal sposobnejši kader. Zato je treba učne programe obvezno prilagoditi našim razmeram in sedanjemu položaju.

Na kongresu ste govorili o ustvarjanju socialističnega človeka. Toda mi ustvarjamo dva socialistična človeka, intelektualca in delavca, namesto da bi ustvarjali enega človeka socialistične družbe. V celotnem šolskem sistemu moramo popravljati stvari, to pa ni odvisno samo od vas. Zalostno je, da mladinec že v gimnaziji razmišlja o dobrem položaju kje v tovarni ali kje drugje v gospodarstvu, kjer bi takoj imel visoko plačo. Glede tega se ustvarja vzdušje, ki poraja takšno razpoloženje. To vzdušje moramo razbijati, razbijali pa ga bomo samo, če bomo oblikovali pravega socialističnega človeka, ki bo doumel, da je vsako delo v socialistični družbi družbeno koristno in dostojno slehernega posameznika. Tako je treba vzgajati mlade ljudi in delati na to, da bi se razlike med intelektualnim in fizičnim delom čimprej skrčile in postopoma izginile. Seveda tega ne bomo in ne moremo doseči z ustvarjanjem dveh kategorij socialističnega človeka. Glejte, to so problemi, ki jih je treba rešiti.

Tovarišu Titu so povedali, da je na ljubljanski univerzi zdaj celo manjši odstotek delavskih otrok kakor je bil pred vojno. Tovariš Tito je odgovoril:

— Zato imajo tam tudi probleme na univerzi...

Govoril sem že, da bi v sedanji fazi bilo potrebno spremeniti program osemletke, da bi bilo v njem nekaj več elementov, ki bi usposabljali učence, da bi se vključili v proizvodnjo. Treba pa je tudi predvideti, da bi v bližnji perspektivi tudi iz gimnazije odhajali v proizvodnjo. Potlej bo tudi drugačna selekcija za univerzo. To bomo dosegli tudi z gmočnim spodbujanjem srednjih strokovnih kadrov, kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev. Ravnovesje je treba vsekakor vzpostaviti.

Pomemben kulturni dogodek v Kočevju

Novo začetke gledališkega dela pri kočevski »Svoboda« v sezoni 1964/65 nakazuje novo ustanovljeno Gledališče »Jože Šeško« DPD Svoboda Kočevje. Po odstranitvi mnogih subjektivnih in objektivnih težav so se pristojni organi nadvse resno oprijeli rešitve kulturno-prosvetnega problema v naši občini. Uspehi niso izostali: dobili

smo mlado gledališče »Jože Šeško« v Kočevju z več kot 40 aktivnimi člani, ki so doobra preuredili oder, izdelali kulise, pripravili izdajo gledališkega lista, budno zasledovali dela pri instalaciji centralnega ogrevanja dvorane in odra, organizirali množičen obisk šol in delovnih organizacij, največjo pozornost pa so posvetili študiju

dela, ki so ga izbrali za otvoritveno predstavo, kmečko dramo Prežihovega Voranca v štirih dejanjih »Pernjakovica«, ki jo je po avtorjevih osnutkih priredil in dopolnil H. Grün. Premiera bo v petek, 2. aprila 1965, repriza pa v nedeljo, 4. aprila 1965.

Kočevska publika naj z dobrim obiskom pokaže zanimanje za mlado gledališče in opogumi delavni gledališki kolektiv še za nadaljnje uspešno delo v prihodnjih sezonah! Nič strahu pred obiskom: dvorana bo ogrevana. F. C.

Po solato 11 km daleč...

Med semiškimi gospodinjami vedno znova teče pogovor o tem, da bi morali prodajo zelenjave v kraju vendarle kako urediti. Ženske se jezijo, češ da nimajo kaj kuhati, ker se zelenjave ne dobi. Kolikokrat morajo po solato v 11 km oddaljeni Črnomelj vsi tisti, ki imajo avtomobile! Kdor pa avtomobila nima, zelenjave največkrat ne je...

Semiščani pravijo, naj bi v novo urejeni trgovini poskrbeli tudi za zelenjavo, saj vsak teden pripelje kamion blago iz Črnomlja. Če bi pridjal še zabojček solate in druge zelenjave, menda ne bi bilo pretežko...

8 - dolenski

Vrtec v Semiču

Danes, 1. aprila, popoldne ob 15. uri bodo v Semiču slovesno odprli vrtec za predšolske otroke, o katerem so občani razpravljali več let, posebno pa so si zanj prizadevali zadnja tri leta.

Ob tej priložnosti so poskrbeli za skromno pogostitev vseh občanov, ki bodo s svojo navzočnostjo počastili pomemben dogodek.

Novo, še obširnejše naloge ZVVI

Na zadnji seji Občinskega odbora ZVVI Črnomelj sta bila za predsednika in tajnika ponovno izvoljena Drago Kobe in Lojze Stariha. Sprejet je bil tudi obširen delovni načrt za letošnje leto.

Na podlagi želja članstva, izraženih na občinski konferenci, je občinski odbor ZVVI 25. marca sprejel letni program dela. Ker poteka letos 20-let od osvoboditve, za katero je Bela krajina mnogo žrtvovala, bodo ob vseh večjih državnih praznikih zborovanja po posameznih krajevnih organizacijah. Tam se bodo sešli tovariši in tovarišice ter obujali spomine na vojne dni.

Občinski odbor bo hkrati z vsemi krajevnimi organizacijami še bolj kot doslej pomagal svojim članom pri uveljavljanju splošnega invalidskega dodatka. Posredovali bodo pri pristojnih organih za čim hitrejšo reševanje invalidskih zadev, razen tega bodo vodstva krajevnih organizacij pomagala svojim članom pri pisanju življenjepisa in drugih potrebnih dokazil. Računajo, da si bo tako okoli 350

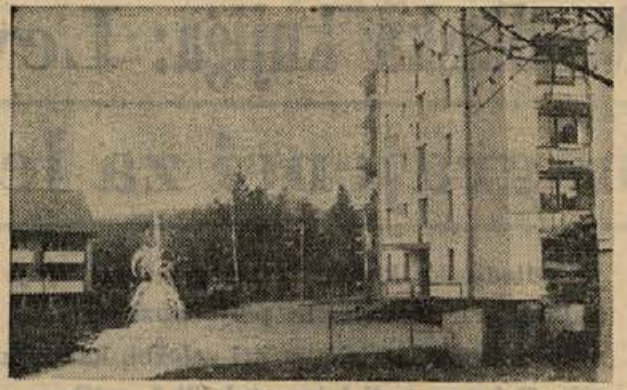
članov ZVVI pridobilo pravico do invalidskega dodatka, ob tem pa tudi pravico do brezplačnega zdravstvenega varstva, česar najbolj pogrešajo.

Na seji so med drugim razpravljali še o merilih za dodeljevanje priznavalnin in podarili, naj bi krajevne organizacije ZVVI in ZB še tesneje sodelovale pri reševanju teh vprašanj. Ker so ugotovili, da se je zdravstveno stanje prenekaterih članov organizacije v zadnjih letih poslabšalo, je bil odbor mnenja, naj bi več članov poslali na klimatsko zdravljenje ter ponovno pred zdravniško komisijo vse one invalide, katerim je komisija ugotavljala stopnjo invalidnosti že pred več leti.

V delovnem programu ZVVI za letošnje leto je med drugim tudi zapisano, da si bo organizacija skupno z ZB

prizadevala za dodeljevanje kreditov za popravila stanovanjskih hiš vsaj najpotrebnejšim članom organizacije, ki živijo v povsem neprimerah ali slabih stanovanjih.

Pred zaključkom seje so sprejeli sklep, naj bi prav vsi člani ZVVI postali tudi člani Socialistične zveze, hkrati pa so sklenili, da se bo članstvo ZVVI stoodstotno udeležilo volitev.

Voda je nenadoma privrela na dan na prostoru med stanovanjskimi bloki v Črnomlju. Po prvih ocenah strokovnjakov gre za termalni vrelec. Danes popoldne ob 15. uri bo posebna komisija na licu mesta sklenila, ali bodo vrelec zajezili in tu zgradili bazen s termalno vodo, kar bi nedvomno precej pripomoglo k razvoju turizma v Črnomlju.

ŠE ENKRAT: VAJENSKA MLADINA

Ceprav nisem imela namena odgovoriti na članek »Kdo je odgovoren za tako vzgojo vajeniške mladine?«, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu 12. marca 1965, sem vseeno mnenja, da je tematsko in potrebno, da se odgovori na tak članek, ki s svojimi netočnimi podatki lahko ustvari zmotno mišljenje o obravnavanem problemu.

Res je razveseljivo dejstvo, da se za vzgojo in način dela z vajeniško mladino zavzema občinski komitej ZMS Črnomelj. Ta prizadevanja so pokazala tudi že določene sadove, saj se je stanje na vajeniški šoli v toku teh razprav precej poboljšalo. Ravno zato me preseneča omenjeni članek, ki ugotavlja, da napak pri delu z vajeniško mladino sploh ni bilo. Da bi lahko na članek v celoti in jasno odgovorila, moram že v začetku povedati, da smo imeli predstavnik ZM, SZDL in občinskega sindikalnega sveta v podjetju že večkrat razgovore o omenjeni problematiki, zadnji pa je bil 12. februarja ob 8.30 z vodstvom vajeniške šole in delovne organizacije »Bela« da družbeno politične organizacije niso nikoli prišle v podjetje. Na tem sestanku, ki mu je prisostvovala tudi tov. Stariha, smo razčistili probleme vajeniške mladine in med drugim ugotovili, da vse

binja članka, objavljenega v Dolenjskem listu 7. januarja 1965, popolnoma ustreza realnemu stanju, razen tega, da je pisec članka zamenjal podatke in zapisal, da vajenci na »Beltus« delajo 8 in več ur na dan. Ti podatki so bili tedaj namenjeni spodaj nadaljevanju problematiki v drugem podjetju. Drugi podatki so bili točni, kar smo tudi na omenjenem sestanku ugotovili, in se čudim, kako more pisec članka izjavljati, da je bil člančič netočen in nenačelen.

Vendar ni samo to. Pisec članka gotovo ne pozna delovanja Obk ZMS Črnomelj, ko tako brezbržno govori o tem, ali je Obk skušal izboljšati navedene razmere na vajeniški šoli, ali je ponudil prostor vajencem, kjer naj bi prebili prosti čas itd. Že iz začetne razprave o vajencih je razvidno, da Obk ZM ni nezainteresiran za vajeniško mladino. Prav tako je tej mladini, kot tudi drugi mladini v Črnomlju prisrkel mladinsko sobo, kjer lahko mladina vsako nedeljo dopoldne prisostvuje raznim poučnim in zanimivim predavanjem in kjer lahko organizira tudi zabavno življenje. Sedaj nameravamo urediti v tem prostoru mladinski klub, ki bo mladim ljudem res nudil vse oblike zabave in razvedrila. Iz vsega tega je razvidno, da mladinski komitej ne sedi skrižem roke in da mladini, tako vajeniški kot drugi, nudi dovolj možnosti za razvedrilo.

Vendar nam še sama hora legalis vajeniške šole, ki zahteva, da je mladinec ob 8. uri zvečer doma, otežkoča delo, saj bi edinele v večernih urah v mladinskih prostorih lahko predvajali poučne filme z razgovori, ki bi bili zelo primerne za mladino. Ne zahtevamo, da bi to uro podaljšali v nedogled, mislim pa, da bi bila 9. ura zvečer dovolj primerna za horo legalis mladincem, ki so stari že 18 in 19 let. Ta sprememba bi bila tembolj umestna, ker tov. Stariha sama ugotavlja, da enkrat na teden vajeniška šola sama krši ta zakon, saj ima pouk do 20.35. Sicer

se človek pri tem sprašuje, kdo je določil horo legalis vajeniški šoli, ko sama nima niti internege statuta šole, ki bi bil edini kompetenten za uveljavljanje takih zakonov in ki edini omogoča redno in nemoteno delovanje šole. V podjetju so na omenjenem sestanku obljubili, da bodo sedaj statut sprejeli.

Zelo presenetljivo je tudi dejstvo, da je vajeniška šola brez rednih zdravniških pregledov. Sekretar podjetja »Bela« je izjavil, da je bila to pač pomanjkljivost, ki pa zahteva veliko denarja. Zelo čudno, da pri zdravju mladega človeka gledamo na denarna sredstva. V podjetju so obljubili, da bodo to pomanjkljivost odpravili. Zaukrat je še niso in čudno je, da tov. Stariha ugotavlja, da je stvar ves čas v redu in da so vajenci zdravniško pregledani. Take izjave kažejo, da posamezniki ne poznajo problemov na svojem delovnem mestu, kažejo pa tudi na neodgovoren odnos do gojencev vajeniške šole.

Gregorij Katjuša
sekretarka občinskega komiteja ZMS Črnomelj

(POJASNILNO. Članek o vzgoji vajeniške mladine, ki smo ga objavili v našem listu 12. III. 1965, je uredništvo dobilo že v začetku februarja, a ga zaradi dolžine nismo mogli prej objaviti — Uredništvo D.L.)

Če v vaši delovni enoti, v šolskem okolišju ali stanovanjski skupnosti še ni poverjenika Prešernove družbe, javite se Vi. Pišite na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, p. p. 41/I in poslali vam bomo vsa navodila.

To in ono iz Starega trga ob Kolpi

● Kmetovalci so letos pokazali znatno večje zanimanje za skropljenje in čiščenje sadnega drevja kot prejšnja leta. Sadovnjaki so tako dobili podobo skrbnejšega gospodarjenja. Po občinskem odloku sodijo v sanacijsko območje sadovnjakov vasi: Stari trg, Prelesje in Sodelavci. Kmetovalci so prejeli pozive, da morajo sadno drevje očistiti in poškopiti, kar je večina gospodarjev tudi storila.

● Kmetijska zadruga odkupi v Starem trgu vsak mesec po 10 pitanih bikcev, težkih

okoli 400 kg. V Poljanski dolini je zanimanje za pitanje bikcev zelo naraslo. Kmetje prodajajo zelo malo sernih telet; raje jih privezujejo in pitajo, ker se jim to bolj izplača.

● V Poljanski dolini postaja poraba gnojil vse večja. Medtem ko je zadruga lani prodala petdeset ton umetnih gnojil, jih bo letos prodala sedemdeset ton. Kmetovalci letos tudi bolj strokovno uporabljajo gnojila in sprašujejo za nasvete kmetijskega tehniika v Starem trgu.

● V pisarno kmetijske zadruge vsak dan prihajajo kmetje ter sprašujejo za cement in opeko. Imajo več živine in bi radi popravljali hleve, cementa in opeke pa nikjer ne morejo dobiti. Zaradi tega se mnogi jezijo in in pravijo, da kmetijstvo ne bo napredovalo, če si ne bodo mogli popraviti hlevov in zgraditi gnojničnih jam.

J. S.

Partizan v Semiču

Lansko leto je semiški Partizan močno spal. Vsi, ki so bili v oboru — z izjemo blagajnika — zaslužijo grajo. Na občnem zboru, ki je bil 12. marca, so izvolili nov odbor. Društvo ima odbojgarsko, strelsko in šahovsko sekcijo. V te panoge se lahko vključijo le malo športnikov, zato bi bilo prav, da bi organizirali še rokometno in gimnastično sekcijo, za kateri je dosti zanimanja. Novi odbor, ki do zdaj še ni dosti pokazal, bo moral misliti tudi na vključevanje

žensk v društvo Partizan.

Telovadnica je oskrbljena z vsem potrebnim orodjem in bi bilo dobro, če bi kdo od starejših prisrkožil na pomoč, da bi spet postavili vrsto, ki je bila nekdanj precej močna.

Upajmo, da bo vodstvo popravilo začetno napako in vključilo v svoje vrste čimveč mladine, da bo namesto v gostilne šla v telovadnico Društvo bo na ta način vrnilo ugled, ki ga je pred časom upravičeno uživalo.

K. B.

Kmetijske novice iz Adlešič

● Za ročne motorne kosilnice je na območju Adlešič veliko zanimanja med kmetovalci. V pisarno KZ je že prišlo 11 gošpodarjev, da bi naročili kosilnice Alpina, sedem kmetov pa se zanima za kosilnice tipa BCS. Zelje pa so večje od nabavnih možnosti, ker je kosilnic premalo. Namesto 18 kme-

tov, jih bo kosilnice dobilo le 6.

● KZ Črnomelj pripravlja odkup mleka tudi na adlešičkem področju. Iz zbiralnih centrov bo mleko odvažalo podjetje Zagrebške mlekarne. Pričakujejo, da bodo začeli 15. aprila. Kmetje bodo za liter mleka s 3,6 odstotno toliščo dobili 60 dinarjev.

JOZE SKOF

Zapostavljene se čutijo

Pred kratkim je bila redna letna skupščina Počitniške zveze občine Črnomelj, kateri je prisostvovalo nad 60 delegatov. Večina razprav je potekala o razvoju mladinskega turizma v Beli krajini.

Mladi feriaci so opozorili na vrsto pomanjkljivosti v razvoju turizma, posebno še mladinskega, kateremu v občini niso posvečali nobene pozornosti. V Beli krajini je precej zgodovinskih krajev iz NOB, naravnih in drugih zanimivosti, vse te stvari pa so zaradi

slabe organizacije in propagande kaj slabo obiskane.

Občinsko vodstvo organizacije lani ni dobilo nobene dotacije, prav tako tudi letos ni upoštevalo pri delitvi sredstev organizacijam. Prisotni so bili zavoljo tega nezadovoljni in so kritizirali, da občina daje dotacije nekaterim organizacijam in društvom, ki nimajo niti delovnih programov in obstajajo samo na papirju, medtem ko Počitniška zveza ne dobi nič. Organizirala pa je doslej že več akcij, predavanj, seminarjev ter ima v svojih vrstah nad 160 članov.

Na skupščini so se pomenili tudi o nadaljnjem delu. Nameravajo organizirati več predavanj, seminarjev, izletov, pohodov ter krajša letovanja ob Kolpi na Vinici in v Starem trgu. Za organizacijo je med mladino veliko zanimanja in če bi imela Počitniška zveza vsaj nekaj sredstev, bi lahko nudila mladim več možnosti za koristno preživljanje prostega časa in rekreacijo.

PEDAGOGI! — V izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij — **PEDAGOSKI TEDEN V NOVM MESTU** Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 dinarjev!

Delovna skupnost Knjigovodskega centra Črnomelj razpisuje delovno mesto

UPRAVNIKA

Pogoji: 1. srednja ekonomska šola s 5-letno prakso v računovodstvu; 2. nepopolna šola s najmanj 10-letno prakso v računovodstvu. Osebnih dohodki so zagotovljeni po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Ponudbe pošljite na naslov: Knjigovodski center Črnomelj, najkasneje do 10. 4. 1965.

NOVICE Črnomajlske komune

Malo niže je še en jez, ki prestraža vodo kar za dva mlina, Smalčevega in Zagarjevega. Stala sta drug za drugim, pod isto streho, in se je vrtele šestere koles. Smalčeva malenica se je ustavila ob gospodarjevi smrti 1935. leta. Tri leta kasneje je umrl še Peter Zagar. Njegova žena je potem nekaj let mlela, danes pa se ne vrtil več nobeno kolo.

Z Zagarjevo vdovo sedimo pri mizi pod orehom.

»Seveda,« nam pravi. »Smalc je mlel sam, kasneje pa njegov zet Prinčič. Imel je tudi stope za prosu in ječmen, moj mož pa stope za suknjo. Okoli leta 1930 so te še delale. Dva bata sta v koritu stopala suknjo. Potreben pa je bil še krop pa mlo in soda. S tem smo polivali suknjo, dokler ni bilo do kraja uglajeno. Potem pa smo suknjo na štangah sušili.«

Zdaj ne stopajo tu ne prosa ne ječmena in ne suknja. Od ene malenice stoji samo še zidovi. Druga ima še streho, toda notri ni ne kamnov ne stop. Ničesar. Kamnita lupina brez jedra.

☆

Mlin Jožeta Konda v Dolu pod Predgradom pa je živ.

Ko pristanemo ob jezu, se Vlado poslovi. Nebo se je pooblačilo, močan veter piha in smuka prvo orumenelo listje z jagnjedov. Vrbe na »osredku«, majhnem peščenem otočku pod slapom, se upogibajo

in srebrno sivi lističi se v celih plasteh obračajo po vetru.

Stari Konda danes ne melje, niti njegov sin Ivan. Danes je tu Ivanova prijazna žena Katarina. Vsa bela od melje sedi na mlinskem pragu in govori z žensko, ki je prinesla mlet. In nato govori z nami.

Gledamo klesan kamen z inicialkami in letnico, ki ga je dal leta 1853 takratni lastnik vzidati visoko v stransko steno mlina. Kondova Katarina ne ve, kaj pomenijo tiste štiri črke nad letnico, niti kdo je vzidal ta kamen. Saj ni čudno! Stoenajst let! Trije rodovi mlinarjev so od takrat že legli v grob in kdo bi izmeril vodo, ki je od tistih dob pretekla po mlinskih žlebovih!

Toda mlinska kolesa klopotajo verjetno prav tako kot tistikrat, čeprav so bila že kdo ve kolikokrat

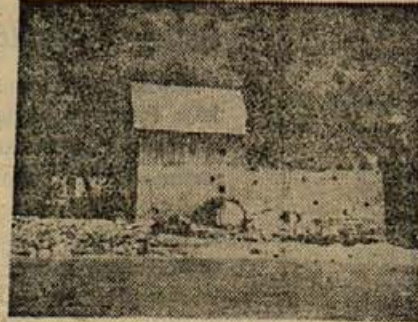
obnovljena. In mlinarica nas skoraj malce začudeno gleda, ko sprašujemo in zapisujemo.

Kajpak, vodno kolo je hrastovo, nasajeno je na vretenu in vanj je zabit štrekelj. Kolo ima križ ali mitaruge, lopatice pa so bukovne. Palčno kolo — šajba — je ponavadi iz hrastovega lesa, palci pa iz črne gabra. Palčno kolo goni preslico; ta pa ima zobe — laloke — dreva, kajti železna preslica jako dere palce, lesena pa ne.

In tako zremo marsikaj. Da sta pod grodom žrelo in klepetec in da zadnji trese žrelo, da se žito skozi tulec lepo vsiplje med kamna. Potem je tu predkamen za debelačno moko pa pajtelj za belo meljo in sito, pripeto za uha na rogovalje, pa so ladice, škafi, vejalnice in lopatice za moko pa vreče iz jute, žaklji iz bohača in ovčji meh. Teh zadnjih pa skoraj ni več. In potlej je še vrsta priprav: obroč, hlapec, merice, kladiva za klepanje kamnov... Tu pa je treba spet razlikovati, kajti bel kamen klepljejo s ploščatim oskrdom, črna pa s priostrenim pikom.

Da, mnogo, marsikaj zremo in vidimo.

Tudi to, da je dolina pričela odpirati vrata turizmu. Streljaj od mlina stoji namreč lesene živopisane letovišcarske hišice. Pravijo, da bodo drugo leto zrastle še nove. Kdo, ki živi v hrupnem mestu, pa si ne bi zaželel miru in sončne idile ob čisti Kolpi!

Malenica v Lazah

Po 30 in več letih: brez sredstev...

V zvezi z obširnimi poročili o socialnem varstvu, obravnavanem na zadnji seji občinske skupščine Metlika, smo zaprosili Anico Molek, predsednico sveta za socialno varstvo, da bi še posebej naglasila osrednjo problematiko na tem področju. Preberite, kaj nam je povedala:

— Nedvomno je med številnimi socialnimi problemi na različnih področjih v naši občini najbolj pereče nenehno večanje števila ostarelih ljudi brez sredstev. Največ težav je s priložnostnimi delavci, dinarji, ki so se po 30 in 40 let vdinjali pri gospodarji. Bili so vse življenje izkoriščani, zdaj pa so stari in dela ti ne morejo več. Ker njihovi gospodarji zanje nikoli niso plačevali socialnega zavarovanja, nimajo pogovora za pridobitev pokojnine. Težave so tudi v tem, ker so navadno taki hlapci stanovali in jedli pri enem gospodarju, kjer so pustili največ svojih moči, mimo tega pa hodili na dnino še k drugim. Tako se njihovi delodajalci izgovarjajo in zanašajo eden na drugega in se ne potrudijo niti toliko, da bi zanje uveljavili delovno dobo.

Razen tega je na kmetijah ostalo precej ostarelih ljudi, katerih otroci so šli za kruhom v svet. Kmetije so neobdelane, starčki pa brez sredstev za preživljanje. Če bi imeli v Metliki dovolj delovnih mest za moške, bi marsikateri fant ostal doma.

Samo s kmetijo se pa mladi na noče več ukvarjati.

Z dvema tisočakoma se ne da živeti!

— Takim občanom in še nekaterim telesno ali duševno prizadetim daje občina socialno podporo, vendar se samo z njimi ne morejo preživljati. Ob koncu leta 1964 je znašala povprečje občinskih socialnih podpor 2.300 din, a je med podpranci večina takih, ki prejmejo ob mesecu le dva tisočaka. Vsi vemo in vedo, da je to malo ali nič, a žal v občinskem proračunu več sredstev nismo mogli zagotoviti. Letos je povprečje tovrstnih podpor le za 500 din večje.

Precej problemov je tudi v družinah alkoholikov. Na območju metliške občine je 45 družin, ki trpe zaradi stalnega uživanja alkohola enega ali obeh roditeljev. Te družine so neurejene, otroci so mnogokrat lačni, brez prave vzgoje, na dnevnem redu so pretepi. Zato ni čudno, če otroci iz takih družin v šoli ne morejo uspevati.

Nekateri fantje postajajo potepenci

— Naš svet je nemalokrat razpravljal o mladini, ki kon-

ča obvezno šolanje z nedokončano osemletko. Zavoljo tega so ji vrata v poklice zaprta. Za učna mesta v kovaški, pekovski, dimnikarski in še nekaterih drugih obrteh ni pravega zanimanja, v drugih obrtnih poklicih, na primer v trgovini, učnih mest ni na razpolago. Tako se ta mladina, predvsem fantje, vsa leta do odhoda k vojakom potika po gostilnah, kvartajo ter pohajkujejo v brezdelju. Kam to pelje, ni težko uganiti!

Kmečke fante vsaj deloma zaposlijo doma, kjer pa kmetije nimajo, postajajo otroci potepenci.

Hlapce in pestunje še izkoriščajo

— Med osrednjo perečo problematiko socialne službe sodijo tudi letovanja otrok. Zdravniška komisija je v naši občini ugotovila, da je okoli 300 kmečkih otrok podhranjenih in nujno potrebnih klimatskega zdravljenja. Ker njihovi starši doslej niso bili zavarovani, so bili odvisni predvsem od družbene pomoči. Vsa leta nazaj pa v občinskem proračunu za letovanja ni bilo sredstev.

Letos prvič dobimo v te namene 100.000 din A, kaj je to? S tem denarjem lahko pošljemo na letovanje le dva otroka. Trdno pa računamo na razumevanje delovnih kolektivov, ki naj bi v bodoče

prispevali za letovanja otrok svojih zaposlenih. Starši bi se morali sami pobrigati, da bi ta vprašanja prišla pred delavski svet in druge samoupravne organe.

Na področju varstva otrok in mladine pa imamo še druge, posebne probleme. Kmetje namreč najemajo iz sosednjih občin otroke iz socialno ogroženih družin, češ da jih bodo šolali, otroci pa naj bi pri njih samo pasli živino. V resnici jim ti otroci nadomeščajo hlapce in deklet ali pestunje in so vseskozi izkoriščani. To se je pokazalo tudi v šolah, ko je bilo treba plačati šolsko malico. Mnogi gospodarji tudi tega skromnega zneska niso hoteli utrpeti.

Naštevati bi lahko še in še, vendar sodim, da je navedena problematika tista, ki ji moramo pri reševanju dati prednost. Za to se bo zavzemal naš svet in tudi socialna služba pri občinski skupščini.

Mladena Brancelj: METLIKA

Pred sestankom društva upokojencev

Te dni sta predsednik črnomajškega Društva upokojencev Karel Moljk in tajnik Mirko Kramarič povedala, da bo 4. aprila redni trimesečni sestanek članstva. Ker novi pokojninski zakon gotovo zanima vsakega upokojenca, so povabili na sestanek tudi načelnika pokojninskega oddel-

ka pri Medobčinskem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu. Tovariš France Colarič jim bo podrobneje razložil vse novosti in spremembe v pokojninski zakonodaji, hkrati pa odgovarjal na postavljena vprašanja.

Na sestanku bodo obravnavali še druge društvene zade-

ve. Skušali bodo pritegniti še tiste upokojence, ki doslej niso bili člani. Zanimivo je, da upokojenci z nizkimi pokojninami kažejo največje razumevanje do dela v društvu, medtem ko nekateri z visoko odmerjenimi pokojninami niso člani društva in zanj sploh nočejo slišati.

Pogovorili se bodo tudi o predvidenem izletu na Gorenjsko. Letos nameravajo črnomajski upokojenci vrniti obisk Kranjčanom, ob tej priložnosti pa obiskati grobove talcev v Begunjah in morda še jeseniško železarno.

Društvo upokojencev Črnomelj nima lastnih prostorov. Gostoljubje mu nudi ljudska knjižnica, vendar menijo, da dolgo tako ne bo šlo. Doslej je društvo delovalo tudi brez vsake družbene podpore. Upokojencem je letos prvič občinska skupščina namenila v proračunu 200.000 din pomoči, za kar so ji iskreno hvaležni.

Svečanost v Mokronogu

Drevi bo na ruševinah nekdanje usnjarne v Mokronogu svečanost, na kateri bodo podelili priznanja vsem, ki so zaslužni za obnovo kraja. Ob tej priložnosti bodo vse ruševine proglasili za zgodovinske spomenike.

Matični urad Šentjernej

— Kupujem največ živila, drugega ne dosti, ker moramo z eno plačo bolj skromno gospodariti. Kar jaz iščem, vse dobim v naših trgovinah. Opažam pa, da so cene nekaterega blaga včasih višje kot v Novem mestu. Metliške gospodinjice se pritožujejo le zaradi zelenjave. V trgovini jo prodajajo le občasno, vrta pa nima vsaka.

— In kdaj se neha vaš delovni dan?

— Zvečer, niti ne tako zgodaj. Ko grem spat, še razmišljam, kaj bi vse morala narediti, pa nisem utegnila...

M. B.

Matični urad Žužemberk

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Matija Vidmar, kmetovalec z Visejca, in Kristina Konte, kmetovalka z Lopate; Jože Boben, delavec z Vrha pri Hinjah, in Marija Biatnik, kmetovalka z Visejca; Rafael Pečjak, kmetovalec z Plešivice, in Marija Turk, kmetovalka z Visejca; Jože Glavan, kmetovalec z Rebrji, in Ana Vidmar, delavka iz Gradenca; Vincenc Urbančič, delavec, in Roza Košiček, delavka, oboje iz Žužemberka. — Umrli so: Marija Skrbec, kmetovalka iz Stavče vasi, 70 let; Karol Fabjan, socialni podpiranec iz Malega Lipja, 71 let; Ana Zupančič, osebná upokojenka iz Stavče vasi, 93 let; Ivana Sadar, socialna podpiranka iz Smihela, 84 let; in Janez Pečjak, kmetovalec s Klečeta, 64 let.

Gospodinjski delavnik je dolg

Pepca Blatnik iz Metlike je mati treh majhnih otrok, ki še ne hodijo v šolo. V kuhinji ima red, kakršnega lahko opaziš le pri dobrih gospodinjah.

— V Metliki je vedno manj gospodinj in vedno več zaposlenih žena. Ali vas miška služba? Sva začeli pogovor.

— Miška me, saj sem bila nekaj let zaposlena v novo-meški tekstilni tovarni. Ko pa smo pred šestimi leti prišli v Metliko in sem imela enega za drugim tri otroke, na službo nisem mogla več pomisliti. Če bi jih dala v varstvo, bi morala toliko

plačati, da bi z dohodki delavke komaj kriala ta izdatek, pa še reda ne bi imeli takega, kot ga imajo zdaj. Doktor otroci ne odrastejo za šolo, ne bom šla v službo. En razlog pa je tudi v tem, da je mož-milčnik veliko zdoma.

— Vstanem vedno pred zato mora biti vsaj eden od staršev pri otrocih.

— Potemtakem lahko zjutraj poležite, če vas je volja? Šesto. Ves dan imam dovolj dela, če hočem za vso družino poskrbeti, kot je treba. Z malo Nevenko grem včasih na zrak, v kino le tedaj, če je komičen film, da se na-

smejim, sicer pa sem vedno doma.

— Ste kot gospodinja zadovoljna s preskrbo v Metliki?

Z volišča v Bereči vasi

Ze dalj časa zaprto metliško vinski klet bodo danes popolnoma odprli, ker nameravajo vse zaloge vina in žganja odprodati po znižani ceni. Kakor smo izvedeli, bo liter metliške črtnice veljal 120 din, liter slivovke pa 350 din. Klet bo odprta od 13. dalje vse do 24. ure, izjemne cene pa veljajo samo za stalne prebivalce Metlike.

Za ta ukrep so se odločili zato, ker bodo v vinski kleti že prihodnji teden začeli urejati vinogradniški muzej.

Izjemne cene vina in slivovke

Volilna enota Dragomilja vas je bila na nedeljskih volitvah razdeljena na dve volišči: Dragomiljo in Berečo vas. Tu so volilni upravičenci do 9.30 opravili svojo dolžnost stoodstotno, razen 11 upravičenih odsotnih.

Zanimivo je, da med volilnimi listki ni bil nobeden prečrtan ali neveljaven in da so se vsi volišči odločili za enega kandidata.

MARIJAN PAVLIHA

Matični urad Gradac

Januarja je bila doma rojena 1 deklica. — Poročila sta se: Jožef Segina, traktorist, in Ana Lozar, poljedelka, oboje iz Gribelj. — Smrti ni bilo.

☆

Če smo v Dolu čoln vzekli čez slap, ga v PRELESJU kar spustimo čez Madroničev jez. Ta je namreč visok in dobro grajen — gospodar pravi, da je povezan tudi z železnimi drogovi — skratka, krepko, solidno delo, ki mu tudi razdivjane vode ne bodo zlepa kos. Zato smo izložili aparate, sotor in blazine, čoln pa odrinili od grabljic, da je kar poletel čez jez. Pod slapom ga je čakal Janez, ga zgrabil in pristonil k bregu.

Toda prej smo še govorili s Petrom Madroničem. Dobrodušnim, morda malce zagrenjenim človekom, odkar se mu je pred petimi leti sin ponesrečil z motorjem. Da, koliko načrtov je imel Peter Madronič, ko se je bil preselil iz Daljnjih njiv in leta 1937 v Prelesju kupil min! Pet koles je gnalo mlinske kamne, eno kolo žago in še eno cirkular. Cel obrat, kar moderno urejen za tiste čase. Danes ima žago v najemu gozdna uprava, sam pa počasi melje in čaka, da mu bodo vnuki odrasli. In da je čakanje lažje, se ukvarja tudi s turizmom. Kot vsi ljudje tod okrog želi, da bi cesta, ki so jo bili pred desetimi leti zgradili od Dola do Bilpe, pa potem prenehali z delom, že vendar potegnili do Kostela in tako odprli Poljansko dolino svetu. Potem bi bilo tu več življenja. Sicer pa že zdaj prihajajo semkaj nekateri ribiči in turisti, med njimi tudi inozemci. V kmečkih hišah so tem ljudem pripravili devet sob, v kratkem pa jim bodo na razpolago tudi turistične sobe v gasilskem domu. Letos so mu namreč nadzidali nadstropje. In poljski pridelki bi s pospešenim turizmom šli bolj v promet, pa sadje, žganje... Če stoji vikend hišice v Dolu, mora povedati, da

si je tudi v Prelesju že postavil neki zdravnik svojo letno hišico. Tak letovišcar pa pride ljudem včasih močno prav, kajti najbližji zdravnik je v Predgradu, pa še ta prihaja tja le ob sredah.

Mlinar je začutil, da teče prazen kamen. Zasil je žita v grot, potem pa stopil k pajtlju, vzal lesen obroč, omotal okoli njega gornji rob vreče in podstavil pod zunanji rob obroča lesenega hlapca. Nato je vzel lopatico in pričel nametati moko v vrečo. Delal je hitro, z vajenimi kretnjami. Kaj ne bi! Več kot petindvajset let se že suče okoli pajtljev in mlinskih koles!

Ko se spuščamo po vodi, opazimo na bregu med drevjem zdravnikovo hišico. Lepa je, idilična. Kot v pravljici, če že hočemo biti romantični.

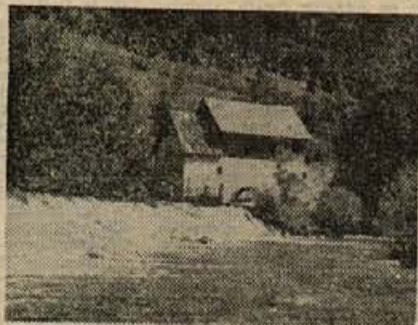
☆

V KOTU pod Prelesjem se v Baričevi malenici vrtil je še eno samo kolo. Gospodar je že pred leti razdril druga tri kolesa, na preostalem kamnu pa od časa do časa melje koruzo. Sicer pa se mu res ne spleča ukvarjati se z mlinarskim poslom. Rajši redi prašiče, kupuje brinje in kuha žganje. To gre bolj v denar in tudi zaslužek ni slab.

☆

Sonce je pritisnilo ob hrib in po Kolpi so se razpotegnile dolge sence. Le na ovinkih se še blesti gladina in nasprotna hrvaška reber se tu in tam svetli v soncu.

Od brega pod Kotom se je pravkar utrgal velik splav in zdaj na železni vrvi počasi drsi čez Kolpo. Troje ljudi je na njem in dva konja, vprežena v voz, na katerem so viško naloženi smrekovi hlodi.

Malenica v Vrtil

zgraditi most, pa ni bilo nikoli denarja. Zdaj imajo ljudje vsaj brod. Prvi most na gornji strani reke je na Brodu na Kupi, na spodnji strani pa ga srečamo šele na Vinici. Potreben je torej brod pri Blaževcih, zares potreben!

Občina Vrbovsko, ki ga je bila zgradila, ga daje v najem: tretjino voznine dobi menda najemnik, drugo pa ima občina. In ljudje radi plačujejo: dvajset dinarjev za osebo, sto za motor, po dvesto, tristo za voz ali avto.

ZA PITANJE PRASICEV
samo

ker pospešuje debelenje!
Proizvajalca Drogerija Ljubljana

metliški delnik

AVTO KOČEVJE: dolga kolona novih vozil

Kljub majhnim prevoznim zmogljivostim je kolektiv splošnega avtoprevozniškega podjetja AVTO iz Kočevja lani dosegel zavidljiv finančni uspeh: prvič v 16. letih obstoja so se povzpeli preko milijarde dinarjev - Tipizacija tovornih vozil je velika prednost za podjetje - Kočevski servis za osebna vozila poznajo daleč naokrog.

Kolektiv Avta iz Kočevja, ki je skoro večino svojih uslug usmeril na mednarodni transport, je lansko leto, čeprav so imeli najmanjše prevozne kapacitete ves čas od ustanovitve, dosegel najboljše rezultate, saj so se "okraj" prvič povzpeli preko milijarde ustvarjenega prometa. Realizacija iz leta 1963 so presegli za 16 odstotkov, postavljeni letni plan pa za 5 odstotkov. Nasprotno letu prej se je dohodek podjetja povečal za 100 odstotkov, skladi pa kar za 322 odstotkov, medtem ko so bili osebni dohodki večji za 80 odstotkov. Poprečni mesečni osebni dohodek (reden delovni čas brez nadur in drugih dodatkov) je bil lani skoro 50.000 dinarjev. Kljub dokajšnjim težavam in pomanjkanju vozil so plan deviznega priliva izpolnili, mednarodno realizacijo iz leta 1963 pa so presegli za 20 odstotkov. Uspehi, doseženi v minulemu letu, so bili realna osnova za sestavo letošnjega proizvodnega plana, ki je večji od lanskega za 35 odstotkov. Prepričani so, da ga bodo lahko dosegli in morda tudi presegli, posebno zdaj, ko so dobili zadnje izmed predvidenih 24 novih kamionov OM Titano.

Posebno lepe uspehe dosega njihova mehanična delavnica ali "mehaniška", kakor jo kratko imenujejo. Vendar tudi tu niso brez težav, kakor je povedal vodja delavnice in predsednik delavskega sveta Matija Randl. Predvsem so težave zaradi slabih, starih, neprimernih in že dolgo premajhnih prostorov. Prav to je spodbudilo kolektiv na misel o gradnji novih mehaničnih delavnic in zadnje čase delavski svet vedno resneje razpravlja o tem. Zdaj, ko so prevozne kapacitete izpolnili (novi kamioni so stali skoro pol milijarde dinarjev), bodo lahko namenili več sred-

stev gradnji mehanične delavnice.

— Ze dolgo je, je povedal tov. Randl, kar smo uvideli, da bomo napredovali lahko le s sposobnimi prevoznimi kapacitetami, da je napredek le v tipizaciji vozil. Vsa stara vozila smo prodali in tako imamo zdaj 60 večinoma novih, tipiziranih kamionov. Prednost tipizacije je tudi v lažji organizaciji mehanične službe, ni toliko težav z re-

— Nove delavnice, je še povedal predsednik DS, naj bi bile zgrajene v naslednjih dveh letih. Za prvo etapo (gradnja bo veljala okrog 300 milijonov) smo že zbrali okrog 40 milijonov dinarjev.

Ko govorimo o mehanični delavnici Avta, ne moremo in ne smemo brez besed mimo servisa za Zastavo, NSU in Tomos. Sloves so si priborili z vestnim, solidnim in hitrim delom, tako da imajo že zdaj,

ko se je pomlad komaj pričela, vsak dan najmanj 50 strank. Za Zastavo opravljajo vse generalne, ne ustrašijo pa se še tako karambolirana vozila. DOZ iz Delnic je s servišom že sklenil pogodbo v višini okrog 20 milijonov dinarjev za vsa vozila s svojega območja, velikokrat pa se tudi zgodi, da pripelje stranka vozilo na servis prav iz Zagreba ali celo Ljubljane.

85 zaposlenih v mehanični delavnici je samo februarja ustvarilo 61 milijonov prometa, za 20 milijonov več kot januarja. Brez dvoma je v tem tudi zasluga vestnega dela slehernega delavca, ki za delo izkoristi vsako minuto.

Tole so zadnji izmed 24 kamionov OM Titano, ki so jih delavci podjetja AVTO KOČEVJE nedavno tega dobili iz Italije. Za nove kamione je kolektiv namenil skoraj pol milijarde dinarjev, je pa s sedanjo modernizacijo svojega prevoznega parka nadvse zadovoljen!

zvrstimi deli itd. — Da smo vse to lahko dosegli, se je moral ves kolektiv odreči marsičemu, prenekateremu dobičku in "strinjstima", večkrat smo morali vsi skupaj zategniti pasove in upati na boljše čase...

Če bi vseh 60 kamionov s prikolicami, ki zdaj vozijo z oznako "Avto Kočevje", strnil v kolono, bi bila to že zelo dolga vrsta. Ta vozila vozijo zdaj po vseh jugoslovanskih in številnih evropskih cestah.

Mladina se odloča za razne poklice

Zavod za zaposlovanje delavcev iz Kočevja je anketiral 332 dijakov, ki bodo letos končali šolsko obveznost. Anketiranih je bilo 161 fantov in 171 deklet. V 8. razredih so anketirali 187 dijakov (70 fantov), v 7. razredu osemletk 88, v 6. razredu 45 in v 5. ter 4. razredu 12 dijakov, ki bodo letos končali šolanje. V 8. in 7. razredih so tudi pripravili

splošna predavanja za poklicno usmerjanje, strokovna predavanja o posameznih poklicih pa bodo aprila in maja, ko bo zavod že imel zbrane podatke o prošlih delovnih oz. učnih mestih.

Pred meseci izvedena anketa je pokazala, da mladi rod še ne pozna dovolj poklicev in se tako odloča le za enega ali dva. Zanimiv je primer, ko so se na neki šoli vsi fantje odločili za avtomehanike, dekleta pa za trgovce. Zavod za zaposlovanje delavcev je prav te dni pripravil posebno brošuro, v kateri so opisani vsi poklici, ki si jih mladina lahko izbere v občini, opisano je orodje, s katerim delajo, delovni in drugi pogoji. Brošuro bodo dobili vsi dijaki, ki končujejo osemletko, ob tem pa

bo zavod pripravil še vrsto predavanj o poklicih. V maju bodo razpisali tekmovanje osemletkarjev o izbiri poklica in ko bo šola končana, izbira poklica verjetno res ne bo težka za nikogar, saj bo dobro poznal celo vrsto poklicev. Maja bodo izvedli še eno anketo o izbiri poklica.

Med učenci osmih razredov kočevskih šol je zavod izvedel tudi inteligenčne teste, rezultati, ki so jih s tem dosegli, pa bodo prav gotovo pozitivno vplivali na nadaljnje usmerjanje v uk oziroma študij in na dodeljevanje štipendij.

Pralnici h Komunalni in k Uslugi

S prenehanjem poslovanja stanovanjskih skupnosti je v Kočevju nastalo vprašanje pralnice in javnega kopalnice. Pri krajevni skupnosti ne moreta ostati, za samostojno poslovanje pa tudi nimata pogojev. Na zadnji seji skupščine so določili, da prevzame pralnico in kopalnice v mestu Komunala, pralnico na Rudniku pa obrtno podjetje Usluga. S tem se bodo verjetno cene uslugam nekoliko povišale. Na tej seji so sklenili tudi, da kopalnico bivše stanovanjske skupnosti likvidirajo, ženske, ki so delale v njej, pa lahko vzamejo zasebno obrt.

TE DNI V KOČEVJU

Moških manjka. — Do konca februarja se je v Kočevju zaposlilo na novo 127 ljudi, 91 moških in 36 žensk, medtem ko se je tempo zaposlovanja v marcu močno povečal, predvsem zaradi začetka sezonskih del. Precej širše zaposlitev, vendar ne marajo sezonske, občasnega dela, pač pa stalno delovno mesto. Le-teh pa ni in je treba včasih kar dolgo čakati. Veliko žensk tudi upa na zaposlitev v obratu Saturnusa, ki ga bodo verjetno letos ali pa prihodnje leto uredili v stavbi mlina. Za določena dela tudi manjka moške delovne sile, medtem ko je moških za druga dela dovolj.

Nov stroj v tiskarni. — Nedavno so v Kočevskem tisku dobili nov starni stroj iz Sovjetske zveze. Prav strojna stavnica, pravijo, je bila zaradi dveh starih

SEDEM PANOG KOČEVJSKE GIMNAZIJE

Solsko športno društvo na kočevski gimnaziji ima kar sedem športnih zvrsti: namizni tenis, košarko, odbojko, šah, smučanje, roketni in sankanje. Najbolj kvalitetni sta košarka in odbojka. Ti dve panogi sta tudi najbolj popularni, najbolj množična pa je košarka! Od 220 dijakov jih je 150 članov gimnazijskega športnega društva.

Pred kratkim so imeli občni zbor, na katerem so sprejeli nov delovni program. Z željo čimveč srečanj s srednjimi šolami po Sloveniji. Nameravajo uvesti tekmovanja med razredi v raznih panogah in uvesti tekmovanje za športni znak. Poživitve dela in pridobitev novih članov sta glavni nalogi novega odbora društva. Prav tako bodo morali začeti s treninji v tistih panogah, kjer jih zdaj še nimajo.

SSD pomaga tudi pri razvoju športa v Kočevju. Precejšnje število športnikov je vključenih v Partizan, košarkarji pa — po tradiciji — sestavljajo jedro prvega moštva. Solsko športno društvo ima tudi nekaj svojega kadra, vodniki seveda pomagajo tudi v Partizanu in ostalih kočevskih športnih društvih.

Gimnazijski športniki pa niso zadovoljni z delom foruma, ki prireja tekmovanja srednješolske. Termin so namreč velikokrat neprikladni za športnike iz šol, ki so izven večjih mest.

Zanimivo je, da tega društva ne tarejo materialne skrbi! Finančna situacija je namreč urodna, še posebej po 100.000 dinarjih, ki so jih dobili kot peta najboljša športna gimnazija v Sloveniji!

Najpopularnejša športnika na kočevski gimnaziji sta Tanja Menard in Rudi Murovič, ki sta tudi odgovorila na nekaj naših vprašanj:

— Kakšna je vajina športna izkaznica?

— Tanja: najbolj navdušena sem za košarko, včasih pa sem se ukvarjala tudi z atletiko. Zdj hodim v drugo gimnazijo, med koši pa sem že tri leta.

Rudi: Letos bom končal gimnazijo. Vsa gimnazijska leta se redno ukvarjam z odbojko. Seveda pa sem se tudi bavil z atletiko in bili celo slovenski rekorder v metu kroglice.

— Največji uspeh?

— Tanja: zmaga na košarkarskem turnirju mladink s sodelovanjem Ljubljane in Slovena!

Rudi: nastop v slovenski mladinski odbojarski reprezentanci na turnirju republik.

— Zelja?

— Tanja: več tekmovanj in seveda več uspehov v košarki.

Rudi: čimprej moramo priti v slovensko odbojarsko ligo; za vstop smo bili lani prekratki za en sam set v Kamniku na odločilni tekmi!

KOČEVJE: 92,9 - 99,7 - 94,4 odst.

V kočevski občini so pri zadnjih volitvah zabeležili, kakor vedno doslej, razmeroma dokaj lepe volilne rezultate, saj je glasovala velika večina vpisanih volivcev. V petek, 26. marca, je pri volitvah odbornikov v zbor delovnih skupnosti volilo od 1652 vpisanih volivcev 1533 volivcev ali 92,9 odstotka, v kmetijsko podskupino zbora delovnih skupnosti pa 28. marca od 644 volivcev 642 ali 99,7 odstotka. Zelo lep rezultat so dosegli tudi pri volitvah odbornikov v občinski zbor; tu je bilo vpisanih 5318, volilo pa je 5018 volivcev ali 94,4 odstotka. Na precej voliščih, predvsem na podeželju, so v nedeljo končali volitve že do osme ure zjutraj, drugod do devete itn. Izmed 59 kandidatov so v kočevski občini izvolili v petek

na volitvah!

in v nedeljo 29 novih odbornikov, 14 v občinski zbor in 15 v zbor delovnih skupnosti, ki se bodo prvič sestali v nedeljo, 4. aprila. Na prvi seji nove skupščine bodo poleg konstituiranja izvolili tudi poslanca za republiški, gospodarski in kulturno prosvetni zbor.

Izvoljeni so bili naslednji novi odborniki: občinski zbor: Mlaka — France Lužar, Stara cerkev — Jože Spoler, Kočevje — Tone Košorok, Kočevje — Ignac Vidrih, Kočevje — inž. Ciril Strumbelj, Kočevje — Bruno Ciglič, Kočevje — Milka Cilensček, Kočevje — Ivan Planinc, Trata — Ivan Solar, Zelje — Oto Držek, Livold — Lojze Ivančič, Koprivnik — Anton Zagar, Kočevska Reka — Zdenko Hodnik, Fara — Martin Stefančič in Draga — Jože Poje.

Zbor delovnih skupnosti: Rudnik — Franc Ahac, INLES — Obrat Kočevje — Pavle Peček, kemična Melamin — inž. Dušan Oražem, ITAS — Janez Hočvar, Zidar — Tone Butina, Komunala — Fani Korelec, gostinstvo — Pepca Zajc, Pletilstvo — Ana Lisac, Bračičeva šola — Reka Ozura, družbeno politične organizacije — Tone Sercer,

metijska podskupina KGP VE 18 — Tone Hribar, KGP 20 (Stara cerkev) Mirko Pantar, KGP 24 (Fara) Matija Jakšič, Kočevska Reka Vlado Prebilčič.

SKUPŠČINSKI DNEVNIK

Prejšnjo sredo, 24. marca dopoldne, je spet zasedala skupščina občine Kočevje. To je bila v tej mandadni dobi že 24. skupna seja obeh zborov. Prvotni dnevni red so na seji nekoliko spremenili.

Ker dotlej še niso dobili poročil o poteku in predlogih kandidacijskih zborov volivcev iz nekaterih krajev, so menili, da bi z razpravo o predlogih volivcev, podanih na minulih zborih, razpravljali na eni prihodnjih sej, ko bodo vsi materiali zbrani in proučeni. Kljub vsemu pa so ob razpravi o letošnjem družbenem planu oz. proračunu obravnavali tudi še nekatere predloge volivcev. Zdelo se je, da bi se morali ukvariti po urejanju raznih komunalnih in drugih problemov so precejšnje; skupščina je zadolžila vse pristojne svete, predvsem pa svet za komunalne zadeve, naj predloge podrobno proučijo, krajevne skupnosti pa naj sporočijo, koliko bi za ureditev posameznih problemov lahko prispevali sami občani, da bi potem lažje razdelili krajevnim skupnostim v proračunu zagotovljenih petnajst milijonov dinarjev.

V razpravi ob družbenem planu in proračunu so sodelovali naslednji odborniki: France Volf, Jože Markovič, Anton Štimac, ki se je zavzel za nadaljnjo elektrifikacijo Kolske doline, France Zagar, Anton Zagar; Jože Svete in Andrej Arko sta menila, da bi bilo nujno poobstriti družbeno kontrolo nad porabo iz proračuna dodeljenih sredstev raznim organizacijam in društvom, prav tako pa tudi nad smotnostjo izkoriščanja z družbenimi sredstvi zgrajenih objektov. O problematiki šolstva v občini ter urejanju materialne osnove šol in osebnih dohodkov prosvetnih delavcev so v glavnem govorili vsi ostali diskutanti — tovarišiči Šnelerjeva in Kaplanova, inž. Savo Vovk, Rudi Rauh, inž.

Pozdravimo Armstronga!

Naš reporter je v sinočnjem razgovoru s trobentačem Louisom Armstrongom v hotelu Esplanade v Zagrebu izvedel, da bo veliki mojster jazza potoval na koncert, ki ga bo imel pojutrišnjem v Ljubljani, danes popoldne z osebnim avtomobilom po avtocesti. Novomeški in okoliški ljubitelji ga lahko počakajo okrog 15.30 na odcepu v Mačkovicu, kjer se bo verjetno ustavil in rad razdelil nekaj avtogramov svojim oboževalcem. Na sliki: Armstrong se podpisuje v knjigo o jazzu. (Foto: M. Moškoni)

Vinomer spet vabi

Da je bilo 20. marca spet odprto gostišče na Vinomeru, priljubljeni izletniški točki kake 4 km od Metlike, se je kaj hitro razvedelo. Gostišče Vinomer, kjer je bila svoje čase gospodinjstva šola, kasneje zadržuje gostišče, je zdaj vzel v najem Miran Petric. Več let je vodil gostilno v Seči pri Portorožu. Kdorkoli je tam okoli hodil, ve, da je malo italijanskih in domačih avtomobilov švrknilo čez klanec, ne da bi se usta-

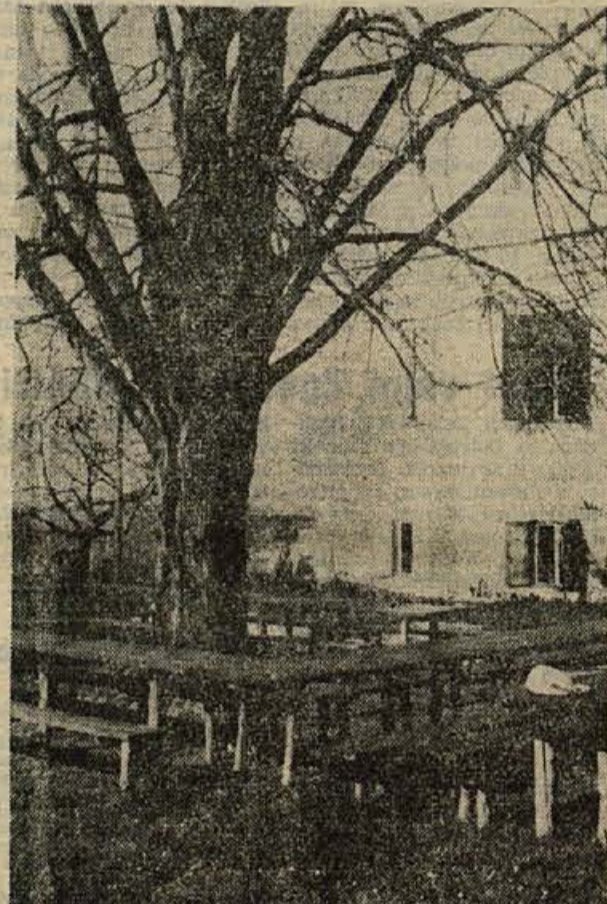
vili pri Petricu. Po rodu Belokranjec se je vrnil v domače kraje, da bi tu s pridom uporabljal portoroške izkušnje. Ko smo ga vprašali, kaj bo nudil svojim gostom, je odvrnil: — Nered se lažem, zato v začetku ne bom obljubljal kdo ve kaj. Če bodo prišli lačni gostje, bodo dobili jagnjetino, purane, odojke, piščance, domačo sunko, vse drugo pa po naročilu. Med drugo s tem tudi belokranjsko po-gačo, ajdovo potico in žgance z ocvirki. Vse to zasenkrat samo proti telefonskemu sporočilu na številko 77-112, ker ne morem vsega imeti na zalogi, dokler se gostje ne bodo navadili redno zahajati k nam.

PROSPEKT NE SME LAGATI

»Prospekt mora izpolniti to, kar obljublja! Tako je razsodilo neko nemško sodišče. Nemškega turista je namreč navdušil prospekt, ki je obljubljal v Andaluziji hotel z vsem udobjem, s pesčeno plažo in z gozdom pinj in v bližini hotela. Ko je turist prišel v Andaluzijo, je našel drugorazredni hotel, plažo polno velikega kamenja, o pinjevem gozdu pa ni bilo ne duha ne sluha. Zaradi tega razočaranja je tožil lastnika hotela in zahteval odškodnino. Sodnik je zastopal tole stališče: »Ker stranaka ne more preveriti resničnost ponudbe, je pač navezava na to, kar nudi prospekt. Zato ima tudi pravico do odškodnine.«

Dvajset let v bigamiji

Skoti so najbolj znani kot neprekosljivi stiskači. Toda 64-letni Andrew McNeill v tem ni bil nič podoben drugim rojakom. Nedavno ga je sodišče kaznovalo zaradi bigamije na visoko globlo. Dvajset let je živel v sreči in zadovoljstvu dvojno življenje. Svoji prvi ženi Mary je zadrževal, da je trgovski potnik in da mora zaradi takega posla pogosto potovati. Ta Mary ni zaradi tega nikoli posumila, da bi ji mož utegnil biti nezvest, posebno še zaradi tega, ker sta imela v zakonu kar troje otrok. V resnici pa je imel Andrew še drugo ženo, tudi Mary, ter se ni mogel nikoli izdati. S to drugo ženo pa je imel samo enega otroka. Njej je zadrževal, da opravlja službo obveščevalnega mornariškega častnika. V resnici pa ni bil ne eno ne drugo, temveč je prodajal staro želozo, kar mu je neslo toliko, da je zmogel stroške za vzdrževanje dveh družin.

Za družine z otroki ni primernejšega izleta, kot je belokranjski Vinomer. Dovolji je sonca, zraka in trave, kjer lahko mladež brezskrbno skače, medtem ko si ata in mama privoščita kozarček vinomerske črnine in dober prigrizek.

Milijon Američanov ozdravljenih

Ameriško združenje za borbo proti raku je objavilo le dni zanimive podatke o zdravljenju te zahrbitne bolezni. Po teh podatkih je bilo doslej ozdravljenih 1.300.000 Američanov. V sporočilu združenja je nadalje rečeno, da uspešno zdravijo se 700 tisoč pacientov, pri katerih so odkrili rak. Te bodo v kratkem poslali kot ozdravljene na svoje domove.

NE MORE VEČ ČAKATI

V svoji zbirki nena-vadnih oglasov ima Londončan J. Ripley tudi tega, ki je bil objavljen pred nekaj leti v nekem rimskem časopisu: »Prosim, da se čimprej javi tisti gospod, ki me je preteklo soboto poljubil na spanskih stopnicah in mi pri tem ponudil zakon. V nasprotnem primeru bom prisiljena poročiti se s svojim sedanjim zaročencem.«

Pas za vitko linijo

V ZDA že nekaj let prodajajo posebne pasove, na katerih je pritrjenih okrog dvajset zvončkov. Kadar oseba, ki nosi ta pas, poje več, kot bi smela, se pas nagetne in zvončki prično zvoniti ter jo tako opominjati naj ukroti svoj apetit. Na teh pasovih je samo ena luknjica, ki ustreza normalni teži in obsegu pasu osebe, ki naj bi ga nosila. Pravijo, da grede taki pasovi zelo dobro v prodajo in da so se izkazali za odlično sredstvo za ohranitev vitke linije.

Za ljubitelje osamljenosti

V severozahodnem delu avstralske države Novi Južni Wales stoji osamljena hiša. Na njenih vratih že nekaj let visi naslednja objava: »Kdor se želi preseliti v miren kraj, 20 milj od najbližjega sosesa, 50 milj od prve železniške postaje in prav toliko od krčme, deset milj od vode in gozda in tisoč milj od najbližjega mesta, lahko dobi to hišo zastonj. Moja žena je zaradi osamljenosti pobegnila v mesto in čez nekaj časa sem ji sledil še sam...«

Pod stolph sevniškega gradu. Grad ključ po preureditvi in zaščiti pred propadanjem!

Lep izlet na Koroško

V zimski sezoni je organiziral več izletov na Koroško. Pred nekaj dnevi smo se udeležili izleta tudi dijaki in profesorji novomeške gimnazije. Pot nas je vodila preko Kranjske goro in Trbiž, Kneževca, ob Vrbskem jezeru, na Golovca in Kneževca, na Gosposvetskem polju in preko ljubljanskega predmestja. Naš izlet s tega izleta so neopazno pri čemer nima zaslug, vendar, temveč tudi KOMPAS. Voditja sta nam prijetno besedo predstaviteljstva Koroške, ki sta nam omogočila

la varno in lepo vožnjo na dolgi poti. Zato se KOMPAS zahvaljujemo za njegova prizadevanja in trud, da bomo tudi v bodoče zadovoljni z uslugami, ki jih izletnikom nudi za vrsto let.

Čez noč milijonar v Trebnjem!

Nekemu stanovalcu v trebanjskem gradu se je davi nasmehala neverjetna sreča. Med potresnim sunkom nekaj po polnoči se je udela soba, v kateri je stanoval. Ko je prižgal vžgalico, da bi videl, kje je, ni mogel verjeti očem: sedel je poleg polne skrinje zlatnikov, vrednih nekaj milijard dinarjev. Menijo, da je zlatnike skrli nekdanji gospodar iz strahu pred Turki. Grajskemu stanovalcu se obeta zdaj novo stanovanje, občina pa bo imela dovolj denarja, da uredi vseh želje. Bajše se za trebanjski zaklad zanimajo tudi sosede in vse kaže, da bodo ta denar tudi posojali.

Kralj za črpalke se ni

Pravijo, da bi v Trebnjem zgradili benediktinski samostan. Načrt za črpalke so pripravili pri Splošni gospodarski in prostorski službi. Črna banka od prejšnjega kralja se ni odgovorila na kreditom.

Črna hiša: BENEDIKTI LISTI

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

POZDRAVLJENI TUJCI KI PRIHAJATE V MIRU OD TAM, KJER VZHAJA SONCE...

...NAJ BODO NAŠI DOMOVI TUDI VAŠI!

...PRIDITE V NAŠE SKROMNE KOČE.

GLAS O PRIBODU VELIKEGA ČOLNA SE JE HITRO RAZNESEL PO JEZERU

IN ŽE SO PRIHTELI KOLIŠARJI IZ BLIŽNJIH IN DALJNIH VAŠI

KMALU JE BILO JKROČ LADJE VSE POLNO RADOVEDNEŽEV

VEDEL SEM DA BOSTE PRIŠLI PREJALI SLEJ.

DOLGO POT SO NAM NAMENILI BOČOVI, PA NI SE KONČANA ITI MORAMO SE NAPREJ DO MORJA IN SE DALJE.

ČEZ MNOGO HRIBOV SE VIŠE POT DO MORJA...

...TODA SEDAŽ Z LADJO NE BOSTE MOGLI PREKO ČE PA...

...POČAKATE ZIME, PO SNEGU NE BO TEŽKO.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

49. — Mitraljezec je šele sedaj opazil enajstletnega fanta, ki je bil ležal ob njem ves čas borbe. »Odkod si se pa ti vzel?« ga je vprašal. »Prinesel sem hrano na položaje,« je rekel Rudi, »zdaj grem pa po strelivo.« »Kako neki! Nemci nabijajo po pomočju z minometi. Če se le premakneš, bo po tebi!« Rudi je pokazal predse: »Toda tu med našimi in njihovimi črtami ne padajo mine. Nobena še ni.«

50. — Mitraljezec je pogledal predse. Ob mrtvih Nemcih, ki jih je bil pokosil partizanski ogenj, je ležalo orožje in celi redeni naboj. Odkimal je: »Ne, tja ne moreš po municijo, to bi bilo noro početje.« — »Zakaj ne, tovariš? Nemci so se umaknili in dokler spet ne napadejo, bo mir. Ta čas bom pa že nazaj. Preden ga je mitraljezec utegnil zadržati, je Rudi že skočil iz zaklona.

51. — Vsa partizanska bojna črta je obnemela. Tisoč parov oči je bilo uprtih v dečka, ki je stekel od padlega Nemca, prijel z eno roko mitraljez, ki je ležal ob njem, za jermen, z drugo pa dolg trk nabojev in začel vleči proti partizanskim vrstam. Osupli Nemci so se znašli šele sedaj in začeli divje streljati za njim. Rudiju je v hipu nagosto zažvižgalo okrog ušes in glave.

52. — Mitraljezec je vlekel za seboj šarča ter nabojne in tekel, mu dale nogo in strmina, ki jo je moral prečkati. Nemci so na gosto užgali po njem, toda Mitraljezec, da bi ga mogli zadeti, kajti umaknili vleči proti partizanskim vrstam. Osupli Nemci so se znašli šele sedaj in začeli divje streljati za njim. Rudiju je v hipu nagosto zažvižgalo okrog ušes in glave.

SMEH STOLETIJ

Sir Robert Walpole je včasih povabil majhno družbo v gostilno. Povabil je tudi neplemenitaše, če so bili nadarjeni in duhoviti. Nekega večera se je vojvoda Norfolški jezil, ker mu je sedel nasproti navaden meščan; glasno je izražal svojo nejevoljo. Ker pa se za zbadanja nihče ni zmenil, je nazadnje vzklilil sosedu: »Slišal sem, da je bil vaš oče mesar!« »Res je gospod, mesar je bil,« mirno odvrne bistri meščan. »Najbrž ste hoteli s tem zvlikom opozoriti na razliko med vašim in mojim očetom. Dobro jo čutim: moj oče je vole pobijal, vaš pa jih je vzajjal.«

Za časa angleškega kralja Georga II. je bil mr. Crowle, član Spodnjega doma, obsojen, da je kleče na kolenih poslušal opomin predsednika parlamenta. Ko je Crowle vstal, si je začel z robcem brisati kolena in je dvomisleno dejal: »To je najboljši umazana hiša, v katero sem kdaj v življenju stopil!«

Sodnik George Jeffreys je bil z obtoženci včasih zelo surov. Nekoč je dregnil s svojo palico obtoženca, ki je sedel na zatožni klopi in rekel: »Na koncu te palice je velika baraba!« Obtoženec pa mu je odvrnil: »Resnično! Samo na katerem?«

Angleški vojskovodja v španski nasledstveni vojni vojvoda Marlborough je nevarno zbolel in žena, ki mu sicer ni s cvetjem posipala življenjske poti, ga je silila, naj zaužije zdravila, ki mu jih je priporočala. Bolnik pa se je upiral, dokler mu ni žena obupano izjavila: »Dam se obesiti, če ti ne bo pomagalo!« Doktor Garth, ki je bil slučajno navzoč, je tedaj svetoval vojvodi: »Kar zaužijte zdravilo! V teh okoliščinah vam bo gotovo pomagalo!«

— Nikar se toliko ne deri, saj kača ni strupena!

ZA ZAČETEK: NAZOREN PRIKAZ DELA V KLUBU

Predsedniki krajevnih organizacij SZDL so obiskali seminar o družbenih centrih in klubih - Občani se bodo radi sestajali v njih, če bodo programi upoštevali njihove želje in potrebe.

V brežiški občini že nekaj let nazaj ugotavljajo, da klubsko življenje nikakor ne more zaživeti, niti v mestu ne, kjer so pogoji najugodnejši. Na pobudo obč. odbora SZDL ter občinskega sveta Svoboda in prosvetnih društev je več tovarišev že obiskalo seminarje, na katerih so se seznanili z oblikami dela v klubih in družbenih centrih. Toda to še ni dovolj za uspešen začetek klubskih srečanj. Za organizirano življenje v klubih se mora z vsemi silami zavzeti neka družbena organizacija, na primer SZDL, ki je sposobna pritegniti v to dejavnost čim več ljudi.

Zametki klubskih večerov so v začetku marsikje obetali več, kot se je pokazalo pozneje. Ljudje so se sprva navduševali za zbiranje ob televizijskih zaslonih, zdaj pa so ti večeri že postali dolgočasni. Mreža televizijskih sprejemnikov se je hitro razširila, tako da klub lahko nadomesti dom ali pa večer pri sosedu. Še udobneje je, ker so prostori kurjeni, pa tudi vstopnine ni treba plačati. Zato dosedanj način dela v klubih obiskovalcev ni pritegnil, saj so po večini ostali le pasivni poslušalci. Vzrokov za to je več.

Ko so razpravljali o njih na raznih posvetovanjih, so vsakokrat znova ugotavljali kadrovske težave, pomanjkljive organizacijske oblike, neustrezno programiranje, neprimerne prostore in pomanjkanje finančnih sredstev. Pri teh ugotovitvah je potem tudi ostalo. Sestanke so povsod prirejali po starem, dramske sekcije in pevski zbori so živeli zase in tudi mladina se je izživljala po svoje.

Zares: od besed k dejanjem!

Da bi prej ali slej klubsko življenje vendarle našlo odziv pri občanih, je občinski odbor SZDL danes teden priredil seminar za vse predsednike krajevnih organizacij Socialistične zveze in predsednike društev. Glavni namen seminarja je bil spremeniti neštetokrat izrečene sklepe v dejanja. Prav zaradi tega so na seminarju prikazali različne oblike klubskega dela. Za začetek je tov. Vlado Deržič spregovoril o vlogi klubov in družbenih centrov, nakar so nadaljevali razgovor udeleženci seminarja. Marsikaj zanimivega so povedali o željah občanov in možnostih za poživitev klubskih večerov na vsi.

Ponekod so se klubi omejili predvsem na prosvetno dejavnost in gledanje televizijskega programa. Ljudje pa bi se prav radi pogovorili včasih o davkih, a ne tako, kot so vajeni na sestankih. Beseda naj bi tekla sproščeno, brez zapiskarja. O tem se pomenijo tudi zdaj in to največkrat v gostilni ali pa na domu tega ali onega gospodarja. Več glav več ve in občani se radi posvetujejo. Če pa bi se na tak razgovor nekdo posebej pripravil, bi se ga prav gotovo radi udeležili, saj bi lahko zvedeli več, kot vedo sami. V klubsko delo bi se potem vključevali po interesih. Nekdo bi se odločil za kulturo, drugi za gospodarsko razpravo in tretji spet za reševanje otroškega varstva v svojem kraju.

Klubski program bi moral biti po svoji vsebini in obliki izredno pester. Pripravljati bi ga moralo čimveč ljudi, nekdo pa bi moral biti odgovoren za brezhbitno organizacijo in potek takšnih srečanj. Ljudje se radi zbirajo le v prostoru, ki je prijetno urejen, kjer se počutijo domače in sproščeno. Iz dneva v dan postajajo tudi zahtevnejši glede programa. Ta mora biti prilagojen njihovim željam in potrebam, kajti oni se ne bodo prilagodili neživljenjskim oblikam klubskih programov.

Na seminarju so govorili o pomembni vlogi programskih svetov in o boljšem sodelovanju med organizacijami

in društvi v posameznih krajih. Vsaka klubska prireditev naj bi odražala skupne težnje kraja in njihovih prebivalcev. Še vedno se žal dogaja, da na primer gasilsko društvo ne odstopi prostora prosvetnemu društvu, Socialistični zvezi ali Zvezi mladine. Vsak zase se zapirajo v ozke in škodljive društvene meje. V takem vzdušju klub ne more zaživeti.

Šest samostojnih centrov bi lahko takoj zaživel

V brežiški občini bi se družbeni centri lahko razvili na sedežih krajevnih skupnosti.

Pomembna seja občinske skupščine

V sredo, 31. marca, je bila v Brežicah zadnja seja občinske skupščine v dosedanjem sestavu. Prihodnjič bodo vključeni vanjo že na novo izvoljeni odborniki, ker je polovici teh potekla mandatna doba.

Seja je bila izredno važna, saj so na njej sklepali o družbenem planu in proračunu občine za leto. Skupščina je pri sprejemanju upoštevala predloge in pripombe družbenih organizacij, kakor tudi tudi pripombe občanov na zborih.

Dobovska krajevna skupnost ima svojo gramoznico

Krajevna skupnost v Dobovi je zaprosila občinsko skupščino za dodelitev gramoznice na Velikem Obrežu. Do sedaj jo je uporabljal zavod za komunalno dejavnost. Občinska skupščina je prošnji ugodila, zadržala pa si je še pravico do izkoriščanja gramozna za občinske ceste na območju Kapel, Globokega in Brežic.

V Dobovi so to rešitev sprejeli z zadovoljstvom, saj si bodo z gramoznico veliko pomagali. Pesek bodo uporabili za urejanje vaških potov, lahko pa ga bodo tudi prodajali in si na ta način prislužili denar za druga neodložljiva dela, ki jih je dolžna opraviti krajevna skupnost. Program za delo v naslednjih dveh letih je zelo obsežen in za njegovo uresničitev bodo potrebovali precej denarja.

780 prašičev na brežiškem sejmu

V soboto, 27. marca, je bilo naprodaj na brežiškem sejmu 780 pujskov vseh velikosti. Prodanih je bilo 690. Zaradi velikega povpraševanja je cena poskočila tudi na 700 manjših prašičkov, večji pa so šli v promet po okoli 500 din kg.

Dobro obiskan roditeljski sestanek

V nedeljo, 28. marca, je bil v brežiški dvorani JLA roditeljski sestanek za vse razrede osnovne šole II. Brežice in podružničnih šol: Catež, Mrzlava vas in Skopice.

Okoli 500 staršev se je sestanka udeležilo, tako da je bila dvorana nabito polna. Sledili so predavanju učiteljice Dolenčeve o medsebojnih

odnosih, nakar so se v razgovoru o tem pomenili še več, ob koncu pa so imeli razredniški pogovor s starši.

Starši so želeli, naj bi v šoli poučevali tudi kmetijstvo, predlagali so občasna predavanja o vzgoji ali ustanovitve šole za starše, medtem ko so zahtevali, naj občina že enkrat uredi prevoze učencev v matično šolo, ki jo obiskuje 43 odstotkov otrok iz podružničnih šol. Za te otroke bi morali tudi čimprej urediti lopel obrok hrane, katerega so starši pripravljali plačati, a ga šola ne more nuditi; za voljo pomanjkanja prostorov.

KATI KOLAR

Nastajali naj bi iz prostorov družbenih organizacij, ki so ponekod v gasilskih domovih, drugod v prosvetnih domovih in šolah, ali pa celo v samostojnih zgradbah. V brežiški občini so pogoji za samostojne centre v Dobovi, v Brežicah, v Globokem, na Bizeljskem, v Artičah in Cerkljah. Z manjšimi investicijami bi v teh krajih hitro uredili primerne prostore. Teže je v Pišecah, v Krški vasi, na Veliki dolini in na Catežu, kjer prostora sploh nimajo.

Sredstva za urejanje in vzdrževanje klubskih prostorov bo morala zagotoviti krajevna skupnost ob pomoči občinske skupščine. Le-ta bo dodeljevala sredstva po pretresu predloženih programov in pa svojih možnostih.

Pomembna vloga družbenih centrov je v tem, da se bo v njihovem okviru utrjevala samouprava občanov. Vsako važnejšo zadevo bodo vaščani obravnavali skupaj in izrekli svoje mnenje o njej. V družbenih centrih se bodo ljudje izobraževali, zabavali in predvsem odločali.

Četrtni seminar je pokazal, da so se za organizirano klubsko dejavnost navdušili vsi prisotni. Nazoren prikaz glasbenega, dramskega in filmskega večera v klubu bo pomagal bodočim organizatorjem, da bo začetek njihovih prizadevanj kar najbolj uspešen. Slušatelji so bili izredno zadovoljni tudi z javno tribuno, ki naj bi postala redna oblika dela v družbenih centrih. Vsi so pozdravili take vrste delovni začetek, kot ga je tokrat namesto posvetovanja priredila Socialistična zveza.

J. T.

Trgovska podjetja v Brežicah planirajo za leto 10-odstotno povečanje prometa. Deloma so pri tem odstotku upoštevali večje cene. Tudi letošnji računajo na pomanjkanje reprodukcijskega materiala, ki zmanjšuje promet.

Trgovska mreža bo morala poskrbeti predvsem za zadovoljivo preskrbo za živili. Prebivalstvo na podeželju izraža številne želje po modernizaciji trgovskih lokalov in podjetja bodo morala po svojih močeh ustreči tem zahtevam. Letos bodo verjetno odprte tri nove trgovine: v Orešju, v Doljni Pirošici in v Skopicah. Brez trgovine

OBETI TRGOVINE IN GOSTINSTVA ZA 1965

bodo težko prebili tudi na Catežu. Primerne prostora zanjo nimajo in zaradi tega razmišljajo o postavitvi kioska. Letos računajo na povečan turistični promet in prav to jih sila, da bi čimprej našli primerno rešitev.

V turizmu se bodo morala vključiti tudi vsa zasebna gostišča. Bolj kot doslej bodo morala skrbeti za potrebo s toplimi in hladnimi jedli po želji gostov. V gostinstvu in turizmu so za 1965 predvideli povečanje prometa za 16,4 odstotkov. Z dograditvijo Cateških Toplic se bo ta porast močno povečal, saj bodo samo Cateške Toplice imele 350 milijonov prometa.

Na razmah turizma in gostinskega prometa bo letos gotovo vplivala tudi sedanja obdavitelj v zasebnem in družbenem sektorju. S spremembo prometnega davka na promet z alkoholnimi pijačami si bodo gostinci lahko povečali lastna sredstva. Z njimi bodo po potrebi izboljšali osebne dohodke ali pa se odločili še za kako investicijo.

NOVO V BREŽICAH

V nedeljo, 28. marca, je bil v veliki dvorani Narodnega doma roditeljski sestanek za vse starše, katerih otroci obiskujejo osnovno šolo II. Odziv staršev je bil zelo dober in dvorana je bila polna. Sestanek je bil združen s predavanjem tov. Zlate Dolenčeve o odnosih med starši in otroki ter o medsebojnih odnosih učiteljev in učencev. Sledila je razprava, nato pa razgovor staršev z razredniki.

Na prostor pred železniško postajo pridno dovažajo zemljo, s katero bodo zasuli jamo in jo spremenili v park. To nalogo je prevzel zavod za komunalne zadeve in njegov predstavnik je na

zadnji seji občinske skupščine obvestil odbornike, da bo spomenik padlim pred postajo prav kmalu dobil lepše in kulturnejše okolje.

Z dvorišča brežiškega gradu je končno vendarle izginil leseni provizorij, ki ga je pred leti postavilo podjetje VINO - BREŽICE. Poslopje je že razpadalo in je kvarilo podobo dvorišnega prostora. Dohod v muzej je zdaj za obiskovalce precej lepši, čeprav bo treba okoli gradu še urediti.

V nedeljo je bila nasproti avtobusne postaje odprta nova slaščičarna. Lokal je uredil slaščičarski mojster Djabir Demirovič. Tisti dan ga je obiskalo precej gostov, predvsem tistih, ki so čakali na prihod avtobusov.

V Četih Toplicah in v vseh gostiščih na Catežu je bilo zadnje nedeljo izredno veliko gostov. V restavraciji Na griču (na motelu) popoldne skoraj ni bilo mogoče dobiti sedeža. Nekaterim so postregli s kavo kar zunaj, četudi je bilo precej vetrovno in hladno.

Veseli večer v Dobovi

V petek, 19. marca, so mladinci iz Dobove skupaj z ansamblom »Dobovskih pet« priredili vesel večer. Program je bil pester; spored je obsegal folklorne plesne, in kratke, a zanimive humoreske, pevec pa so ob spremljavi ansambla spored še dopolnili. Velik aplavz je pobral Jože Koblar, ki je kot gost zapel popevko Ksimeron. Vse priznanje zaslužiti tudi napovedovalce Anton Sepec, neokljudni sodelavec dobovske mladine.

Ker v Dobovi takih zanimivih prireditev primanjkuje, bi bilo prav, da bi mladinci nadaljevali s takimi prireditvami in da bi jim priskočil na pomoč vsi Dobovčani.

Fem.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Zupančič iz Bukovja - Liljana, Olga Bundelj s Cateža - Petra, Rozalija Ivinšnik iz Kostanjka - Vladimir, Danijela Mirt iz Kladja - Miroslava, Anališa Medvedšek iz Roštanja - Jožeta, Lidija Jenič z Krškega - Mojca, Ana Jagrič iz Osredka - Francija, Angela Kadivnik s Senovega - Hedviko, Stefica Vugrinec in Kralja Gornjege - Mirjana, Anica Vukovič iz Brežic - Boštjko, Lidija Kovacič iz Brezestane - Emilija, Ivana Lisec iz Malega Lukovca - Martina, Pavla Popelar iz Druzanja - Silva, Terzija Volk s Cateža - Anica, Marija Sušnik z Viher - Marijo, Marija Zois z Zg. Brezovega - Stanja.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Josip Laškarin, delavec z Brežic, je padel z vagona in si poškodoval desno nogo; Franc Cvrtin, delavec z Rožnega, je padel s kolesca in si poškodoval glavo in desno roko; Josipa Tkaličiča, vulkanizerja iz Zagreba, je nekdo poškodoval z nožem po hrbtu; Anton Girnski, posestnik iz Rigonc, je padel v gozdu in si poškodoval levo roko; Pavla Vidovič, posestnik iz Prunje vas, je padel na poti in si poškodoval desno nogo; Stjepan Leben, šofer iz Cazme, se je prevrnil s kamionom in si poškodoval hrbet; Ivan Cvjetkovič, posestnik z Vel. Obreža, je padel na dvorišču in si poškodoval levo roko in desno nogo; Ivanko Kranjčević, hčer delavca iz Brežice, je ugriznil pes v obraz

Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve DOLENJSKI ZBORNIK 1963 - Dobite v knjigarnah. Cena 1.500 din.

D. V.

Pomlad na radijskih valovih

V tej akciji je uspešno sodeloval tudi radio klub Elektron iz Cerklj s svojo primopredajno sekcijo YU 3 ACP v Brežicah. Težko je reči, ali so se te akcije bolj veselili pionirji ali člani. 21. marca so primopredajno postajo postavili kar na prostem pri prosvetnem domu. Brežičani so si ogledovali radijske naprave in poslušali radijski program iz Ljubljane, urni amaterji pa so postavili anteno, s pomočjo katere so se lahko javljali svojim kolegom - pionirjem - amaterjem iz cele Jugoslavije. Ko so ujeli pozivni znak, so izklučili ljubljanski program ter poslušali amatersko oddajo. Posebno so se razveselili, ko so zaslišali: »Dobro jutro, dragi pionirji, čestitamo vam za dan pomladi.« Brežiški pionirji so imeli kar 20 zvez; najboljše sprejeme so imeli z amaterji iz Maribora, Ljubljane, Jesenic, Borova, Murske Sobote in Zagreba. Zanimanje za to manifestacijo je bilo veliko. Mnogo je bilo takih, ki so prosili, da bi jih amaterji sprejeli v svojo sredino.

Se posebej so se razveselili, ko so dobili po dve QSL karti, ki jih bodo poslali svojim dopisnikom kot pismeno potrdilo, da so z njimi imeli radio zvezo.

To manifestacijo je obiskal tudi predsednik Ljudske tehnike Brežice Jurij Pestotnik, ki jim je čestital in zaželel čimveč uspeha v nadaljnjem delu.

Oskar Gerjevič

BREŽIŠKE VESTI

Preteška bremena za mlade

Zadnje desetletje je prineslo v življenje podeželskih ljudi velike spremembe. To velja predvsem za hribovite predele. Značilen je beg v industrijo in posledice tega doma grenko občutijo. Za delo na posestvih je vedno manj ljudi. Gospodarji, ki so bili pred 5 ali 10 leti še pri polni moči, ostarevajo in prapuščajo svoja posestva mlajšim. To pa prinaša s seboj spet nove težave, ki jih potem rešujejo na sodiščih.

Začenjajo se preužitarske pravde. Pogodbe, podpisane ob prevzemu posestev, bi mladi morali izpoljevati, a jih marsikdaj ne morejo. Tako mladi in stari srečujejo na sodišču, pravde pa se vlečejo po več let. Posebno veliko jih je v Sevnici. To stran preužitkarstva zelo dobro pozna tovariš Rajko Zupanc, predsednik tamkajšnjega sodišča. Na vprašanje, za kakšne stvari se pravdajo izročitelji in prevzemniki posestev, je takole odgovoril:

»Splošen pojav je ta, da obveznosti mlajših presegajo zmogljivost njihovih posestev. Mladi največkrat ne zmorejo dajatev, kakršne jim nalagajo pogodbe. Da je tako, niso sami krivi, v ozadju so ekonomski vzroki.

Do takšnih pravnih pride predvsem v primerih, ko pogodbe niso dovolj natančne. Manj pravnih je tam, kjer je bilo s sklepanjem pogodb seznanjeno sodišče. Sodišče je namreč že tedaj ocenilo pridobitno moč posestva in pogodbe so bile realnejše.

Tovariš Zupanc meni, da bi se izročilne pogodbe morale sestavljati z vednostjo sodišča, tako pa v nešteti primerih prevelike obveznosti resno ogrožajo gospodarski položaj mladih. Starejši dobro poznajo zmogljivost svojih posestev, mladi pa ne, ker niso dovolj izkušeni. Pogodbe podpisujejo in se ne zavedajo posledic. Potem oboji iščejo zaščito na sodišču.

Dogaja se celo to, da se mlada dva umakneta in pre-

pustita posestvo izročitelju. Ta ga seveda noče, ker ga sam ne more obdelovati, tuje delovne sile pa ne more dobiti. Za tiste v nižini je občinska skupščina predvidela rešitev z odkupom o preživnih, ki jih lahko dobijo, če odstopijo svojo zemljo zadrugi. Toda v sevniški občini je večina kmetovalcev v hribovitih območjih. Za njihova posestva ni kupca, torej tudi ni možnosti za preživnino. In če otroci nočejo ostati doma, so ti ljudje prepuščeni sami sebi. Kvečjemu lahko računajo na kako podporo.

Tisti, ki se odločijo za delo na posestvu, pa si pogosto z neprimernimi pogodbami nalagajo preteška bremena. Izpolnjevanje jih ne morejo. Starši tega običajno ne uvidijo in iščejo svoje pravice na sodišču.

Za boljše razumevanje navajam tale primer: Visoko v hribih sta sin in njegova žena prevzela posestvo leta 1953. Za delo sta sama. Posestvo obsega 15 ha.

Stiri leta po prevzemu je umrl oče in ostala je samo še mati. Sprožila je pravdo, ki naj bi odločila, če ji pripada po moški smrti celoten preužitik ali samo njena polovica. Pravda teče že peto leto. Sodišče meni, da je v sedanjih gospodarskih pogojih celo polovica pogodbene obveznosti za mlada dva prehudo breme. Delata sama in tujih delavcev si tudi ne bi mogla privoščiti, ker jih ne moreta plačati. Normalno bi bilo, da vsi nekoliko popusti-

jo, da vsi uvidijo, da iz posestva ne morejo iztisniti toliko, kot bi želeli. Toda mati tega noče videti.

Svoj delež prejema v naravi. Za tri leta znaša to 15 koki, 120 kg težke tele, 525 kg pšenice, 75 kg ajde, 37 kg ječmena, 37 kg koruze, 37 kg prosa, 37 kg rži, 1095 jajc, 1095 litrov mleka, 36 kg sladkorja, 3 litre olja, 18 kg soli, 450 kg krompirja, 75 kg kislega zelja, 180 kg svinjskega mesa, 700 litrov vina, 1050 litrov sadjeva, 18 m³ drv, 3 delovne obleke, 3 garniture spodnjega perila, 3 pare nogavic, 3 pare čevljev in 3 boljše obleke. Po oceni iz 1963 je vrednost tega deleža 661.000 din.

Podobnih primerov je še več. Ob takih pogojih mladi ne morejo gospodariti. Če od-

idejo v svet za kruhom, se starejši znajdejo v mnogo težjem položaju. Takih je vedno več in problem ostarelih kmetov bo treba učinkoviteje reševati. Mnogi nimajo svojcev. Občina sama najbrže ne bo kos skrbeti za te ljudi. Pomagati ji bo morala industrija, ki zaposluje delovno silo iz teh odročnih krajev.

In še nekaj je tragično pri odseljevanju vaške mladine. Odhajajo predvsem tisti otroci, ki jim v soli dobro gre in imajo boljšo izobrazbo. Doma ostanejo večkrat najslabši. »Za doma bo že dober,« pravi, torej ravno obratno kot včasih. Tisti, ki ni bil kaj prida za delo, je šel v šolo, v obrt ali kam drugam, najboljši pa je ostal na posestvu.

JOŽICA TEPPEY

Prostovoljci na treh cestah

Občani iz Sentjanža in bližnjih vasi gradijo tri ceste. Cesta Glino-Lapušnik je dolga 2 km in buldožerji so že opravili na njej svoje pionirsko delo. Tq bo veljalo okoli 300 tisoč dinarjev in iniciativni odbor je zaprosil, da bi celotni znesek krila občinski gozdni sklad in obrat kmetijsko gozdarskega podjetja iz Brežic. Vaščani so vložili v urejanje te ceste že 3000 delov-

nih ur. Cesto pomagajo graditi vsi, ki imajo ob njej svoja zemljišča. Občinski cestni sklad jim je pomagal s prostornimi cestni. Dobili so jih za 60.000 dinarjev, za tolikšno vsoto pa še prosijo.

Druga vaška pot, ki jo bodo usposobili za promet s kamioni, vodi iz Podboršta do Požarč. Dolga je 3 km. Veliko zemeljskih del je že narejenih. Tudi buldožerji so pripravljene. Za urejanje imajo vaščani odobrenih 80.000 dinarjev.

Buldožerji so preorali in izravnali tudi nekdanjo vaško pot Glaviše-Kladje. Plačal jih je gozdni sklad, nekaj sredstev pa so uporabili iz preostanka sredstev za elektrifikacijo. Zdal bodo začeli urejati cesto občani. Tudi ta pot je dolga 2 km in po njej bodo že letos vozili kamioni.

Prošnja Kopitarne

Kopitarna v Sevnici prosi vse ženske odjemalke, ki želijo kupiti napenjače za salo-narje da so vsaj nekoliko uvidne in jih ob prvi priložnosti nabavijo v inozemstvu. Podjetje je uspelo zadržati doma le nekaj razstavnih parov.

Potujoči kino – prijetno razvedrilo za podeželje

Delavska univerza v Sevnici predvaja filme tudi po šolah – Ta izobraževalna ustanova je kljub skromnim pogojem razvila pestre delovne oblike.

Prikazovanje filmov v šolah in po vaseh je ena izmed pomembnih dejavnosti delavske univerze v Sevnici. Sodelovanje s šolami se je razvilo predvsem zaradi tega, ker ni en šolski zavod nima lastnega kinoprojektorja za predvajanje ozkotračnih filmov. Delavska univerza je poslala vodstvom šol seznam poučnih filmov, ki so vezani na predmetnik. Razen poučnih filmov ima za mladino pripravljen tudi zabavni program z dobrim izborom. S filmi bo delavska univerza obiskala vse popolne osemletke v občini.

Predstave potujočega kina na vasi je delavska univerza vpeljala januarja. V prvem polletju bo prikazala 20 filmov. Naroča jih pri podjet-

jih Vesna-film in Croatia film. Do sedaj je predvajala filme v Loki, na Bianci, Bučki, v Skočjanu in na Studencu. Aprila bo ta krog razširila na Tržišče, Sentjanž in Zabukovje. V Sentjanžu pozimi niso vrteli filmov zaradi mrzle dvorane brez peči, ostali kraji pa so bili težko dostopni. Kino predstave predvajajo vsak teden v treh krajih. Ljudje jih radi obiščejo, saj je to malone edina oblika kulturnega življenja na vasi.

V krajevnih centrih prireja delavska univerza tudi cikelus kmetijskih, zdravstvenih, topičinskih in vzgojnih predavanj. Ciklus obsega okoli 9 predavanj in se bo ponovil v 8 krajih.

Veliko zaposlenih ljudi v Sevnici in Karmelju obiskuje tudi predavanja o civilni zaščiti. Ta predavanja so v podjetjih in delavska univerza jih organizira v sodelovanju z odsekom za narodno obrambo in notranje zadeve.

V sezoni 1964–1965 planira delavska univerza še tečaj higijenskega minimuma za delavce v živilski stroki, seminar za predsednike novoizvoljenih sindikalnih funkcionarjev in seminar za nove predsednike samoupravnih organov v podjetjih.

Delavci in uslužbenci Trgovskega podjetja iz Sevnice obiskujejo seminar za izpopolnitev strokovnega in družbeno ekonomskega znanja. Predavajo jim predavatelji ljubljanskega centra za trgovino in gostinstvo.

V začetku aprila bo zaključen seminar za člane delovnih kolektivov, ki se sezna-

najo z vlogo in nalogami samoupravljanja v gospodarstvu.

Pri delavski univerzi je ustanovljen tudi oddelek za glasbeno izobraževanje, ki zanima predvsem mladino. Slušatelji glasbenega oddelka obiskujejo tečaje za klavir, harmoniko, petje ipd. Večkrat so že pokazali svoje znanje na javnih nastopih.

Vse to obširno delo je delavska univerza zasnovala pretežno na obljubah za finančno pomoč. Za splošno izobraževanje in predavanja na vasi bo prispevala potrebna sredstva občinska skupščina, strokovne tečaje in seminarje

Včeraj so sprejeli družbeni plan in proračun

Občinska skupščina v Sevnici je včeraj obravnavala in sprejela družbeni plan in proračun občine za 1965. Na dnevnem redu je bila še določitev proizvodnih okolišev, sprememba odloka o prometnem davku na maloprodajo ter obravnavanje poslovnega uspeha Kmetijske zadruge Krmelj in Komunalno obrtnega podjetja Sevnica v lanskem letu. Odborniki so izglasovali tudi odredbo o stroških peke kruha in najvišjih maloprodajnih cenah pšeničnega in rženega kruha.

Pozdravite svoje v tujini z Dolenjskim listom! Hvaležni vam bodo za pozornost!

Pred sodniki: šofer brez vozniškega dovoljenja

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je obsojil na 4 mesece zapora, pogojno za dobo dveh let S. T. iz okolice Sevnice, ker je lani novembra v Sevnici povzročil prometno nesrečo, pri kateri je bila Marija Jazbec hudo telesno poškodovana.

Kamion NM 22-70, naložen z deskami, bi moral voziti M. K., ker pa ga je nakladalec blaga S. T. prosil, naj mu dovolj voziti na krajšo razdaljo, je šofer pristal. Čeravno nakladalec ni imel vozniškega dovoljenja. Pri vožnjah se je sleer učil voziti avtomobil, vendar voznških izkušenj ni imel.

Na Savski cesti v Sevnici, po kateri je S. T. prehitro vozil, je tedaj prihajal nasproti osebni avtomobil, kar je nezakusnega voznika tako zmedlo, da se ni znal izogniti trčenju s Marijo Jazbec, ki je šla peš po skrajno desno robu ceste. Tovornjak jo je zbil po tleh, ob tem pa si je zlomila levo lopatico, kar ocenjujejo strokovnjaki za hudo telesno poškodbo.

Pravi šofer je med vožnjo videl,

da je začelo vozilo zanašati, zato je T. opozarjal, naj zavira, vendar se ta v zmedenosti ni znešel. Po nesreči je pokazal, da mu je žal neprevidezosti, saj je oškodovanko obiskal in takoj pristal na odškodnino 200.000 din. Marija Jazbec je po dveh dneh zdravljenja v bolnici kmalu okrevala, brez posledic.

Tudi na razpravi se je S. T. kessel, da je z lahkomišelnostjo in malomarno vožnjo spravljal v nevarnost življenje ljudi, hkrati pa oškodovani Mariji Jazbec takoj odšel 100.000 din, polovico dogovorjenega zneska za odškodnino. To vse je sodišče upoštevalo, ko je šoferju brez dovoljenja odmerjalo kazen.

SEVNIŠKI VESTNIK

ZAPIS S KONFERENC TURISTIČNIH DRUŠTEV BREŽIŠKE OBČINE

Čimprej občinsko turistično zvezo!

Želje, načrti in delo turističnih društev v Krški vasi in v Pišecah – Ljudje se začenjajo zavedati, kako velik pomen ima turizem prav v brežiški občini!

Na vseh letnih konferencah turističnih društev v brežiški občini so člani najbolj poudarili željo po ustanovitvi občinske turistične zveze. Ustanovili naj bi jo čimprej. Ta organizacija naj bi usklajevala delo društev in skrbelo za celotni turistični razvoj v občini. Vse kaže, da bo ta koristna pobuda društev kmalu uresničena.

Letno konferenco mora sklicati samo še turistično društvo na Bizeljškem in prav gotovo se bodo tudi tam izrekli za ustanovitev občinske turistične zveze. Prvi so imeli konferenco v Krški in vasi Obiskalo jo je veliko občanov, da je bilo kar pretesno v društvnem prostoru. Z velikim zanimanjem so sledili besedam tov. Lindiča, ki predseduje temu delavnemu društvu. Razprava je šele pokazala, kako živo se ljudje zanimajo za turistično ureditev kraja. Govorili so o čiščenju in urejanju obale ob Krki, o potrebi po ohranitvi starih mlavin, iz katerih bi lahko napravili privlačne izletniške točke. Omenili so tudi kraške podzemeljske jame in predlagali, da bi jih začeli raziskovati. Kdo ve, morda se prav v jamah

v okolici Krške vasi in Velike doline skrivajo zanimive lepote sveta pod Gorjanci? Za raziskovanje kraških jam letos ni na razpolago dovolj sredstev. Člani turističnih društev bi tu lahko veliko pomagali s svojo prizadevnostjo.

Zanimivo letno konferenco je imelo tudi turistično društvo Pišec. Prisotnih je bilo tudi veliko članov lovske družine in tistih vaščanov, ki z društvom že več let vzorno sodelujejo. V Pišecah so zelo dobro gospodarili z denarjem, ki so ga imeli za uresničevanje svojih načrtov. Čeprav lani niso dobili potrebnih sredstev za ureditev lovskega doma in društvenih prostorov, so z lastnimi močmi popravili streho, prebarvali stavbo in naredili precej veliko stopnišče, po katerem je dohod do doma lažji. Za urejanje doma in okolice so porabili 1.800 prostovoljnih delovnih ur. Razen tega so v Pišecah postavili ob cesti še lep vodomet, zasadili živo mejo in izdelali 1.000 turističnih razglednic domačega kraja.

Na pobudo društva so lani zgradili več komunal-

nih objektov ob cesti ter prepleskali več zasebnih hiš. Pomembno vlogo je opravilo društvo tudi z uspešnim tekmovanjem vaščanov pri urejanju vasi in olepšanju hiš in okolice z zelenjem in s cvetjem. V ta namen so priredili v Pišecah več predavanj s koristnimi napotki za ureditev kraja in sprejem turistov. Društvo ima tudi letos obsežen delovni program.

Člani želijo predvsem dokončati lovski dom, za kar bodo potrebovali finančno pomoč občinske skupščine. Nadaljevali bodo z rednim vzgajanjem vaščanov s predavanji in seminarji in še naprej bodo pridno urejali vas. Zasadili bodo okrasno zelenje ob cesti od spomenika do pošte in živo mejo od Goloba do Proseva. Uredili bodo vodomet in izvir Gabernice od Dupla do gasilskega doma, razširili javno razsvetlavo proti Brežicam in Marofu, napravili lepe brezove klopi ter jih postavili k spomeniku in izviru Gabernice. Ob vseh teh načrtih bodo sodelovali z društvom tudi vsi člani lovske družine.

VLADIMIR STRUNJAK

6.107.000 DIN ZA PRIZNAVALNINE

Leta 1962 je bilo v občini Krško odobrenih socialno najbolj prizadetih borcem 36 stalnih in 38 enkratnih priznavalnin v skupnem znesku 3.145.000 din. Leta 1963 se je število teh, ki so prejeli priznavalnino, nekoliko povečalo: stalno priznavalnino je prejelo 44 članov, 16 članov pa je prejelo enkratno pomoč. Za oboje je bilo porabljenih 4.145.000 din. Leta 1964 je prejelo priznavalnino že 49 članov, 17 pa jih je prejelo enkratno priznavalnino. Skupaj je bilo lani za stalne priznavalnine porabljenih 4.225.000 din, za občasne 265.000 din, za zdravstveno varstvo prejemnikov priznavalnine pa je bilo zavodu za socialno zavarovanje plačanih 1.617.000 din, kar znese skupaj 6.107.000 din. Med občinske priznavalnine je bilo lani prenesenih 9 okrajnih, ki so jih prejeli nosilci spomenice 1941. Tem je priznana priznavalnina v mesečnem znesku 15.000 din. V občini je še približno 30 borcev, ki so nujno potrebni priznavalnine

Za otroke padlih nismo dovolj skrbeli!

V povojnem času je organizacija Zveze borcev skrbela predvsem za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. V občini Krško je bilo 239 takšnih otrok. 230 teh otrok je že končalo šolanje in poklicno usposabljanje, 9 pa jih obiskuje razne šole. Med otroki, ki so šolo že končali, sta samo 2, ki sta končala fakulteto, 5 jih je opravilo višje šole, 47 srednje šole, kar 97 pa je takšnih, ki so končali razne industrijske šole in uk v obrti. 147 otrok padlih borcev je danes že zaposlenih, 38 jih je ostalo na domačih posestvih, drugi pa so odšli na razne strani. Med temi, ki se še šolajo, jih je 6 na raznih fakultetah, 1 na višji šoli, 2 pa obiskujeta srednjo šolo. Od 239 otrok padlih smo torej le sedmim zagotovili višjo in visoko izobrazbo, kar je sorazmerno malo ter hkrati dokaz tega, da za otroke padlih nismo dovolj skrbeli!

3.145.000 din za študijsko pomoč otrokom borcev

Odkar so otroci padlih borcev v veliki večini že preskrbljeni, se organizacija Zveze borcev ukvarja s pomočjo otrokom živečih borcev. Ker mnogi izmed njih nimajo sredstev za šolanje, je bil že 1962. v krški občini pri socialnem skrbstvu ustanovljen poseben sklad za študijsko pomoč otrokom še živečih borcev. Stipendije je leta 1962 prejelo 35 otrok še živečih borcev, za kar je bilo skupaj porabljenih 1.302.000 din, leta 1963 53 otrok, za kar je bilo porabljenih 1.996.000, lani pa 54 otrok, za kar je bilo porabljenih 3.145.000 din. Lani so bile stipendije povečane za povprečno 60 odst. in se gibljejo v zneskih od 2 do 12.000 din.

Proračun je prekratek!

24. marca so na skupni seji obeh zborov občinske skupščine in v prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij v Krškem sprejeli družbeni načrt in proračun za 1965. Ker so oboje temeljito pretresli v mnogih razpravah po komisijah, svetih in raznih drugih posvetih še pred sejo skupščine, ko sta družbeni plan in proračun še nastajala, k obojemu na seji pravzaprav ni bilo veliko dodatni. Kot povsod so tudi v Krškem ugotavljali, da je v proračunu premalo sredstev in so primanjkljaj nekako pokrpal s fiktivnimi dohodki.

Celotna proizvodnja se bo povečala za 13,6 odst.

Družbeni načrt za 1965 predvideva porast družbenega bruto proizvoda na 30 milijard 18 milijonov din, kar pomeni, da bo za 13,6 odst. ali za približno 3 milijarde 500 milijonov večji kot lani. Narodni dohodek bo hkrati dosegel vrednost 11 milijard 370 milijonov in bo za 12,6 odst. ali za 1 milijardo 270 milijonov večji kot lani. Družbeni bruto proizvod na prebivalca bo letos znašal 1.136.513 din, narodni dohodek pa 430.482 din. Po panogah se bo družbeni bruto proizvod v odstotkih povečal takole: v celotnem gospodarstvu za 13,6 odst., v industriji za 13,6 odst., v kmetijstvu za 10,3 odst., v gozdarstvu za 14,5 odst., v gradbeništvu za 18,9 odst., v prometu za 11,1 odst., v komunalnih dejavnostih za 16,6 odst., v obrti za 12,4 odst., v trgovini za 13,4 odst. in v gostinstvu za 11,9 odst.

Investicije, zaposlenost, produktivnost in potrošnja

Investicije bodo letos za 5,2 odst. manjše kot so bile lani, vsega pa bo porabljenih za naložbe 2 milijardi 119 milijonov din. Investicije v gospodarstvo bodo za 28,5 odst. manjše kot lani; zanje bodo porabili 1 milijardo 204 milijone in 600 tisoč din, negospodarske investicije pa bodo za 66,6 odst. večje kot lani in bo zanje porabljenih 914 milijonov 500 tisoč din. Kot so ugotovili na seji, so investicije v gospodarstvo letos toliko manjše zato, ker ni več naložb v Celulozo in Kovinarsko, ki so lani predstavljale dober del naložb. Z investicijami v gospodarstvo bodo letos okrepli predvsem poslova sredstva v proizvodnji. Zaposlenost v industriji se bo povečala za 0,9 odst., produktivnost pa naj bi hkrati porasla za 8,3 odst. Odborniki so v razpravi opozorili, da se je lani v celotnem gospodarstvu zaposlenost povečala za 11,6 odst., produktivnost pa samo za 8,9 odst. in da bo torej letošnje planske številke težko doseči. Po predvidevanjih plana se bo potrošnja povečala za okoli 11 odst., realni osebni dohodki pa za 10,4 odst. (čisti osebni dohodki v gospodarstvu za 20 odst., v negospodarstvu pa za 22 odst.), število zaposlenih v celotnem gospodarstvu se bo povečalo za 2,3 odst. Letos bodo iz krške občine izvozili na tuja tržišča za 1 milijon 846 dolarjev izdelkov ali za 12,7 odst. več kot lani.

Proračun je za 158 milijonov prekratek!

V razpravi o predlogu proračuna za 1965 so odborniki najprej izglasovali popravek na zadnji seji sprejetega odloka o prispevkih občanov iz delovnega razmerja ter znižali stopnjo obdavčitve od 18 odst. na 17,5 odst. S tem se je primanjkljaj v proračunu povečal za 32 milijonov 800 tisoč din. Prvotna fiktiva v proračunu (v znesku 49 milijonov) se je povečala s tem na 81 milijonov 800 tisoč din. Presežek izdatkov na dohodkih bo skušala občina uravnovesiti z dotokom sredstev iz delovnih organizacij, ki so mimo rednih sredstev obljubile prispevati v proračun še 158 milijonov din, za 2 milijona pa je povečala namenjeno dotacijo okrajna skupščina Celje. Ta izredni dotok sredstev bo porabljen za potrebe v družbenih službah in v komunalni dejavnosti.

Proračun je za 158 milijonov prekratek!

Fiktiva v dohodkih ne more biti rešitev

Nevzdržna proračunska situacija je na seji vplivala precej močnejše, kljub temu pa so v razpravi vsi poudarjali, da z begom v fiktivo pri dohodkih proračunskih težav pač ni mogoče rešiti, če hkrati niso zagotovljeni pogoji, da bo fiktiva res uresničena.

Na seji so se malce dije ustavili ob investicijah v kmetijstvo, kjer je pomanjkanje sredstev za soudeležbo, poleg izpremenjenih načinov kreditiranja, ustvarilo nevzdržen položaj. Kmetijska zadruga mora nadaljevati z naložbami v obnovo sadovnjakov, v obnovo vinogradov, za nakup mehanizacije in za utrditev svojih proizvodnih obratov, sredstev pa primanjkuje. S tem so postavljene na kocko dosežanje naložbe, hkrati pa se obetajo podražitve, kolikor ne bodo dela letos nadaljevali.

Na seji so poleg družbenega načrta in proračuna za 1965, ki so ju odborniki sprejeli, sklepali še o spremembah in dopolnitvah odloka o skladih občin, o pristopitvi k medobčinskemu skladu za rekonstrukcijo in modernizacijo cest, o uvedbi 45-urnega delovnega tedna v Konfekciji papirja v Krškem ter o pripojitvi nekaterih gostinskih obratov k družbenim gostiščem.

Na seji so se malce dije ustavili ob investicijah v kmetijstvo, kjer je pomanjkanje sredstev za soudeležbo, poleg izpremenjenih načinov kreditiranja, ustvarilo nevzdržen položaj. Kmetijska zadruga mora nadaljevati z naložbami v obnovo sadovnjakov, v obnovo vinogradov, za nakup mehanizacije in za utrditev svojih proizvodnih obratov, sredstev pa primanjkuje. S tem so postavljene na kocko dosežanje naložbe, hkrati pa se obetajo podražitve, kolikor ne bodo dela letos nadaljevali.

Na seji so poleg družbenega načrta in proračuna za 1965, ki so ju odborniki sprejeli, sklepali še o spremembah in dopolnitvah odloka o skladih občin, o pristopitvi k medobčinskemu skladu za rekonstrukcijo in modernizacijo cest, o uvedbi 45-urnega delovnega tedna v Konfekciji papirja v Krškem ter o pripojitvi nekaterih gostinskih obratov k družbenim gostiščem.

Na seji so poleg družbenega načrta in proračuna za 1965, ki so ju odborniki sprejeli, sklepali še o spremembah in dopolnitvah odloka o skladih občin, o pristopitvi k medobčinskemu skladu za rekonstrukcijo in modernizacijo cest, o uvedbi 45-urnega delovnega tedna v Konfekciji papirja v Krškem ter o pripojitvi nekaterih gostinskih obratov k družbenim gostiščem.

Dolgoletna zaslužna krška knjižničarka tov. Kristina Lazorko med svojimi najljubšimi prijateljicami — v novi Valvasorjevi knjižnici (Foto: Krahulec, Krško)

338 milijonov za osnovno šolstvo

Občinska skupščina v Krškem, ki jo je novi proračunski sistem močno prizadel in jo izpremenil v revno občino, kljub vsem težavam posveča veliko skrb razvoju družbenih služb in še posebej šolstva. Na eni zadnjih sej skupščine so, še preden je bil na seji 24. marca sprejet družbeni načrt in proračun za 1965, odborniki in predstavniki šol temeljito razpravljali o potrebah v šolstvu ter sprejeli več stališč o tem. Na seji 24. marca torej ni bilo pričakovati obširnejše razprave o tem, kljub temu pa je govorilo o šolstvu več odbornikov in gostov.

Dejstvo, da je v proračunu kljub več kot težavni situaciji namenjenih finanširanju

osnovnega šolstva 338 milijonov 290 tisoč din sredstev, kar je več kot tretjina vsega, s čimer letošnji proračun razpolaga, prejšnjemu trditelj potrjuje. Svet za šolstvo je predlagal, naj nameni občinska skupščina za osnovno dejavnost osnovnih šol v občini 359 milijonov din, kar pomeni, da je proračun namenil le za približno 21 milijonov din manj.

Na seji so sicer poudarili, da je šolstvo v družbenem načrtu obdelano precej deklarativno, da pa bo treba stremeti za tem, da bi z uveljavljanjem šolske reforme usposobili šolo v aktivnega činitelja, ki gre v korak z ostalim razvojem. Šolstvo se je doslej prilagajalo gospodarski moči

v občini tako, da je pač dobilo to, kar so mu namenili in prav zaradi tega je prišlo do neskladij med razvitostjo šolstva in gospodarstva.

V razpravi so ugotovili, da obsežnega načrta investiranja v šolstvo zaradi pomanjkanja sredstev ne bo mogoče v celoti uresničiti. Vse sile bo treba strniti, da bi začeli z gradnjo osnovne šole v Brestanici ter pripravili načrte za graditev šole v Koprivnici in v Krškem.

»Priznanje« akrobatu v fičko LJ 336-18

V soboto si je privoščil ob 17.55 tik pred osnovno šolo v Kostanjevici nevsakdanji poskus zongliranja z avtom na cesti fičko LJ 336-18, ki je pripeljal iz smeri Podbočja po stranski cesti ob desnem bregu Krke. Dvojnega ovinka tik pred šolo ni mogel zvožiti z brzino, s katero je pridiral v Kostanjevico. Zato ga je v drugi krivulji ovinka z levima kolesoma zaneslo pol metra pod cesto, vendar je imel toliko brzine, da ga je že nagnjena močno proti travniku kar vrglo nazaj na cesto — tam pa ga je čakal kup gromoza, pripravljena za posipanje. Zaletel se je vanj, a še vedno je bil toliko »pri moči«, da ga je enostavno podrl oz. mu odnesel s svojim »trebuhom« kapo. Sofer je nato vijugavo vozil do mostu čez Krko, kjer je ustavil, njegov sopotnik pa je »pregledal« avtomobil, narkar sta nadaljevala potovanje.

Prečudna sreča je spremljala soferja in njegovega sopotnika! Lahko bi razbila avtomobil, lahko bi se sama polomila, lahko pa bi zavozila tudi v vozilo in v skupnico ljudi pred šolo! Ne govorimo o tem, kaj bi bilo, če bi bili takrat na cesti Solarji!

Marsikdo vozi po naših cestah in vsak dan beremo o mrličih, ki jih terjajo vedno številnejše nesreče. Mar ni eden izmed vzrokov za nove grobove tudi taka skrajna nepremišljenost, domisljavnost in nadutost takih neresnih soferjev? T. H.

Dva razreda šole je hotel pridobiti na nepošten način

F. C. iz Brestanice je bil kot kvalificirani delavec že zaposlen, vendar si je želel postati miličnik in je pri Postaji LM na Senovem vložil prošnjo za sprejem v službo. Kot prilogo k prošnji bi moral predložiti šolsko spričevalo. F. C. je naredil le 6 razredov osnovne šole, za miličnika pa se zahteva polna osemletka, zato je spričevalo predručal na ta način, da je v spričevalu besedico »šest« razred spremenil v osmihi razred.

Na Postaji LM pa so to opazili, posebno še zato, ker je v neki drugi rubriki, katero je F. C. verjetno prezrl, ostala besedica šesti razred. Zadevo je obravnavalo novomeško sodišče in mu prisodilo kazni 3 mesece zapora, pogojno za dve leti.

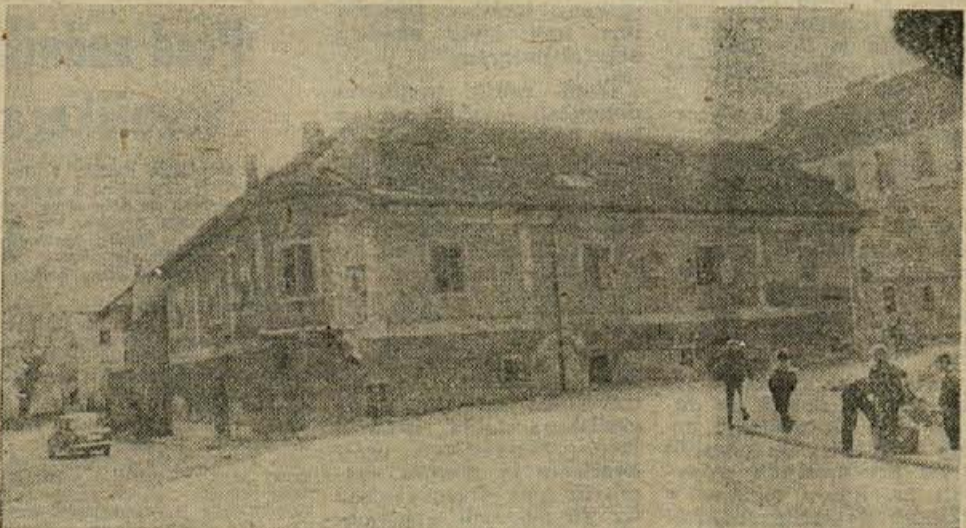
MALI OGLASI V NAŠEM LISTU VAM PRINESEJO ZANESLJIV USPEH!

Lepa razstava v Kostanjevici

V soboto zvečer so na Lamutovem razstavišču v Kostanjevici ob navzočnosti domačinov ter gostov iz Brežice, Novoga mesta, kartuzije Pleterje in Krškega odprli razstavo 35 risb Franca Kavčiča, vidnega predstavnika klasicizma na Slovenskem. Goste in domačine je pozdravil upravitelj kostanjeviške šole Lado Smrekar, nakar je slikarja predstavila kustodinja Narodne galerije iz Ljubljane Polonca Kokalj. Gostja iz Ljubljane je že dopoldne pokazala 90 prekrasnih diapozitivov mladini kostanjeviške šole, ko ji je predavala o »Umetnosti na Slovenskem v 19. stoletju«.

Kakor smo zvedeli, so obiskali v soboto Kostanjevico ter njene galerije in znamenitosti tudi predstavniki republiškega sveta za kulturo; razen uslužbencev in članov sveta je bil z njimi tudi sekretar Miloš Poljanšek. Gostje so si z velikim zanimanjem ogledali dragocene zbirke v Kostanjevici ter se sez-

nanili z načrti za nadaljnji razvoj posameznih galerij in razstavišč. Razveseljuje je, da je kolektiv sveta za kulturo pokazal izredno zanimanje tudi za obnovitvena dela na Lamutovem razstavišču, ki ga bodo začeli v kratkem popravljati. M. K.

Danes popoldne bodo v Valvasorjevi hiši v Krškem ob 15. uri odprli zanimivo razstavo: »PRORACUNI SPODNJEPOSAVSKIH OBČIN NEKOČ IN DANES.« Iz lokalne muzejske zbirke bodo izbrali poučne dokumente o gibanju proračunske potrošnje občin v Spodnjem Posavju pred stoletji in danes. — Razstava bo odprta 14 dni; za skupinske obiske je pripravljeno vodstvo po razstavi

TUDI ZADNJA SEJA: DELOVNI SESTANEK

»V imenu vseh naših se odbornikom, predsednikom svetov, republiškim poslancem, zlasti še poslancu Ludviku Golobu zahvalil za njihovo sodelovanje v občinski skupščini,« je po plodni razpravi na 21. skupni seji obeh zborov občinske skupščine v Trebnjem 23. marca spregovoril predsednik Ivan Gole. Približno take besede je za odbornike, ki so se na tej seji poslovili od skupščine, pripravil predsednik ObO SZDL Tone Zibert, rekoč: Odborniki, ki vam poteka dveletna mandatna doba, ste v skupščinskem delu pridobili bogate izkušnje. Prepričan sem in upam, da hoste s svojim izkušnjami znali obogatiti delo samoupravnih organov na terenu, kjerkoli že hoste delali.

Seje, ki je bila v novi skupščinski dvorani v stavbi občinske uprave, so se udeležili tudi predsedniki svetov, predstavniki družbeno-političnih organizacij in republiški poslanci: Ludvik Golob, Branko Grahek in Uroš Ruprecht. Čeprav je bila to zadnja seja za polovico odbornikov, ki jim je potekel mandat, je bila eden najboljših delovnih sestankov občinske skupščine, ne pa poslovilno zborovanje. Da je bilo tako, je bil seveda glavni razlog sejni dnevni red, ki je bil zelo pester in

se po zanimivosti ni razlikoval od prejšnjih.

Odborniki so si dali duška zlasti v razpravi o izgubah v kmetijstvu. Zavrnilo so sanacijski načrt KZ Trebnje s pripombo, da je načrt s sedanjo obliko in vsebino le zgolj zgodovina izgub, manj pa predlog za tako gospodarjenje v kmetijstvu, ki bi »pridelal« čim manj izgub! Tako bo sanacijski načrt kmetijske zadruge znova na dnevnem redu na prvi seji nove skupščine. Dokler tak načrt ne bo predložen skupščini, občina

zadrugi ne bo dala poroštvene izjave za najetje sanacijskega kredita.

Načelnik oddelka za med-občinske inšpekcijske službe Franc Kotnik je v obrazložitvi poročila o lanskem delu inšpektorjev v trebanjski občini med drugim poudaril, da se je po zaslugi inšpekcijskih služb že marsikaj izboljšalo. Dodal je tudi, da je oddelek dobil še inšpektorja za elektro-energetsko področje, ki je do zdaj delal v okrajni inšpekciji. Ko so v razpravi ugotavljali velike izgube zaradi nesreč pri delu in obolenj, so predlagali, naj bi delovne organizacije posebej nagrajevale vse, ki bi kakorkoli vplivali na zmanjšanje teh izgub.

Odborniki so nato brez razprave dvignili roke za ustanovitev občinskega sklada za osemenjevanje, gasilskega sklada, sklada za preživilniško varstvo kmetov in sklada za negospodarske investicije ter pristali na prenos sred-

stev ukinjenega občinskega sklada za varstvo otrok in kmetijskega sklada v občinski proračun.

Po seji je bilo v zadrugi dvoranj tovariško srečanje. S tem se je dejansko končala dveletna mandatna doba poloviči odbornikov občinske skupščine.

Posojilo za mokronoški vodovod

Občinska skupščina v Trebnjem se je 23. marca odločila, da si bo pri skladi za zidanje stanovanjskih hiš SRS izposodila 50.000.000 dinarjev, ki jih bodo porabili v drugi etapi gradnje mokronoškega vodovoda. Posojilo bo treba vrniti v 30 letih.

Novi sodniki porotniki

Na predlog ObO SZDL je občinska skupščina v Trebnjem imenovala 46 sodnikov porotnikov za občinsko in okrajno sodišče. Nove porotnike je imenovala zato, ker se je mandatna doba dosedanjim iztekla.

Tako in drugačno blago – pod inšpektorjevimi drobnogledom

Pred nevihto bijejo plat zvona. Ponekod bijejo tudi zato, da bi za vekomaj odpodili hudo uro. Ko bi se mogli s kakšnim cingljanjem odkrižati inšpektorjev! – Inšpektor pride vedno nepričakovano. Kadar pride v trgovino, prodajalci kar okamenijo. Okamenijo zlasti tam, kjer je bil inšpektor res potreben. Taki navadno pravijo, kako »neživljenjski« so inšpektorji.

Trebanjsko občino je tržni inšpektor lani večkrat prekrmaril podolgem in počez. Bil je v trgovinah, gostilnah, pri obrtnikih, v podjetjih družbene sektorja, pri zasebnikih in sušmarjih. Na »licu mesta« je bil 170-krat!

Lov za prekrški je bil uspešen: 55 kršiteljev je prijavil sodniku za prekrške, 9 pa javnemu tožilstvu. Mandatno je kaznoval 39 krivcev, ki so morali plačati 90.000 dinarjev globe. Zaključna bilanca za leto 1964: 103 kaznovani!

V prodajalni štev. 2 v Trebnjem je inšpektor ugotovil, da je MERX iz Celja dobavil 40 zavitkov margarine, ki je bila nekaj dni prestara. V mokronoški prodajalni mesa pa je pokusil dvomljivo dobro salamo in po izvidu 19 kg take salame izločil.

V gostilnah je inšpektorjeva žilica predvsem ugotavljala, ali je vino, ki ga točijo pivcem, zdravo, naravno ali ima kanček samorodnice in drugih primesi. Izločiti je bilo treba nekaj nad 600 litrov pokvarjenega vina in dvoje takih vin, ki sta dišala po samorodnici. Posebej pa se je inšpektor zanimal za tiste, ki so vino prodajali spod rokova.

Maja odprt še tretji hlev

V Martinji vasi ima trebanjska kmetijska zadruga dva povsem urejena hleva, tretjega pa bo odprla v maju. Za pitališče pridelujejo krmo zdej še na 432 ha, ko pa bo to delalo s polno zmogljivostjo, bodo potrebovali še okoli 270 ha zemlje. Zadruga bo te površine pridobila tudi zato, da bi lahko uvedla smotrnejše kolobarjenje na polju ter izvedla agro in hidromelioracijska dela za pridelovanje kvalitetne krme. Pitališče osnovno mehanizacijo že ima, nima pa še strojev za spravilo kvalitetne krme. Sedanjo ročno nalaganje krme na traktorske prikolice dela hudo podražji.

Nesreče pri delu (ali na poti do delovnega mesta) so terjale lani 4.005 delovnih dni, poškodovale pa se je 246 delavcev. Največ nesreč je bilo v KEMO-OPREMI in LITOSTROJEVEM obratu in sicer 93. Zaradi »bolniških« je bilo izgubljenih 18.918 delovnih dni, bolovalo pa je 1.890 delavcev (od 1.911 zaposlenih). »Bolniško« je povprečno enkrat »izkoristil« vsak zaposleni.

Lahkomiselno zapravljeni milijoni

Zaradi nesreč pri delu in obolenj v letu 1964 se je narodni dohodek trebanjske občine zmanjšal za skoraj 89 milijonov.

Nesreče in bolezni so bile najbolj pogostne v pomanjkljivo urejenih in opremljenih delovnih organizacij, predvsem pa tam, kjer so delovni pogoji najslabši. Inšpektorji medobčinskih inšpekcijskih služb so stalno preganjali take pomanjkljivosti oziroma prekrške, vendar je bil uspeh odvisen le od možnosti in pripravljenosti (oz. poslušnosti) delovnih organizacij, da rešijo ta vprašanja. Kjer se niso hoteli potruditi in so zanemarjali to področje, so se navadili velikih števil, tudi pri izgubah. Naposled pa se je treba vprašati: doklej se lahko povečujejo izgube takšnega izvora? Bo družba res lahko vzela toliko iz svojega žepa, da bodo ozdravljene stare rane zaradi lahkomišelnega početja tistih, ki mislijo, da tako stanje lahko še traja?!

»Čekinček« na tekočem traku?

Polobrtiška in nenačrtna proizvodnja chipsov (»čekinčka«) v miremskem obratu GREDA je navrgla lani namesto dobička več milijonov dinarjev izgube

To ugotovitev Službe družbenega knjigovodstva so v tre-

Jelševsko območje letos razsvetljeno

Na Jelševcu in v drugih okolišnih vaseh so se vsi kot eden odločili, da letos napelejo v hišah elektriko. Prišpevali bodo 226 drogov in izkopali jame, do zdaj pa so že plačali načrte za elektrifikacijo in nakazali 912.000 dinarjev za začetna dela. Občinska skupščina bo njihovo prizadevnost podprla tako, da bo preskrbela 6.000.000 dinarjev posojila. Resne priprave kažejo, da se bodo elektrifikacijska dela kmalu pričela.

banjski kmetijski zadrugi, katere proizvodni obrat je GREDA, temeljito pretresli. V sanacijskem načrtu, o katerem je 23. marca razpravljala tudi občinska skupščina, so zapisali, da bi mogel obrat ob primernih ukrepih v bodoče poslovati brez izgub, da bi mogel več proizvajati in poceniti svoje izdelke.

Kot na splošno ugotavljajo, bi GREDO rešila avtomatska proizvodna linija, se pravi ocvrt krompirček na tekočem traku. Zato bi morali dobiti stroje z zmogljivostjo 400 kg na uro. Ti bi z manjšimi adaptacijami prostorov in drugimi potrebnimi opravili veljali okoli 100.000.000 dinarjev. GREDA bi lahko pridobila desetkrat več chipsov, ne da bi sprejela nove delavce. Izračunali so, da se vrednost proizvodnje povečala od 73 na 768 milijonov dinarjev, kilogram »čekinčka« pa pocenil za najmanj 400 dinarjev. Stroške bi zmanjšali tudi s tem, da bi namesto dragih vrečk uporabljali potiskano cenejšo celofansko folijo.

Seveda je trenutno najvažnejše vprašanje, ki ga načelnjajo tako v zadrugi kot pri občinski skupščini, zadeva s sredstvi, zlasti še, ker vidijo rešitev le s kreditno pomočjo. Zadruga namerava priti do potrebnih kreditov čimprej, ker se bo le tako možno izvele iz težav. Tudi potrošnikom je veliko do tega, da se GREDA primerno opremi, ker bi radi priljubljeni »čekinček« kupovali ceneje, kot ga zdaj.

Sanacijski načrt Kmetijske zadruge Trebnje znova pred občinsko skupščino!

Ne 81 in pol, temveč 107 milijonov dinarjev izgub v KZ Trebnje – Prvi sanacijski načrt KZ zavržen – Saniranje izgub v kmetijstvu znova v obravnavi na prvi seji občinske skupščine.

Občinska skupščina v Trebnjem je 23. marca umaknila sklep, da dá poroštveno izjavo na posojilo, s katerim bi kmetijska zadruga sanirala izgube. Poroštvene izjave na tako posojilo pa ne bo dala vse dotlej, dokler zadruga ne bo predložila sanacijskega načrta, ki bo zagotavljal donosnejše poslovanje.

Ob koncu leta 1964 je trebanjska zadruga ugotovila 81.504.000 din primanjkljaja. V sanacijskem načrtu, ki ga je občinska skupščina prejšnji teden ocenila kot zgodovino izgub in ga kot takega ni sprejela, so navedeni razlogi, spričo katerih je bila kmetijska dejavnost deficitarna. Na več mestih je podčrtano, da so ti razlogi objektivne narave, ki da niso – kot tudi drugim kmetijskim organizacijam – dovolili zadrugi sproščeno dihati. V okviru tega se je trebanjska zadruga srečevala s precej nesposobnim sistemom cen, kreditno politiko in podobnim in zavoljo tega ni mogla narediti poštenega koraka naprej. Neizgrajenost zadruga bi bila torej poglavitni razlog za poslovanje z izgubo.

Kakor so poročali na seji občinske skupščine, pa lanske izgube v kmetijski zadrugi niso take, kot jih prikazuje

zadruga sama, ampak znatno večje. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva znaša lanski primanjkljaj 107 milijonov dinarjev, pri čemer so vsote tudi razne dvomljive terjatve. Značilna je ugotovitev SDK, da je zadrugi zapadlo 4.000.000 din regresna na umetna gnojila, ker ni pravočasno vložila zahtevka! Prav tako je značilno, da so skoraj vse njene poslovne enote gospodarile z izgubo, tako poselstva, mehanična delavnica, menza in celo kreditno hranilni odtok. Vse to kaže, da je bila organizacija poslovanja v zadrugi na zelo nizki stopnji, čeprav ima ta zadruga razmeroma zadovoljivo število strokovnjakov.

Kazno je, da so se izgube povečevale tudi zavoljo neodgovornega dela posameznikov, vendar direktor zadruga na seji ni znal odgovoriti na vprašanje odbornikov, če je bil kdo klican na zagovor

zaradi osebne krivde. Odborniki so ugotavljali, da je zadruga nekaj izgub res podedovala od prejšnjih zadrug, iz katerih je nastala, vendar pa ne more biti opravičljivo kalkuliranje proizvodov na pamet v obratu GREDA. Značilno je tudi, da ni obveljala nobena kalkulacija, ki so jo naredili na začetku leta, spreminjali pa je med letom niso.

Vsi, ki so za napredek kmetijstva v trebanjski občini, zlasti še občinska skupščina, pričakujejo, da bo zadruga izdelala in predložila boljši sanacijski načrt, kot je bil ta, ki so ga odklonili. Pričakujejo zlasti, da bo poleg poostrejših ukrepov za izboljšanje osebne odgovornosti dan ustrezen predlog za saniranje izgub in nakazana pot v gospodarnejše poslovanje. Kakšen bo ta sanacijski načrt, bo možno zvedeti že na prvi seji nove skupščine, ki se bo sestala prve dni aprila. Menijo, da zadruga tokrat ne bo zamudila roka in pravočasno dostavila načrt skupščini, kot je domenjeno. Z dostavo načrta, ki so ga odborniki ocenili kot seštevček vzrokov za izgube in izgub, je namreč zadruga precej zakasnila.

SELA-ŠUMBERK: nov gasilski mladinski dom

V Selih-Sumberku so domači gasilci in mladinci s prostovoljnim delom in prispevkom zgradili dom, ki obsega 160 m². Zdej imajo klubsko sobo in pisarno, dokončati pa morajo še gasilsko orodjarno in dvorano, ki bo namenjena vsem družbenim organizacijam. Čeprav dvorana še ni zgrajena, je organizacija SZDL v njej že imela proslavo dneva žena. Nastopili so učenci osnovne šole z igro »Mati in pastorka«. Program je bil živahen in so ga gledalci navdušeno sprejeli.

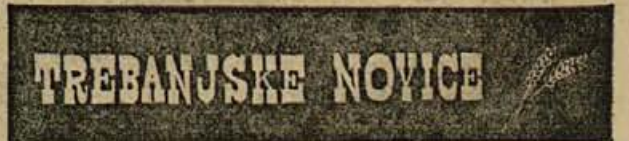
Za dokončno dograditev dvorane in orodjarne so gasilci pripravili nabiralno akcijo, v kateri so prispevali vaščani

Sela-Sumberka, Orlake in Zavrri ter iz sosednjih vasi Gombišče in Vel. Dole. Nabrali so 40 m³ iglavcev in listavcev. ObS Trebnje jih bo skušala oprostiti gozdne takse.

V imenu gasilske in mladinske organizacije se vsem vaščanom zahvaljujemo za pomoč pri izgradnji doma!

MIRNA: težave s sredstvi?

Kot obljubljajo, bodo »Mercatarjevo« trgovino v novem stanovanjskem poslovnem bloku na Mirni kmalu uredili. Kaže, da je pomanjkanje sredstev edina ovira, da bloka še niso uredili in odprli trgovine.

Iz predzgodovine Novega mesta

2

Sledove prazgodovinskega fužinarstva so odkrili tudi v Novem mestu: pri gradnji dolenske železnice leta 1893. Pod sedanjim postajnim poslopjem v Bršlinu so takrat zgradili majhno hišico, v katero so namestili vodno črpalno. Pri kopanju temeljev za to hišico so našli prazgo-

beni red ilirskih plemen. V starejši železni dobi pri Ilirih ni več socialne enakosti. Tedanja družba se že deli na bogate in revne, na vladajoče in podložne. Na eni strani rodovni prvaki in plemenski knezi, ki so v slučajni vojne nevarnosti tudi vojaški poveljniki, na drugi strani pa

niki ohranili na bronastih zmagalnih vedricah — situ lah, ki so v tistem času predstavljale nagrado in priznanje v bojnih igrah kot danes pokali pri športnih tekmovanjih. V grobovih ilirskih vojakov najdemo celo luksuzne predmete, uvožene iz grških sredijskih kolonij, kar po novcu kaže, kako široko so bili razporejeni trgovski stiki tedanjega časa.

Vsa ta dogajanja se najlepše odražajo v grobovih tednjega časa, ki so nam še vedno glavna opora za poznavanje te čobe. Doslej so svoje mrtve sežigali, njihov pepel pa v žarah zakopali v zemljo.

Velike spremembe v gospodarstvu in družbenem življenju so narekovale tudi spremembe pri obredu pokopavanja. Odslej naprej pokopavajo Iliri svoje mrtve nesežgane, na njihove grobove pa začne nasipavati zemljo — nastajajo gomile. Število pokopov v posameznih gomilah je dokaj različno, kot se gomile tudi že na zunanji različujejo po velikosti. Lahko je gomila nasuta samo za enega ali dva pokojnika, lahko je družinska grobnica z več pokopi, običajno pa najdemo v gomilah še dosti več grobov.

Največje med njimi v Stični in na Magdalenski gori so prekrivale nad dvesto grobov! Te ogromne gomile so podobne majhnim gričkom, saj merijo do 7 m v višino in nekaj deset metrov v premeru. Take velike gomile so pripadale celim rodovni skupnosti. V velikih gomilah običajno najdemo bogat »knežji« grob velikaša s čelado ali celo z oklepom, sulicami, sekirami, z okrašenim kotličkom, pasno spono in z več glinastimi posodami, v katere so dajali popotno hrano umrlemu. V bogatih ženskih grobovih pa najdemo veliko število zaponk, zaplestnice in nanožnice, ogrlice iz baltiškega jantarja, stekla in bronu. K nogam so jim položili številne posode. Plemenske velikaše so pogosto pokopali skupaj s konjem v polni bojni opremi.

Taka gomilna grobišča z bogatimi najdbami pozna tudi Novo mesto, čeprav danes gomil zaradi izkopavanja in raznih zazidav ne moremo več videti. Pokopališča starih Ilirov v Novem mestu so bila na več mestih: eno je bilo na Marofu severno od današnjega Kettejevega drevoreda,

drugo, večje, je bilo v Kandiji na obeh straneh današnje Kristanove ceste in na Znančevih njivah, tretje pa v Smolovi hosti v Ragovem. Gomile na Marofu je leta 1894 prekopal Jernej Pečnik. Izkopanine pa poslal v muzej na Dunaj. Leta 1905 je Walter Smid prekopal dve gomili v ragovski hosti in v eni izmed njih odkril grob ilirskega veljaka, ki je bil pokopan skupaj s svojim konjem. V grobu je našel lepo izdelano bronasto konjsko opremo, ob okostju moža pa dve lepi bronasti vedrici. Gradivo je v ljubljanskem muzeju.

Najdragocenejše izkopanine pa izvirajo iz gomile ob Kristanovi cesti na področju nekdanjega stadiona. Tu so tik pred drugo svetovno vojno ravnali zemljišče za stadion in pri tem našli na grobove. Med različnim gradivom so našli tudi znameniti bronasti oklep, ki je sedaj razstavljen v Dolenjskem muzeju. Nedvomno je bil to grob ilirskega kneza, ki so ga pokopali okrog leta 600 pred n. št. Priporočim naj še, da

Ilirski vojaški poveljnik v bojni opremi — rekonstrukcija po najdbah iz Novega mesta (risal F. Stare)

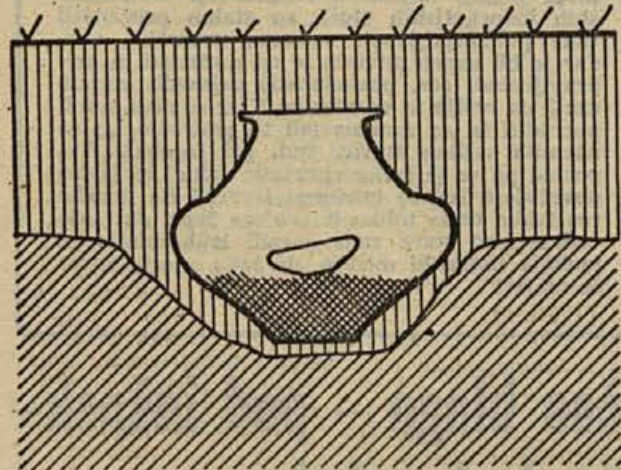
jalci že izžepali, zunanji vzrok pa — Kelti. Bojevitost krdela Keltove so zapuščala svojo pradedovino v Franciji in Porenju in v naglih sunkih so začeli prodirati po vse-

odkriti na Marofu. Pri izkopavanju so opazovali zanimiv običaj, da so Kelti večkrat pepel svojih mrtvih pokopali v že obstoječe ilirske gomile. Tako najdemo v taki gomili pokopane starejše Ilire in mlajše Kelte.

V 1. stoletju pred n. št. se naseli na Dolenjsko novo keltsko plemo — Latobiki, ki se pri rimskih pisarjih in na rimskih napisnih kamnih večkrat omenjajo. Obširno grobišče teh Latobikov je bilo odkrito in delno odkopano v Novem mestu pri gradnji nove ceste v Bršlinu pod Marofom (današnja Ljubljanska cesta) leta 1890, nato leta 1902 ob gradnji poslopja okrajnega glavarstva (sedaj poslopje občinske skupščine), leta 1936 pri preurejanju opuščene starega pokopališča v park in končno še enkrat leta 1954 s širjenjem cestišča pri poslopju okrajja (Beletov vrt). Te najdbe nam povedo, da so že pred prihodom Rimljanov v naše kraje pokopavali svoje mrtve na pokopališču južno pod Marofom na prostoru od zgradbe občinske skupščine do sedanje nove pošte.

Pod Rimljani

Dolenjsko osvoje Rimljani v svojih prodiranjih na vzhod proti koncu 1. stoletja pred n. št. Rimskim osvajalcem se domorodna združena plemena Ilirov upro v silnih naporih leta 6 po n. št.

Način pokopavanja v prazgodovini na Mestnih njivah: v veliko žaro so dali pepel umrlega, nanj pa položili skledo s hrano

dovinsko talino peč za železo, v njej pa še obilo žilindre. Poleg te peči so odkrili še ostanke nekdanje kovačnice, v kateri so našli precej železnih žebeljev, ki so jih očitno izdelovali v tej kovačnici. Nov način življenja, ki si ni na novih gospodarskih temeljih, vpliva tudi na druž-

množica kmetov, pastirjev in rudarjev. Vse bolj in bolj se kopiči bogastvo v rokah posameznikov. Na gradiščih pripravljajo velikaši po grških vzorih svečane pojedine, združene z obrednimi daritvami, s tekami, z rokoborbami in s svečanimi sprevodi. Vse te prizore so nam ilirski umet-

Samo še pet dni do začetka proslav

Pripravljalni odbor za proslavo se te dni ukvarja z zadnjimi podrobnostmi. Osvetliti nameravajo z reflektorji mestna vrata in rotovž, na hrib pri Ragovem logu in Marof pa postaviti velike osvetljene napise.

Te dni naj bi tudi meščani postorili še zadnje okrog hiš in po vrtovih, da bo mesto lahko dostojno dočakalo svoj šeststoti rojstni dan. Pometene ulice in pločniki, umite šipe, pospravljene smeti in drugo lahko precej izboljšajo vtis, ki ga bodo o mestu imeli tuji in gostje. Da ne bi kdo rekel, da niti vsakih sto let ne moremo pospraviti mesta, kot je treba!

Daritveni bronasti kotliček iz ilirske gomile v Novem mestu

so bili v Jugoslaviji najdeni doslej komaj trije taki oklepi: dva v Stični in tretji v Novem mestu. Po vseh teh imenitnih najdbah sodeč, je bilo Novo mesto v starejši železni dobi zelo važen ilirski center, ki po pomembnosti ni zaostajal za onimi v Smarjeti, Stični in na Vačah. Smel trdim, da je Novo mesto doseglo svoj največji pomen sredi prvega tisočletja pred našim štetjem!

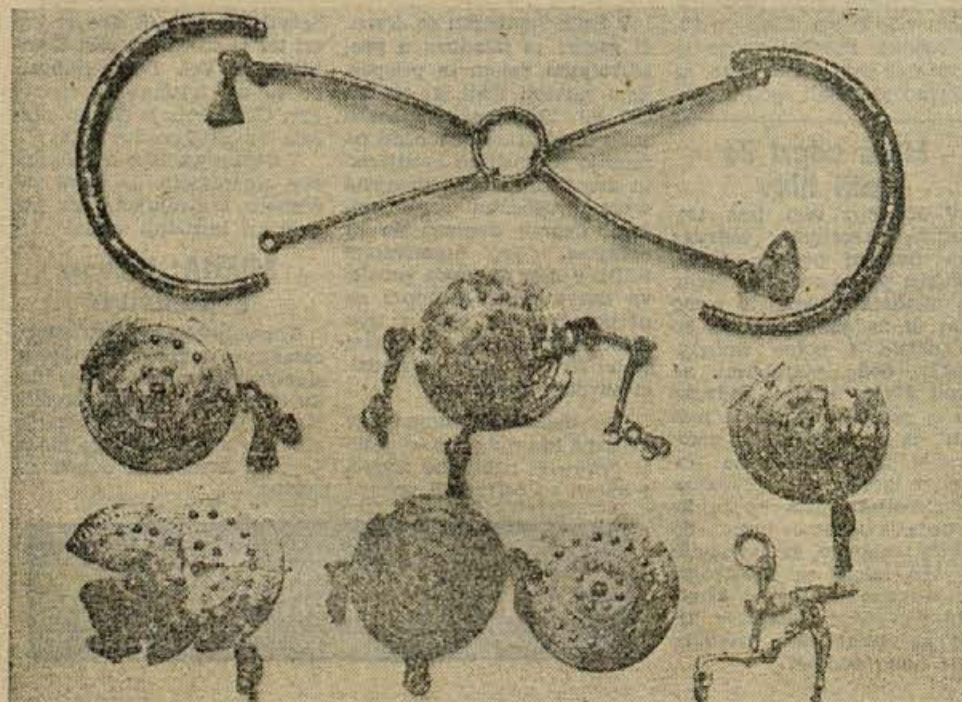
Mlajša železna doba

Bujnemu razcvetu in ustvarjalnemu višku ilirskih plemen na Dolenjskem sledi po letu 400 doba stagnacije in počasnega usihanja. Vzrokov za to je gotovo več. Notranji vzrok je ta, da so se ustvar-

Evropi. Čeprav maloštevilni, vendar dobro oboroženi in hitro gibljivi konjeniki so postali strah in trepet staroselcev na Balkanu in v Italiji. V 3. stoletju se utrdi tudi pri nas na Dolenjskem keltsko plemo Tauriskov. O tem nam pričajo številne najdbe iz Mokronoga, Smarjete, Valične vasi in drugod. Najdbe v Novem mestu iz tega časa so še redke. Seveda Keltove samih ni bilo prav veliko, zato govorimo le bolj o latenski (po najdišču La Tène v Švici) kulturi, ki so jo domači Iliri polagoma prevzemali in sčasoma stopili v ilirsko-keltsko kulturo. Značilne najdbe iz tega časa so svojevrstno oblikovane zaponke-fibule, ki so pogostokrat narejene iz železa, in dolgi dvorezni meči, skovani iz dličnega jekla. Grobovi iz mlajše železne dobe so bili

Rekonstrukcija konjske opreme (po W. Smidu)

Del konjske opreme, ki je bila izkopana v ilirski gomili leta 1905 v Novem mestu

ŠESTSTO LET NOVEGA MESTA

Ko zapiramo staro in odpiramo novo banko

(Nadaljevanje s 1. str.)

enoto ima v Novem mestu, v Metliki in v Trebnjem pa ekspozituri.

Bančni delavci in samoupravljanje

Opisano delo je v KB Novo mesto opravljalo lani 34 bančnih delavcev, po sistematizaciji pa so bila 4 delovna mesta nezasedena. 34 članski kolektiv je opravil lani 62.387 delovnih ur, 11.374 delovnih ur (15 odst.) pa je odpadlo na bolezenske, redne in študijske dopuste ter državne praznike. Strokovni sestav kolektiva je takšen: 2 imata visoko, 15 srednjo, 12 nepopolno srednjo, 3 nižjo izobrazbo, 2 pa osnovno šolo.

Stipendirajo enega študenta na visoki in 2 na srednji šoli, pa tudi člani kolektiva se marljivo izpopolnjujejo. Zgolj dolgoletna praksa v bančni službi ne zadošča več. Lani je končal en delavec izredni študij na srednji, 1 pa redni študij na ekonomski srednji šoli. 5 delavcev študira izredno na višji ekonomski komercialni šoli v Mariboru, 2 pa sta opravila lani strokovne izpite. Za stipendije so porabili lani 392.000 din, za izredni študij pa 629.000 din.

Organi družbenega in delavskega samoupravljanja

V KB delujeta dve vrsti samoupravljanja: družbeno in delavsko. Družbeno uveljavljata upravni odbor in izvršni odbor. Prvi ima 15 članov in je sestavljen iz 13 predstavnikov, ki so jih imenovali ter občine samoupraviteljske ter iz dveh predstavnikov KB, izvršni odbor pa ima 7 članov; med njimi je 5 članov upravnega odbora in 2 predstavnik KB. Upravni odbor je imel lani 6 izvršni pa 25 sej.

Svet delovne skupnosti banke je organ delavskega samoupravljanja. Vanj je kolektiv izvolil 13 članov. Svet je razpravljal o tarifah bančne provizije, o pravilniku o obrestnih merah, o sistematizaciji in statusu banke ter o pravilniku o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov. Upravni in izvršni odbor pa sta razpravljala in odločala o poslovnih politiki banke.

Poostrene mere za kreditiranje

Ze predlani se je začela kreditna politika zaostrovati, da bi stabilizirali gospodarstvo. V zvezi s splošnimi navodili je novomeška KB lani dodeljevala bančne kredite samo gospodarno utemeljenim zahtevkom. Kredite so koristniki lahko uporabljali samo v namene, za katere so bili odobreni, prelivanja obratnih sredstev za investicije pa banka ni dopuščala. Odobraval je kredite za promet z blagom, za zaloge in za določene posle.

Predpisi so zahtevali, da banka uporabi najmanj 20 odst. svojih sredstev za kreditiranje obratnih sredstev; poostreni so bili pogoji za vlaganje sredstev poslovnih skladov delovnih organizacij v vezane depozite, obveznice in blagajniške zapise. Obvezna rezerva poslovnih bank pri NB je bila po-

večana od 20 na 30 odst., omejena pa so bila tudi sredstva, namenjena kreditiranju investicij.

Občasni krediti za nakup in prodajo blaga so bili v zvezi s tem skrajšani od 3 na 2 meseca, kredite za sezonske zaloge pa so lahko odobraval samo za poljedelske pridelke, namenjene predelavi. Vse naštetje je lani še bolj zaostrišlo pomanjkanje kreditov za obratna sredstva in povzročilo v gospodarstvu nemalo težav. Kot bomo videli pozneje, delovne organizacije lanskim opozoril niso vzele dovolj resno. Še težje stanje v začetku 1965 nas opozarja, da bo treba v gospodarstvu bolj skrbeti za obratna sredstva in odlagati vse investicije, ki niso nujne.

Za 8 milijard in 42 milijonov din kreditov za obratna sredstva

Preko vsega lanskega leta je bilo pri KB Novo mesto odobrenih raznim koristnikom povprečno 8 milijard 42 milijonov din kreditov za obratna sredstva. 50,2 odst. teh kreditov je zagotovila KB iz svo-

kreditu pri trgovski mreži pa za nekaj več kot 248 milijonov din.

Premalo varčujemo!

Potrošniški krediti morajo biti po načelih gospodarnega poslovanja v ravnotežju s hranilnimi vlogami. Oglejmo si zdaj še hranilno službo.

Konec 1963. leta je imelo 19.746 vlagateljev pri KB Novo mesto 701 milijon dinarjev hranilnih vlog, konec 1964 pa 10.236 vlagateljev skoraj 734 milijonov din hranilnih vlog. Številno vlagateljev se je torej znižalo, skupna vsota privarčevanega denarja pa je za 32 milijonov din večja. Pri tem moramo upoštevati, da je bilo zaradi priključitve občine Crnomelj h KB Ljubljana prenesenih tja 1.330 vlagateljev z več kot 100 milijoni din hranilnih vlog. KB Novo mesto

delo poživiti. Če na koncu primerjamo hranilne vloge z odobrenimi potrošniškimi krediti, bomo ugotovili, da je potrošniških kreditov skoraj za 1 milijardo več kot privarčevanega denarja, kar pač ni razveseljivo.

Komunalka kot posrednik dolgoročnih kreditov za kmetijstvo

Pri posredovanju dolgoročnih kreditov za investicije v osnovna in obratna sredstva ter za premostitvene in občasne kredite v kmetijstvu, je komunalka uporabljala sredstva iz kreditnega sklada Jugoslovanske kmetijske banke, Splošne gospodarske banke, sredstva svojega kreditnega sklada, svojih bančnih sredstev ter stanovanjskih in drugih skladov občin Trebnje, Metlika in Novo mesto.

Iz kreditnega sklada JKB je bilo odobrenih za blizu 712 milijonov din raznih kreditov, tranše za 1964 pa so znesle 407 milijonov din (kreditni za živinorejske objekte v Draškovicu, Martinji vasi in Zalogu, za obnovo vinogradov na Vinomeru in Vidošičih ter krediti za kmetijsko opremo in odkup zemljišč). Iz ukinitvenega republiškega investicijskega sklada sta bila odobrena le dva kredita za 37 milijonov din kmetijski zadrugi Trebnje za podražitve pri gradnji in za udeležbo. Poleg tega so bili v 1964. odobreni kmetijskim zadržugam Novo mesto, Trebnje in Metlika 4 zahtevki za kmetijsko opremo v skupnem znesku 128 milijonov.

Investicijske naložbe so se povečale za 415 odstotkov

Lani odobreni investicijski krediti iz kreditnega sklada in bančnih sredstev komunalka so bili za 1 milijardo 965 milijonov din ali za 415,9 odst. večji kot v 1963. Konec 1964. je bilo pri komunalki odobrenih 52 posojil v skupni vrednosti 2 milijardi 816 milijonov din. Komunalka je poslovala pri tem pretežno z lastnimi sredstvi, saj je bilo najetih le za 937 milijonov 591 tisoč din posojil pri drugih bankah. Zavržen ni bil prav noben zahtevek; tranše za 1964 so znesle 2 milijardi 383 milijonov din, porabljenih pa je bilo za 2 milijardi 137 milijonov din.

4 milijarde 669 milijonov din investicij po panogah

Za investicije v osnovna sredstva je bilo lani odobrenih 3 milijarde 616 milijonov din, tranše za

1964 pa so znašale 1 milijardo 702 milijonov din. Preostanek so tranše in obveznosti za prihodnja leta. Poleg tega je komunalka odobrila Splošni gospodarski banki v Ljubljani kredit v znesku 690 milijonov din, za obratna sredstva je odobrila pri investicijskih kreditih še 315 milijonov din, pri Splošni gospodarski banki v Ljubljani pa je vpisala za 48 milijonov din obveznic. Če seštejemo vse to, dobimo zavidljivo številko 4 milijarde 616 milijonov din, celotna tranša za 1964. pa znesle 2 milijardi 253 milijonov.

1 milijarda 702 milijonov din, kar predstavlja tranšo za 1964 iz sredstev KB, namenjeno investicijam v osnovna sredstva, je bila po panogah razdeljena takole: 613 milijonov za industrijo (tovarna stekla, KRKA, IMV, BETI, NOVO-TEKS in OPREMALES), 82 milijonov za kmetijstvo (KZ Trebnje in Novo mesto), 100 milijonov za gradbeništvo (SGP PIONIR), 20 milijonov za promet (PTT podjetje), 29 milijonov za trgovino (ZELJEZINA in DOLENJKA), 25 milijonov za gostinstvo (Hotel grad Otočec), 145 milijonov za obrt (DANA Mirna, KEMOOPREMA Trebnje, KOVINAR Novo mesto in druga obrtna podjetja), 46 milijonov za gradnja stanovanj (Medobčinska zavarovalnica in IMV), 551 milijonov za zdravstvo (bolnišnica Novo mesto in Zdravstveni dom Trebnje), 7 milijonov 500 tisoč je bilo odobrenih za kulturno-socialno dejavnost, 75 milijonov pa podjetjem za zaloge surovin.

Odnosi s Splošno gospodarsko banko v Ljubljani

Tudi novomeška komunalka se je pridružila skupnim naporom za izgradnjo energetskih virov in rekonstrukcijo železarn v Sloveniji in je v ta namen odobrila Splošni gospodarski banki v Ljubljani za 690 milijonov din kreditov.

Splošna gospodarska banka v Ljubljani pomaga Dolenjski pri izgradnji tovarne ravnega stekla, pri kreditiranju kmetijstva in industrije, s precejšnjim delom iz ukinitvenega republiškega investicijskega sklada, manj pa iz bančnih sredstev, četudi so potrebe bile jasno razložene.

Ko že govorimo o njeni pomoči pri izgradnji tovarne ravnega stekla, ne moremo mimo tega, da je to investicijska republiškega pomena in da sodelujejo preko SGB v njej vse komunalka v Sloveniji.

Za 231 milijonov posojil iz ukinitvenih družbenih investicijskih skladov

V začetku 1964 so bila po ukinitvi družbenih investicijskih skladov njihova sredstva iz občin Metlika, Trebnje in Novo mesto prenesena v KB. Vsega jih je bilo 367 milijonov 600 tisoč din (odobrena posojila, obveznice, udeležbe, stalna obratna sredstva). Tranše za 1964 so iz teh sredstev znesle 200 milijonov (84 milijonov je bilo odobrenih za osnovna sredstva, 78 milijonov 700 tisoč za udeležbe, 5 milijonov za vpis obveznic, 23 milijonov pa za stalna obratna sredstva). Iz teh sredstev je komunalka med letom odobraval tudi občasne kredite.

Iz drugih skladov občin (skladi gospodarskih rezerv, kmetijski, gozdni in zdravstveni investicijski skladi) je bilo lani odobrenih 98 milijonov posojil, porabljenih pa 91,3 milijonov.

Ne bi bilo odveč, ko bi ustanovili mešano DOLENJSKO KOMERCIALNO BANKO!

Iz poslovnega poročila KB lahko razberemo, da se je lani preloško skoznjo skoro 20 milijard dinarjev. Prihaja čas, ko se bo treba v zvezi z novim zakonom o bankah odločiti, ali bomo za dolenjsko področje ustanovili posebno banko. To bi bilo našemu področju gotovo v korist!

Po sklepu okrajne skupščine Ljubljana se ob njeni likvidaciji prenesejo skupna sredstva okrajnega investicijskega sklada v znesku okoli 14 milijard dinarjev v kreditne sklade komunalknih bank v Kranju, v Ljubljani in v Novem mestu. Novomeška komunalka je za občine Trebnje, Metlika in Novo mesto dobila s tem približno 1 milijardo 600 milijonov din sredstev, ki se po novem zakonu o bankah že smatrajo za skupni delež občin, vložen v banko. Kolikor izvršni svet Slovenije ne bo občutno poostrihl veznih pogojev za ustanavljanje bank in če bodo občine soustanoviteljice prenešle svoj občinski družbeni investicijski sklad in svoj delež v področnem okrajnem investicijskem skladu v novo banko, bi lahko Dolenjska dobila mešano komercialno banko. To pa je vredno tehtnega premisleka vseh delovnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti na Dolenjskem in v Spodnjem Posavju! Pri tem lahko vzamemo za zgled področje Gorenjske, ki je vse svoje sile strnilo okoli medobčinske komunalkne banke v Kranju.

jih bančnih sredstev, za preostalih 49,8 odst. pa je najemala kredite pri NB.

Neodplačani, začasni krediti za obratna sredstva so se lahko lani po posebnem odloku spremenili v kredite za trajna obratna sredstva. Delovne organizacije so morale izjaviti, da jih bodo odplačale iz čistega dohodka v 10 letih. Lani je bilo na ta način z vveznimi predpisi izpremenjenih v trajne kredite za obratna sredstva 896.000.000 din (v industriji 824 milijonov, v prometu 25 milijonov, v obrti 37.700.000 ter v kulturno-socialnih dejavnostih 10 milijonov).

Kreditov za trajna obratna sredstva je bilo 1. januarja 1964 3 milijarde 516 milijonov, konec leta pa 3 milijarde 373 milijonov, torej za 142 milijonov manj. Občasni krediti za obratna sredstva so se hkrati povečali za 1 milijardo 150 milijonov din ali za 63,7 % (za 429 milijonov v industriji, za 232 v kmetijstvu, za 278 v trgovini in za 109 milijonov v kulturno-socialnih dejavnostih, v drugih panogah pa za manjše zneske). Občasni krediti za obratna sredstva so bili konec leta sicer manjši od trajnih, kljub temu pa jih je bilo še vedno za 2 milijardi 958 milijonov din.

Leto 1964 je minilo v znamenju pritiska na potrošniške kredite

KB je nudila v letu 1963 za 969 milijonov 184.000 din potrošniških kreditov 6.820 koristnikom. Do konca lanskega leta se je znesek povečal za 775 milijonov 483.000 din ali za več kot polovico. Tako je bilo konec 1974 pri KB Novo mesto 9.807 koristnikom odobrenih 1 milijarda 684 milijonov potrošniških kreditov. Od tega je imelo 427 potrošnikov za 17 milijonov 302.000 din kreditov iz prejšnjega leta, 5.615 potrošnikov je najelo 1 milijardo 99 milijonov din potrošniških kreditov na novo neposredno pri KB, 3.765 potrošnikov pa 468 milijonov 358.000 din kreditov pri trgovski mreži. Potrošniški krediti pri KB so se povečali za blizu 598 milijonov, potrošniški

je sicer pridobila lani 1.131 vlagatelj na novo, toda h KB Ljubljana prenesenih vlagatelj ni uspela nadoknadi.

V 1963 je bila povprečna vloga na vlagatelja 65.335 din, lani pa 71.680 din; razen tega je bilo lani vplačano na hranilne knjižnice 542 milijonov 548.000 din, varčevalci pa so dignili 410 milijonov 157.000 din iz hranilnih knjižic.

Sorazmerno malo je vezanih vlog na odpovedni rok, ko vlagatelj izjavi, da določeno čas privarčevanega denarja ne bo dvigal. Takšnih vlog je bilo samo 52 za skupno 30 milijonov din ali 28 odst. več kot 1963.

Ugotoviti je treba, da hranilna služba pač še ni razvita tako kot bi bilo želeto in da bi moral njen odbor v prihodnje z raznimi sodobnimi propagandnimi prijemi svoje

PROGRAM PRIREDITEV OB DNEVU USTANOVITVE NOVEGA MESTA

6. aprila, na predvečer dneva ustanovitve: ob 18. uri — v glavni dvorani Dolenjske galerije rastava Božidarja Jacka, Partizanska grafika, nato v mali dvorani Dolenjske galerije: razstava dokumentov in zgodovinopisja Novega mesta

ob 20. uri — slavnostna akademija v Domu kulture v Novem mestu

Program:

1. Slavnostni govor univerzitetnega profesorja in akademika dr. Franca Zwittera: Ob šeststoletnici Novega mesta
2. Moški pevski zbor Dušan Jereb zapoje 6 pesmi
3. Nastop ljubljanskega sindikalnega simfoničnega orkestra z vokalnimi solisti ljubljanske opere

7. aprila, na dan ustanovitve:

ob 9. uri — slavnostna seja občinske skupščine v Domu kulture

ob 10. uri — ogled razstav v Dolenjski galeriji

ob 11. uri — otvoritev novega kirurškega, otroškega in rentgenološkega oddelka pri Splošni bolnišnici v Novem mestu

Poslopje komunalkne banke v Novem mestu

Topliška knjižnica v novih prostorih

Prosvetno društvo v Dolenjski Toplicah, ki je pred kratkim slavilo 60 letnico, ima za kulturni razvoj svojega področja velike zasluge. Res so ljudje zdaj mnogo bolj zaposleni kot včasih, pa vendar bi se tudi danes dalo najti še kaj časa za poživitev kulturne in prosvetne dejavnosti.

D. G.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Športni dan na učiteljski in ESŠ

V petek so imeli dijaki učiteljskega športni dan — orientacijski pohod po okolici Novega mesta. Enak pohod so imeli dan pozneje še dijaki ekonomske šole. Prvi del tekmovalja je bil v Ravovem logu, drugi del pa so dijaki imeli na Marofu.

Med posamezniki je na učiteljski šoli pri fantih zmagal Vidoš, pri dekletih pa Gradišarjeva. Pri ekonomskih sta bila najboljša Pirc in Jarčeva.

V drugem delu so tekmovala patrulje, ki so bile razdeljene v 4 tekmovalne skupine. V skupni ocnici je med učiteljskimi največ točk zbrala patrulja 2. a razreda, medtem ko je na ekonomski šoli bil najuspešnejši 3. a razred.

V bodoče bodo taki športni dnevi organizirani vsaj enkrat na leto, saj so vsestransko koristni.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja slovenski film »Dolina miru«: 3. 4. ob 10.00 uri v Gahraju; ob 13.00 uri na Dolžu; ob 15.00 uri v Stopičah; 4. 4. ob 10.00 uri v Skočjanu; ob 15.00 uri v Orehovicah; ob 19.00 uri v Otočcu; slovenski film »Na svojih zemljah«: 5. 4. ob 12.00 uri v 19.00 uri v Skočjanu; 6. 4. ob 19.00 uri v Smarjeških Toplicah — zdraviliščni; 8. 4. ob 13.00 uri v 19.00 uri na Dvoru, in slovenski barvni film »Srečno, Kečke«: 9. 4. ob 15.00 uri v 19.00 uri na Uršnih selih.

Kako bomo letos obračali dinar?

6,2 odstotka večji dohodek na prebivalca: 6 odstotkov višji življenjski stroški - Popraviti odnos do materialnih izdatkov v družbenih službah - 276 družin bo dobilo nova stanovanja

Čeprav bi moral biti družbeni plan za leto 1965 sprejet že ob koncu preteklega leta, se je njegova izdelava zaradi zakasnitve z zveznim in republiškim planom, pa tudi zaradi novih predpisov, ki v bistvu menjajo odnose v delitvi narodnega dohodka, zavlekla daleč v letošnje prvo četrtletje.

Družbeni plan, ki ga je v soboto sprejela novomeška občinska skupščina, teži k postopnemu prilagajanju razvoja gospodarstva in splošnih družbenih služb in tako tudi razvoju samoupravljanja. Sprejeti družbeni plan temelji na osnovnih odnosih, v katerih naj — kot pravi tovariš Kardelj na VIII. kongresu ZKJ — »številni faktorji družbenega dela zasnujejo in samostojno uresničujejo svoje razvojne proporce v skladu z materialnimi odnosi.«

Dohodek večji za 6,2 odst.

Družbeni plan predvideva, da se bo povečal obseg celotne proizvodnje in storitev v primerjavi s preteklim letom takole: v družbenem bruto proizvodu za 12,5 odstotka, v družbenem proizvodu za 7,1 odstotka in v narodnem dohodku za 7 odstotkov. Tako naj bi se tudi narodni dohodek na prebivalca v naši občini (v oklepaju republiško poprečje) dvignil od 460.640

(528.400) na 489.289 (572.700) dinarjev. Razlika 5 odstotkov med predvidenim družbenim bruto proizvodom in narodnim dohodkom je nastala zaradi povečanja cen reprodukcijskega materiala, ki se je podražil od leta 1963 za blizu 15 odst.

Najbolj bo povečala obseg proizvodnje industrija (za blizu 20 odstotkov), kar bo posledica uvajanja novih proizvodnih zmogljivosti, najmanj pa gozdarstvo in gradbeništvo. Povečana sečnja bi namreč škodljivo vplivala na lesne zaloge, ki jih danes predstavljajo le mladi in srednje stari sloji, v gradbeništvo, ki je lani doseglo skoraj 3 milijarde realizacije, pa je že to rekorden obseg proizvodnje.

Zelen signal za šolstvo

Družbene službe, ki še vedno zaostajajo za splošnim razvojem, bodo letos dobile znatno več sredstev kot lani. Največ denarja je namenjenega šolam in drugim vzgojno izobraževalnim zavodom. Tudi sredstva za novogradnje se bodo povečala, delno iz medobčinskega sklada za investicije v šolstvu, delno pa z republiškim posojilom za osnovne šole. Pričeli bodo graditi ekonomsko šolo v Novem mestu in osnovno šolo v Mirni peči.

V zdravstvu, ki je od vseh družbenih služb zadnja leta

najbolj napredovalo, bodo letos posvetili več pozornosti preventivni zdravstveni službi in urejanju ambulantnih prostorov. Tudi za socialno varstvo je letos namenjenih znatno več sredstev kot lani. Predvsem bo več denarja za razne oblike pomoči socialno prizadetim osebam in borem.

Na področju kulture in prosvete bomo skrbeli za načrtno izgrajevanje in urejanje prostorov za potrebe teh dejavnosti. Tu smo v zadnjih letih z minimalno lastno udeležbo dobili znatna sredstva iz republiških skladov in iz okrajnega proračuna.

Po družbenem planu bomo žrtvovali 8,3 odst. ustvarjenega narodnega dohodka za te službe. Ta delež bo omogočil povečanje materialnih izdatkov, ki so zdaj krepko zaostajali za osebnimi dohodki.

Kakor si postelješ, tako boš spal...

Vsa letošnja prizadevanja za dvig življenjske ravni so odvisna predvsem od pametne gospodarjenja. Če bo investicijska potrošnja ekonomsko utemeljena, če se bo torej investirani dinar pričel čim hitreje vračati, potem lahko pričakujemo, da bomo ujeli tudi povečanje življenjskih stroškov, ki po predvidevanjih republiškega zavoda za gospodarstvo v Sloveniji ne bo manjše od 6 odstotkov! Tako morajo samoupravni organi res dobro in odgovorno pretehtati, kako bodo obračali denar.

Delovne organizacije naj ne odpravljajo kategorije osebnih dohodkov izpod 30.000 dinarjev zaradi sociale in humanizma, temveč na podlagi večje produktivnosti dela. Rast osebnih dohodkov v nekaterih delovnih organizacijah žal ni vedno v skladu s produktivnostjo in večanjem skladov.

Letos bo predvidoma dokončanih 276 stanovanj, kar je za 88 odstotkov več kot lani. Urejena bo vrsta komunalnih in izdelana bo urbanistična dokumentacija. Za razvoj osebne potrošnje pa bo treba posvetiti več skrbi boljši oskrbi trga in zboljšati poslovanje trgovinskih, gostinskih in obrtnih storitvenih organizacij.

Svojo vlogo pri izvrševanju nalog družbenega plana bodo morale v polni meri odigrati tudi krajevne skupnosti in vse družbeno politične organizacije. Pristojni organi skupščine pa bodo morali neprenehno spremljati gospodarski in

splošni družbeni razvoj, poročati skupščini o morebitnih neskladnostih in predlagati ustrezne ukrepe za čim uspešnejši razvoj občine.

M. MOSKON

Športna dvorana — že junija!

Končno bodo tudi novomeški športniki dobili športno dvorano, ki si jo že tako dolgo želijo. Gradnja bo prevzelo beograjsko gradbeno podjetje, ki bo postavilo dvorano montažnega tipa. Oblika bo podobna znanemu ljubljanskemu Gospodarskemu razstavišču, le da bo dvorana za eno tretjino manjša. Beograjčani zatrjujejo, da bodo dela — začeli bodo še ta teden — končana v dveh mesecih. Torej: junija nova dvorana nad igriščem Bratstva in enotnosti!

Solidno in hitro očisti oblačila

KEMIČNA ČISTILNICA NOVO MESTO
Germova ulica 5

Volilo je 92,62 odstotka volivcev

Na petkovih volitvah za odbornike zbora delovnih skupnosti in na nedeljskih za odbornike splošnega zbora in kmetijske podskupine je 44 odbornikov dobilo svoje naslednike. Po prvih izračunih je za odbornike obeh zborov občinske skupščine glasovalo 92,62 odstotka vseh vpisanih volivcev. Če bi bile o pravem času odstranjene še nekatere napake tehničnega značaja, bi bil končni uspeh volitev še boljši.

Struktura izvoljenih kandidatov je ugodna. Med 44 izvo-

OGLEDALI SMO SI LOKOMOTIVE

Učenci petih razredov osnovne šole Katja Rupena v Novem mestu smo 18. marca obiskali novomeško železniško postajo. Tovariš Mohorič, ki nas je že čakal na veliki potniški lokomotivi, nam je razkazal zunanji del parnega stroja in kolla. Nato nam je pokazal še številne merilne naprave v notranjosti lokomotive, hkrati pa odgovarjal na številna vprašanja učencev. Ogledali smo si tudi tovrstno lokomotivo in se zanimali za njeno delovanje.

Ker se v šoli učimo o parnem stroju, nam je ogled lokomotive zelo koristil, zato se tovarišu Mohoriču lepo zahvaljujemo za izkazano prijaznost.

Slavko Gril, učenec 5. razreda

Zadnja seja občinske skupščine v dosedanem sestavu

V soboto, prav med dnevo, ko smo volili nove občinske odbornike, sta se sestala na zadnja seja v tem sestavu občinski zbor in zbor delovnih skupnosti občinske skupščine v Novem mestu. Poročilo o družbenem planu in proračunu občine za leto 1965 je prebral podpredsednik skupščine Andrej Grča, nato pa sta oba zbora razpravljala o teh dveh dokumentih na ločenih sejah: zbor delovnih skupnosti v dvorani sindikalnega doma, občinski zbor pa v dvorani doma kulture.

Ko sta se oba zbora spet sestala na skupno sejo, je poročal o pripombah obeh zborov na družbeni plan in proračun odbornik Tone Valentinčič. Odborniki so dopolnili predloga s priporočili, naj se letos izvedejo investicije, ki obetajo najbolj rentabilno vračanje vloženi sredstev, naj se v kmetijstvu uskladi proizvodnja z izvozom, vrednost izvoza pa dvigne za 500.000 dolarjev. Se več pozornosti naj se posveti stanovanjski izgradnji, predvsem stanovanjem za borce, zgradi naj se vodovod v Dolenskih Toplicah, ugotovi naj se upravičenost obstoja nekaterih zavodov in drugo. Skupščina je nato soglasno sprejela oba načrta.

V nadaljevanju seje so odborniki sprejeli odlok o ustanovitvi medobčinskega sklada za skupno financiranje, rekonstrukcije in modernizacije cest II. in III. reda na območju občin Brežice, Crnomelj, Ročevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje, odlok o ustanovitvi medobčinskega sklada za investicije v šolstvu v Novem mestu in odlok o ustanovitvi medobčinske uprave za notranje zadeve. Za člana upravnega odbora sklada za ceste so izvolili Ivana Kočvarja, za v. d. načelnika uprave za notranje zadeve pa Lojzeta Turka.

Skupščina je razpravljala še o spremembah nekaterih odlokov in pogodb ter obravnavala upravno pravne in finančne zadeve.

ljenimi odborniki je 35 moških in 9 žensk, od teh največ neposrednih proizvajalcev, kmetijskih proizvajalcev, kulturnih, prosvetnih in zdravstvenih delavcev itd. Od dosedanjih odbornikov so volivci ponovno kandidirali in izvolili samo dva odbornika: Fran-

vpisani volilo volivci: volivcev: odstotek:

OBCINSKI ZBOR	14.029	12.735	90,77
ZBOR DELOVNIH SKUPNO STI			
Podskupine — gospodarstva:	4.770	4.403	92,31
— kmetijstva:	2.395	2.269	94,74
— kultura-prosveta:	273	269	98,53
— sociala-zdravstvo:	381	355	93,18
— organizacijsko-politična:	298	289	96,98
	8.117	7.585	93,45

Občani so z zadovoljstvom sprejeli novi način kandidiranja odbornikov, zlasti pa jih je na volišča pritegnilo tudi to, da je v večini primerov kandidiralo več občanov in je bila večja možnost izbire.

Priprave na volitve so se začele pravzaprav že lani, ko so o volitvah razpravljali na konferencah SZDL, na kandidacijskih zborih volivcev in na sestankih družbeno političnih organizacij.

Družbeno politični delavci in vsi občani, ki so pomagali pri politični in tehnični izvedbi volitev, so se posluževali svojih izkušenj iz prejšnjih

let, zato so ponekod že v jutranjih urah zaključili z volitvami. Priprave na volitve so bile na območju KU Straža med najboljšimi, saj so tu do 11. ure volitve praktično že zaključili.

Dobro uspeh, ki je bil na volitvah tokrat dosežen in ugodno razpoloženje med ljudmi obetata, da bomo z enakim poletom volili tudi v nedeljo, 18. aprila, poslance v republiško in zvezno skupščino.

-sd

NOVOMEŠČANI! DELOVNE IN DRUŽBENE ORGANIZACIJE! HIŠNI SVETI! KRAJEVNE SKUPNOSTI!

Letos praznujemo 600-letnico Novega mesta in 20-letnico osvoboditve.

Čimveč svojih naporov usmerimo v izboljšanje zunanje podobe našega mesta. Uredimo zelenice, poto, obnovimo fasade in vrtno ograje ter drugo zunanjost Novega mesta!

Z olepšanjem začnimo takoj, začetek praznovanja, 7. april, je pred vrati.

Olepšajmo naše mesto!

Novomeška kronika

SKLADOVNICE DRV, ki še vedno krasi prenekatero novomeško ulico, bo treba vsaj za 600 letnico pospraviti na notranja dvorišča ali pa v drvarnice. Občinski odlok namreč predpisuje, da je treba odstraniti drva iz ulic in pločnikov v eni uri potem, ko jih pripeljejo. Če so drva razložena ponoči, jih je treba pospraviti vsaj do pol šeste ure zjutraj. Pravilo, da bodo tam, kjer opozorila nič ne zaležejo malomarne lastnike predali sodniku za prekrške.

PARKE OKROG AVTOBUSNE POSTAJE, SPOMENIKOV IN FRI DREVOREDU bodo poslej pometali vsak dan, da bo ves čas proslav imelo mesto lepšo podobo. Tudi ulice bodo škropili dvakrat na mesec, turistično društvo pa bo namestilo po mestu še več košaric za odpadke. Obnovili bodo klopi po parkih in popravili gugalnice na otroškem igrišču. Preplekati bi bilo treba še vsaj 10 fasad po hišah v mestu. Komisija za komunalno ureditev bo obvestila lastnike teh hiš, naj čimprej ukrepanje vse potrebno za obnovitev fasad.

PREDVIDEVAJO, da bodo letos v Novem mestu pričeli z gradnjo 212 stanovanj v družbenem in 140 stanovanj v zasebnem sektorju. Dograjeno in vseljivo pa bo 154 stanovanj v družbenem in 72 stanovanj v zasebnem sektorju. Vseljivih bo tudi blizu 50 stanovanj, ki so bila pričeta že v prejšnjih letih.

Jamarski klub ima v svojih prostorih že kar lepo zbirko podzemeljskih trofej. Med drugim hranijo v priročni omori jelenovo rogovo iz Prepadne jame na Kočevskem, razna več tisoč let stara živalska okostja in druge zanimive predmete, ki so jih našli pri raziskavah podzemlja. Če bodo dobili primerno izložbeno okno, bodo nekaj najlepših trofej pokazali tudi javnosti.

PARKIRISKA so v našem mestu star in pereč problem. Vsak dan lahko vidimo dremj osebni avtomobilov, motorjev in tovornjakov, ki tu parkirajo. Čez dan so domala zasedeni vsi prostori, primerni za parkiranje. Stiska je čedalje hujša, zlasti pa je opazna zjutraj, ko se je pričela pomlad in lepo vreme privablja v mesto vsak dan več motoriziranih gostov. Parkirska stiska bo verjetno še hujša, zato bi kazalo kaj ukreniti. Pristojni organi so že nekajkrat obravnavali ta vprašanje in zlasti razpravljali o tem, kje naj bi parkirali tovornjake in druga večja motorna vozila.

GOVEDINO LAHKO PRODA-

JAJO, ne smejo pa biti zagovorni mesarji namreč (samo nekateri, izjemni) v mesnici na Glavnem trgu. Če se mesar zadržuje na stranki, s tem pač ne kaže svoje srčno kulturo in poklicne ustrežljivosti. Meso je že brez tega dovolj drago in vsaka gospodinja bo vesela, če ji bo pomočnik v mesnici kulturno in vljudno postregel. Skrbni ima že brez njegovega zadirnega ogovarjanja dovolj! In da ne bo zamere: gre samo za izjeme, večina pomočnikov in mojstrov v mesnicah v našem mestu pa ima destojne in lepe odnose do kupcev!

ZELO DOBRO JE BIL založen novomeški živilski trg zadnji ponedeljek. Jajca so veljala še vedno 35 din, cene drugim pridelkom pa so bile še nekoliko nižje: krompir 55 din kg, jabolka 160 din, zeleni radič na merice 60 din, radič rdeči 80 din, motovilec na merice 70 din, regrat 40-50 din, krompir, mleko 90 din liter, sirčki 360 din kg, čebula 160 din kg, fižol 240 din kg, šopki teloha in vresja 25 din.

GIBANJE PREBIVALSTVA — rodilo so: Jožica Jontez iz Kettejevega drevoreda 44 — Mileno; Ivanka Darovec iz Ljubljanske 9 — deklica; Milena Vidic iz Ulice Majdo Silc 16 — Marka; Antonija Stancar iz Ragovske 7 — Zdenko in Milena Kerin z Mestnih njiv, blok 6 — Nenada. — Poročila sta se Alojz Mohar, mesarski pomočnik in Ana Gregorič, trgovska pomočnica, oba iz Zagrebške ceste 27. — Umri je: Anton Brulc, TT monter iz Mestnih njiv blok 5, star 41 let.

Nekaj besed o svežem in starem kruhu

Včasih dožive gospodinje v prodajalnah kruha majhna presenečenja: namesto svežega kruha dobijo starega, na vprašanje »zakaj?« pa odgovor, da je treba porabiti najprej starega.

Res je, da je treba tudi star kruh porabiti, toda ne na ta način! Mar se mora potrošnik prilagajati muham podjetja? Izdelavo bi že morali tako urediti, da bi potrošniki vsako jutro dobili svež kruh.

Pred vojno, ko je Novo mesto imelo le 3.500 ljudi, je bilo v mestu kar sedem pekov. Tedaj je bilo vsako jutro več vrst kruha, ki ki je bil vedno svež. Kdor je kupil star kruh, ga je dobil ceneje! Pekli so bili privatniki, pa so kljub temu poskrbeli, da tudi star kruh ni šel v izgubo. Zakaj potem danes tako.

Tudi pripadniki armade so pokazali dobro voljo za ureditev mesta ob 600-letnici. Začeli so urejati zelenico pred pošto. Poštno podjetje bo prispevalo gramoz, JLA pa tudi prevoze. Na sliki: vojaki pri delu

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 2. aprila — Franc
Sobota, 3. aprila — Helena
Nedelja, 4. aprila — Izidor
Ponedeljek, 5. aprila — Vincenc
Torek, 6. aprila — Ivo
Sreda, 7. aprila — Radivoj
Četrtek, 8. aprila — Albert

ČESTITKE

Skrbnemu možu in očku Francu Skofu iz Novega mesta za njegov dvojni praznik iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih let! Zena Marija, hčerka Sonja in sinko Franci.

Dragi mami Angeli Kovačič iz Goriške vasi pri Mirni peči iskrene čestitke za 70. rojstni dan! Hčerka Pepca z družino.

Atu Francu Brudarju iz Novega mesta želimo za njegov praznik še mnogo zdravih let ženi, otroci z družinami in družina Potočar.

Tonki Križanovi iz Zemlja pri Gradcu želimo za življenjski praznik vse lepo in mnogo sreče Zupančičevi in Brudarju iz Novega mesta.

PREKLIC

Rudolf Vidmar iz Zbur, Smarjeta, preklicujem vse, kar sem govoril o Slavki Ržen iz Malih Poljan, Skocjan. Zahvaljujem se ji, ker je odstopila od tožbe, ker so vse besede neresnične.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega dragega moža in ateka

TONETA FLORJANČIČA

z Otočca
se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in dobrim vaščanom za njihovo pomoč. Zalujoča žena Pepca, hčerke Jožica in Tončka

NAŠ DAN!

Razen dneva varčevanja, dneva pomladi, dneva OZN in drugih prazničnih dni imajo tudi časniki in časopisi enkrat na leto svoj dan. Letos ga je dočkal na četrtek tudi naš pokrajinski tednik. V današnji številki smo vam postregli s kopico točnih in zanesljivih vesti, člankov in objav, vmes pa je tudi nekaj novinarskih rac. Med naročnike, ki nam bodo do 8. aprila 1965 sporočili naslove vseh danes izmišljenih vest, novic ali fotografij, bomo 15. IV. 1965 razdelili nekaj lepih in koristnih nagrad!

Vsem bralcem in naročnikom — lep pozdrav!

UREDNIŠTVO LISTA

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00 ure.

PETEK, 2. APRILA: 8.05 Marjan Kozina: Baletna suita, 9.25 Igra pihalna godba Goldmana Franco, 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana poje slovenske narodne pesmi, 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Franc Mikuz: Letošnji hibridni koruze za Slovenijo, 12.30 Odlomki iz Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedk«, 14.35 Trije klavirski duji, 15.30 Narodne pesmi iz Ukrajine, 15.45 Novo v znanosti, 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe, 18.45 20 tedni v skupščinskih odborih, 20.00 Zvočni mozaik, 20.40 Slovenska klavirska glasba — VI. oddaja, 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih, 22.10 Za ljubitelje jazz.

SOBOTA, 3. APRILA: 8.05 Poje Koroški akademski oktet, 9.25 Mladi glasbeniki glasbene šole Kamnik pred mikrofonom, 9.45 Četrte ure s pevcem Ivom Robičem, 10.15 Glasbeni sejem, 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Ivo Vomer: Uspešen način pripuščanja kobil, 12.30 Veseli kmetovalci in druge Schumannove glasbene zgodbe za mladino, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 17.35 Pesmi in pesni narodov Jugoslavije, 18.45 S knjižnega trga, 20.00 V so-

Prizadeti ob nenadni smrti, so iskreno zahvaljujemo vsem, ki so spremljali našega dragega moža, očeta in brata

ANTONA KLOBUČARJA

na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence, nam izrekli sožalje in nam ob tej težki uri nudili vso pomoč. Posebno se zahvaljujemo organizacijam ZB, SZDL, gasilec in društvu upokojencev iz Gradca za darovane vence, številno spremstvo in ganljive poslovilne besede.

Zalujoči: žena Pepca, otroci Tonček, Vera in Tončka z družinami in ostale sorodstvo.

Najlepše in iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našega predragega očeta

FILIPA MISLEJA

ob prerani izgubi v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem darovalcem tako lepih vencev. Hvala vsem petim govornikom za njihove ganljive poslovilne besede in topla hvala vsem, ki so nam ob bridki izgubi pisмено ali ustno izrazili svoje sožalje. Prav posebno hvala pevskemu zboru iz Bele cerkve in šolskemu pevskemu zboru Katje Rupena iz Novega mesta za njihove lepe poslovilne pesmi na domu in ob odprtem grobu. Posebej smo hvaležni vsem organizacijam, ki so pri pogrebu sodelovale ter iskrena hvala vsem sosedom, ki so nam v najtežjem trenutku stali ob strani.

Zalujoča družina Mislejeva.

Ob izgubi drage mame
ANTONIJE VENCELJ
z Broda

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence. Posebno se zahvaljujem sindikalni podružnici KROJAC in mojim sodelavcem za darovane vence, kakor tudi vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, posebno pa še tovarišici Ivanki za njen trud in požrtvovalnost.
Sin Ivo z družino.

KLOBUČARJA

PRODAM STANOVANJSKO HIŠO v bližini Novega mesta. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista (304/65).

VSELJIVO HIŠO, skoraj v centru Ljubljane, prodam. Enopislobo stanovanje v prtiličju komfortno ter enosobno manjše pod streho. Naslov v upravi Dolenjskega lista (311/65).

POCENI PRODRAM tovorni avto Mercedes karonar, 5 ton, gume 20 x 1100 skoraj nove, stroj defektne, ostalo vse dobro, in rezervne dele ali zamenjam za osebnega ali les. Prodajam tudi krožno žago domače konstrukcije, kompletno. Jurkovič, Gradška 12, Ljubljana.

POCENI PRODRAM HIŠO z gospodarskim poslopljem in nekaj zemlje v bližini Mirne peči. Naslov v upravi lista (288/65).

PRODAM MALO POSESTVO, vse v dobrem stanju. Električna in voda v hiši. Vprašati v nedeljo: Ivan Ogorevc, Dodnja vas — Pišec.

ENOSOBNO STANOVANJE v Mariboru zamenjam za enako v Novem mestu. Judež, Podgrad 11, Stopiče.

TRAVNIŠKO ŽELEZNO BRANO in drugo poljsko orodje prodam. Hadl, Novo mesto.

ZARADI SELITVE UGODNO PRODRAM: električni štedilnik TOBI, skoraj nov, kompletno kuhinjsko opremo, visoko češnjevo omaro, umivalno mizo z ogledalom, stojalo za rože, preprogo in več raznih predmetov. Naslov v upravi lista.

PRODAM POLTOVRNI AVTO, generalno popravljen, in osebni avto za predelavo za guml voz. Miha Colnar, Novo mesto, Trdinova 14.

PRODAM 100 KORENINCENIH TRT — črtni in 1000 kg sladke sena. Alojz Ovniček, Novo mesto, Karlovska 5.

PO UGODNI CENI prodam dobro ohranjeno kovaško orodje. Ogenj na električni pogon. Naslov v upravi lista (296/65).

PRODAM milnsko kolo z zobčniki, transmisijsko z jermenici in jermenice z osovinami, za tri pare kamnov. Mlin, Dol. Toplice 1.

UGODNO PRODRAM rabljeno spalnico. Cesta talcev 5, Novo mesto.

PRODAM MIZO, stole in dober radio. Stanetova 1, Novo mesto.

UGODNO PRODRAM vridljiv levi štedilnik in električni kuharlik na tri plošče. Irča vas 30, Novo mesto.

VAJENKO ZA CVETLICARNO sprejem. Cvetličarna, Kom. Staneta 1, Novo mesto.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejemem takoj. Najboljši pogoji: center mesta, mehanizirano gospodinjstvo, možnost večernega izobraževanja. Ponudbe na naslov dr. inž. Drnovšek, Miklošičeva 8, Ljubljana.

SPREJMEM GOSPODINJSKO POMOCNICO. Ugodni pogoji, plača dobra. Dušan Škerlep, Ljubljana, Titova 103.

SAMOSTOJNO GOSPODINJSKO POMOCNICO sprejemem k odrasli 4-članski družini. Plača do 25.000 din. Dr. Vargazon, Ljubljana, Goce Delčeva 76.

PRIDNEMU, POSTENEMU DEKLETU, vajenemu kmeč. del. ki bi po službi pomagala na mali kmetiji, damo hrano in stanovanje. Imamo stanovanje. Sprejememo tudi dve. Marija Hribar, Tenetiška št. 13, pošta Golnik, Gorenjska.

SPREJMEM DEKLE za pomoč v gospodinjstvu in varstvo dvehletnega otroka. Možna je dopolnilna zaposlitev. Sonja Vidervol, Kamnik, Zaprice 2.

ISCEM GOSPODINJSKO POMOCNICO za pomoč v gospodinjstvu po službi. Hrana in stanovanje preskrbljena. Naslov v upravi lista. (290/65).

POSTENO GOSPODINJSKO POMOCNICO, z nekaj znanjem kuhe, sprejemem k trem odraslim osebama. Julia Molnar, Bled, Kidričeva 13.

PRODAM AVTO Fiat 600, dobro

ohranjen. Naslov v upravi lista (312/65).

DVA ROJAKA, živeča v tujini, želita spoznati dekleti, stari od 25 do 30 let. Poklic in izobrazba ni sta važni. Sliki zašeleni. Jože Šebal, Kottermuher str. 4, Solingen 565, Janez Zabokovšek, Bei Stephan Schune Maltersee str. 4 (Hof) Dollingen Deutschland).

SAMSKA, MIRNA SIVILJA kupi stanovanje ali sobo v Novem mestu. Plača takoj. Informacije pri urarju Vahterju.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Ali ne delujejo želodec, jetra, žolč, črevesje? Uredite jih z rogaško »Donata« vodo! Na zalogi jo ima v Novem mestu Trgovsko podjetje »Hmeljnik« — telefon 21-129 in »Standard« — telefon 21-158.

PRODAM VELIKO ENOSTANOVANJSKO HIŠO, primerno za obrtniški in gostinski lokal. Hiša ima vse pritlikline in instalcijske napeljave ter je na lepem prostoru v predmestju Kočevja. Ima tudi velik vrt. Ponudbe pod šifro »Ugodna prilika«.

BRITNO

Brežice, 2. in 3. 4. jugoslovanski film »Ogledalo Pokornega«. 4. in 5. 4. italijanski barvni film »Vsako noč novo leto«. 6. in 7. 4. sovjetski barvni film »Bele noči«.

Dol. Toplice, 3. in 4. 4. sovjetski film »Hiša na sedmih vetrovih«. Kostanjevica, 4. 4. ameriški barvni film »Prepovedane strasti«. 7. 4. ameriški film »V ritmu twilight«.

Metlika, 3. in 4. 4. italijanski film »David in Goljati«. 5. in 6. 4. italijanski film »Pasje življenje«. 7. in 8. 4. poljski film »Nož v vodi«.

Mokronog, 3. in 4. 4. francoski film »Aprilska ljubezen«.

Ribnica na Dol., 3. in 4. 4. francoski barvni film »Salambou«. Sevnica, 3. in 4. 4. ameriški film »Vrnitev v mesto Pejtona«.

7. 4. jugoslovansko-nemški barvni film »Zaklad v srebrnem jezeru«. Sadražica, 3. in 4. 4. francoski film »Svetnik vodi igro«.

Stara cerkev, 3. in 4. 4. jugoslovanski film »X-25 javljan«.

Strža, 3. in 4. 4. ameriški film »Zivim za tebe«.

Trebnje, 3. in 4. 4. italijanski barvni film »Maščevanje Vikingas«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

V času od 22. 3. do 29. 3. je bilo rojenih 14 dečkov in 19 deklic. — Poročila sta se: Anton Fridelj, elektrovarilec iz Dolencev, in Marta Zajc, bolničarka iz Lavov. — Umrlji so: Ivan Robek, upokojenec iz Bele cerkve, 69 let; Anton Florjančič, kmetovalec z Otočca, 59 let; Terezija Kump, družinska upokojenka iz Stranske vasi, 59 let; Jakob Kavšek, kmetovalec iz Dol. Kamence, 87 let; Antonija Vencelj, gospodinja z Broda, 77 let, in Marija Hutevec, gospodinja iz Dol. Lakovnice, 79 let.

Iz novomeške narodnišnice

Pretekli teden so v novomeški poročnišnici rodile: Jožica Zugič iz Češnjek — Roberta, Cilka Oven iz Sentioverca — Roberta, Anica Gorše iz Kota — Jožeta, Stanka Bele iz Vavte vasi — Marka, Anica Bedek iz Bršljina — Božidarja, Vera Blatnik iz Zavrata — Veroniko, Marija Ma-

lešič iz Zolebeja — Martina, Marija Češnovar z Vrha — Alojza, Ana Luder iz Polja — Darinko, Franciška Ilar iz Potovrha — Zdravka, Marija Juršič iz Velike Cikave — Marinko, Stanka Poglarjen in Drganjih sel — Stanka Amalija Požeh iz Gornjih Selc — Marijo, Terezija Sintič iz Planine — Zdenko, Ana Hožjan iz Jurrovskega broda — Ančko, Stanka Svajgar iz Crnomolja — Vladimir, Marija Petrina iz Metlike — Rudolf, Ivanka Gorenc iz Češnjice — Damjana, Marija Rožič iz Dragatuša — Romana, Marija Papež iz Crnomolja — Polonca, Ana Sitar iz Prelesja — Marjana, Katica Novosel iz Bratovanjcev — Lilijano, Marija Lozar iz Petrove vasi — Renato, Jožica Germovšek iz Trebnja — Tanjo, Marija Jordan iz Zameškega — Tanjo, Ivanka Golob iz Sela — dečka, Stanka Mervar iz Dolnje Straže — deklico, Ana Jakše iz Borčeve — deklico, Alojzija Avsec iz Smolenje vasi — dečka, Vida Miklič iz Gornjega Karteljeva — deklico, Marija Konda iz Gradnika — dečka, Marija Kastelic iz Dešee vasi — dečka.

Obvestilo gozdnim posestnikom

Destilarna v Obrhu — Gozdni obrat Podturen, sprejme

NEOMEJENE KOLIČINE JELOVIH IGLIC

Za 1 kg jelovih iglic, dostavljenih v destilarno, plača 7 din.

Sprejema tudi smrekove iglice po 5 din za 1 kg.

PREBERITE ŠE TOLE!

Izredna ugodnost:

Za 1 prm drzane (maklane) bukove celuloze nudi gozdno gospodarstvo zelo ugodno odkupno ceno: 8.000 din za prm, dostavljene na skladišče katerekoli železniške postaje.

Podrobna navodila dobite pri logarju in na vsakem gozdnem obratu.

Izkoristite izredno možnost dodatnega zaslužka!

SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE

razpisuje za 7. april 1965
JAVNO DRAŽBO ZA PRODAJO

osebnega avtomobila

»ZASTAVA« — FIAT 1300

ZACETNA CENA 2.100.000 DIN.

Dražba za družbeni sektor traja od 8. do 10. ure, po 10. uri pa za zasebni sektor.

Pred pričetkom dražbe je treba položiti varščino v višini 5 odst. od začetne cene, ki se ponudniku, ki ne bi uspel na dražbi, vrne.

Informacije dobite pri oddelku za finance SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE.

Zavod za zaposlovanje delavcev Kočevje

PRODA sledeča osnovna sredstva:

- MOPED TMZ
- MOŠKO KOLO »MIELLE« in
- PISALNI STROJ »OLIVETTI«

LICITACIJA bo 8. aprila ob 8.00 uri za socialistični sektor, ob 10.00 uri pa za privatni sektor. Interesenti si lahko ogledajo omenjena sredstva na dan licitacije od 7.00 do 8.00 ure v stavbi Občinske skupščine Kočevje (hodnik v prtiličju).

Za že vzorno urejeno tekoče knjigovodstvo išče

MANJŠA USTANOVA V NOVEM MESTU NOVEGA

honorarnega knjigovodja ali knjigovodkinjo

Popoldansko delo tri do štirikrat na teden po nekaj ur. Honorar po dogovoru. Samo popolnoma samostojne moči naj pošljejo zapечатeno ponudbo s kratko navedbo dosedanje prakse in s svojim naslovom pod šifro »SAMOSTOJNO DELO« na upravo Dol. lista, Novo mesto, p. p. 33.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Ivan Tomazič, sin delavca iz Nove Lipe, je padel po stopnicah in si poškodoval levo nogo; Anton Breznik, delavec iz Potočne vasi, je padel z mopeda in si poškodoval desno koleno; Vida Saje, hči mizarja z Otočca, je padla in si poškodovala desno koleno; Franc Špelko, delavec z Jame, je padel z mopeda in si poškodoval glavo; Franc Sinkovec, delavec iz Dolge Rake, je padel z mopeda in si poškodoval glavo;

ZDRAVSTVENI DOM SEVNICA

proda

- reševalni avto

ŠKODA 1957

v nevoznem stanju.

Kolikor ne bo interesentov gospodarskih organizacij, bo prodan privatnikom.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 1. APRILA: — 18.00 Solska oddaja — v Cerkljah, 18.25 Obvestila, 18.30—19.30 — Glasbena oddaja. Izbrali ste sami.

NEDELJA, 4. APRILA — 10.30 — Poročila iz naše občine — Razgovor z delegatom na V. kongresu ZKS — Mnenja drugih: Razgovor v studiu — Občinski prispevki in davki v obrtništvu in drugih poklicih — Naš prispevek — Za naše kmetovalce — Magnetofonski zapisek: Obisk na Sromljah — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored kinematografov, 12.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 6. APRILA: — 18.00 — Starši sprašujejo — Glasbene čestitke — Športni komentar — Od torika do torika v brežičkem kinu — Obvestila — Glasbena oddaja: Umevanje glasbene umetnosti — instrumentalna glasba.

gram JRT — Studio Ljubljana, 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 6. APRILA: 8.05 Stirijski kovačji in trio Jožeta Krezeta, 9.45 Četrte ure z orkestrom Mantovani, 10.15 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Milan Hafner: V mlekarne naj doteka več mleka, 12.30 In koncertov in simfonij, 14.35 Pet minut za novo pesmico, 17.05 Koncert po željah poslušalcev, 18.15 Pol ure z ansambli in vokalnimi solisti zabavne glasbe iz studija 14, 20.00 Majhen recital alicke Marije Bitenčeve, pri klavirju Zdenka Lukec, 20.20 Radijska igra Aleksander Marodič: Rušilec »Zagreba«, 22.10 Nočni akordi z orkestri Andre Kostelanetz, Helmut Zacharias, Arturo Somohano in Frank Chakfield, 23.05 Zabavni intezmezo.

SREDA, 7. APRILA: 8.05 Glasbena matineja, 8.55 Pisan svat pravilje in zgodbe. Samo zaradi palčka 9.25 Domače pesmi in napeti, 10.15 Melodije za razvedrilo, 10.45 Človek in zdravje, 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Raul Jencič: Popolna mehanizacija setve koruze, 12.30 Dueti iz oper dunajskih klasičkov, 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu, 17.05 O življenju in delu Jahannesa Brahmsa IV. oddaja, 18.15 Iz fonoteke Radia Koper, 20.00 Tako pojo in igrajo v Pragi 20.40 Eugene D'Albert: Nižava, radijska priredba opere, 22.10 Plesna glasba.

ČETRTEK, 8. APRILA: 8.05 Jutrnanji zabavni zvoki, 9.25 Slavko Mihelič: Trije maneuri, 9.35 Narodne in domače viže, 10.15 Glas-

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbor, SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej za inozemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKAR: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.